ČECHOAUSTRALAN

KRAJANSKÝ LIST

LÉTO/ZIMA 2013-2014

www.cechoaustralan.com

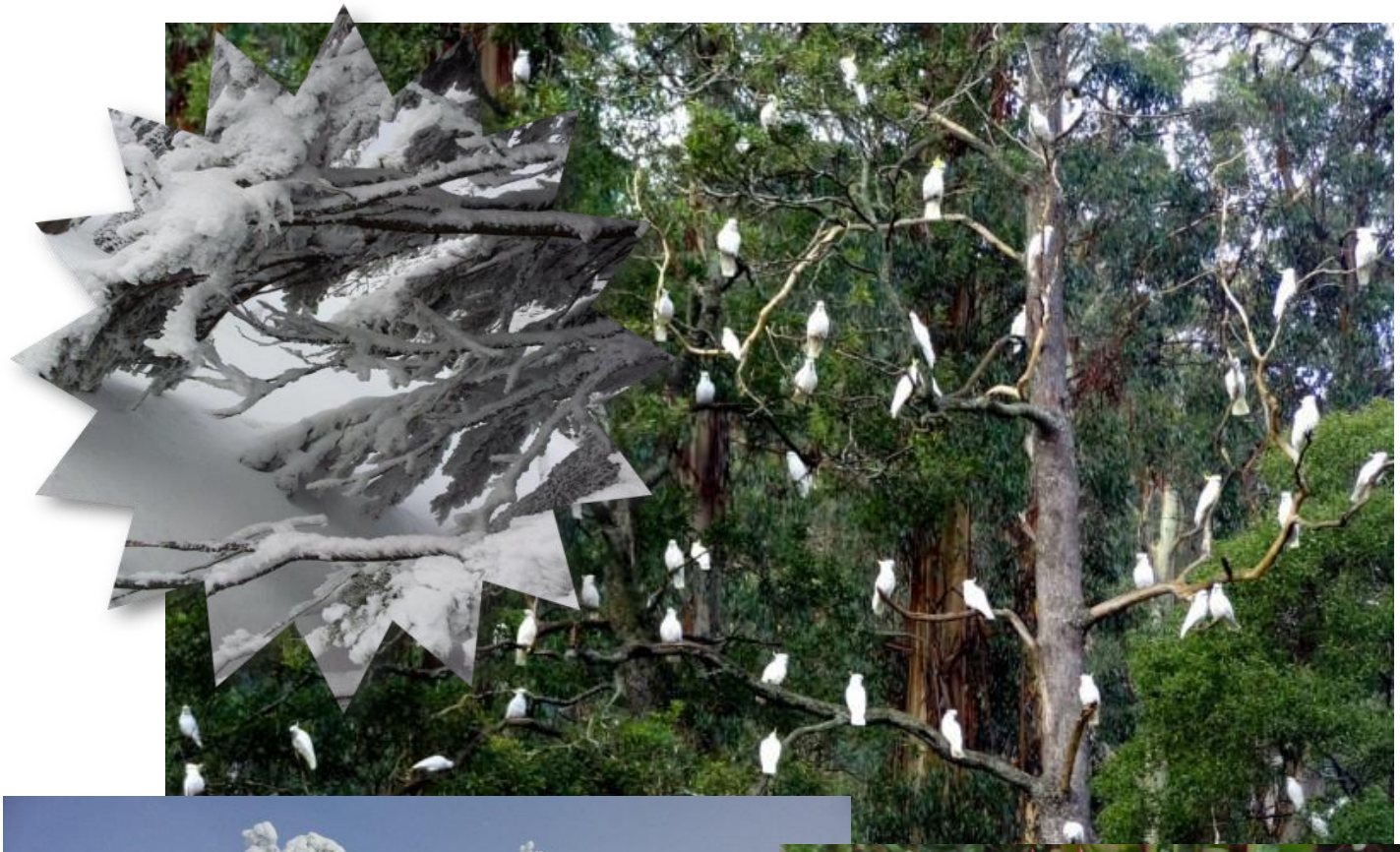

PF 2014

Velvyslanectví České republiky:
8 Culgoa Circuit, O'Malley, ACT 2606
Tel: 02 6290 1386, Fax: 02 6290 0006

V KAVÁRNĚ SLAVIA

Barbara Semenov

Sedím v kavárně Slavia a je mi sladkobolně. Upíjím z šálku horké kávy, dnes ani becherovku, a přesto vidím život kolem jak skrze clonu pijáka absintu, co tu už řádku let podobně shlíží z obrazu kavárny na ten člověčí mumraj a rej. V říjnovém podvečeru vpíjím náladu okamžiku, opíjím se jeho věčností i prchavostí. Nasvícená kavárna zvučí gerojšem hlasů, cinkotem sklenic, nepostradatelné piano hraje Bachovo „Air – V příštím životě"… Prochladlým nábřežím poletuje okrové listí, turisté velebí zářící panoramu, místní spěchají mimoděk, možná z práce, možná do divadla, na schůzku nebo jen tak. Míjí se a potkávají, občas zastavují poslušní světel semaforů. Tramvaje blikají v zatáčce, břink výhybek dopadá tlumeně oknem Slavie na stolky, které by mohly vyprávět…

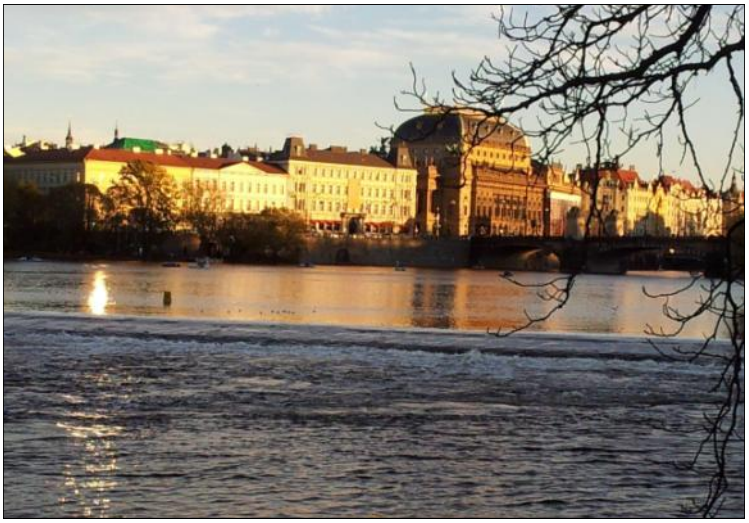

Tíhnu k tomu místu tady snad celý život. A kdybych věřila na jeho inkarnace, musela jsem tu být už 30. srpna 1884, kdy byla Slavia, inspirována myšlenkou českého národního cítění a panslavismu otevřena, a díky osobnostem, které se zde scházely, se stala místem našeho vlasteneckého vyjádření. Bedřich Smetana, herec Jindřich Mošna nebo divadelní režisér Jaroslav Kvapil, Jaroslav Seifert, Vítězslav Nezval, Karel Teige, Karel Čapek, Josef Čapek, Václav Špála, Jan Zrzavý či Jan Werich, to byli návštěvníci, kteří zde upíjeli z šálku horké kávy již dávno přede mou. Z velkých oken se v prostředí francouzského art deco první republiky kochali milovníci Prahy a její kultury jedinečným výhledem na Pražský hrad, Vltavu a Malou Stranu.

A teď tu ve vlastním čase, v tom krátkém vesmírném mihnutí, bloudím úhorem své šedé kůry mozkové, a s kavárenskou nostalgií vnímám dějiny. Jak stejně tu asi kdysi sedával můj táta, jak sladkobolně zněla jemu táž Vltava, kterou miloval a nevěděl, zda zvolit mezi rodnou řekou a svobodným vzdáleným mořem. Na nábřeží, o jehož neměnnosti svědčí černobílé snímky z let poválečné republiky, vidím hvězdnou černovlásku, - ta mladá kráska je moje máma, - kam asi míří, na co se těší, čím se trápí, a vlastně proč? Ta kavárna bude v roce 1948 znárodněna a životy všech se nečekaně, a dost možná tragicky změní.

Jen Slavia si bude žít za svými okny svým stálým tepem dál. V padesátých letech, v Pražském jaru i v době normalizace, kdy se stane místem setkání československé disidentské inteligence. Podobně jako národ bude však chátrat. A ani americké investiční fondy po Sametové revoluci jí nepomohou. Pražané si ji znovu zvelebí až v roce 1997. Obraz představující Slavii, matku Slovanů, jejíž jméno kavárna nese, bude však přemístěn do sbírek Městské galerie a nahrazen obrazem Viktora Olivy a jeho pijákem absintu, se kterým se tu od té doby tak ráda setkávám při svých pravidelných návštěvách Česka.

Piják má před sebou na stolku nejen skleničku zeleného opiátu, ale také průsvitnou, božskou, iluzorní Múzu. A to je vzácná společnice, jak potvrdí mnozí z těch s uměleckým střevem. Co poetů, filosofů i vnímavých pozorovatelů tu sedělo s pijákem. Měli podobné pocity jako já, že čas se zastavil a oni v čase s ním? Prožili tu stejné poznání, že tok událostí nezmění, a že na tom vlastně ani nezáleží, protože řečeno lapidárně ‚Co má být, má být'?

Starou pragovku v mé černobílé vidině Smetanova nábřeží nahradila Skoda Simply Clever a červená sedmnáctka mne vrátila do barevného světa současnosti. Přece tu ale zůstalo jisté pojítko. Pojítko, které mi sevřelo srdce bolestí. Na tramvaji hlásal, křičel, urážel ohromným písmem leták aktuální předvolební kampaně KSČM: „S lidmi pro lidi - Budoucnost mládí, jistotu stáří". Podobně jako před pětašedesáti lety málokdo z kavárenských spolusedících či z pražských chodců na nábřeží věnuje reklamě nějakou pozornost. Ale ona tu je! Je vidět na všechny strany, stejně tak jako před mnoha lety, a ta krásná hradčanská panoráma ji sleduje lhostejným pohledem, tváří se blazeovaně, jakoby nad věcí, možná i proto,

že v jejím věku je šedesát pět let vlastně zanedbatelným zlomkem a mají-li se opakovat, je jí celkem fuk.

Na opačné straně Hradčan rozsvěcí své lucerny další ikona nábřeží – Žofín. Pro mne místo spojené s nezapomenutelnými společenskými událostmi. Tou poslední byla 17. konference Fóra 2000 v září tohoto roku. V roce znovuotevření pražské kavárny Slavia se ze společné iniciativy tehdejšího prezidenta České republiky Václava Havla, japonského filantropa Yohei Sasakawy a nositele Nobelovy ceny míru Elieho Wiesela zrodil nápad uspořádat konferenci Forum 2000, na kterou se sjely do Prahy světové osobnosti, aby společně diskutovaly o výzvách, kterým lidstvo čelí na prahu nového tisíciletí. Od té doby se Forum 2000 rozvinulo v obecně známou tradici konferencí, v rámci kterých významní hosté přibližují světovému společenství témata sahající od mezináboženského dialogu k lidským právům a národní bezpečnosti. Konference se již zúčastnilo více než 600 významných myslitelů, laureátů Nobelovy ceny, bývalých i aktivních politiků, vedoucích podnikatelů, zástupců občanské společnosti a dalších představitelů, jejichž společným rysem je zkušenost s nesením zodpovědnosti. Osobnost Václava Havla cením vysoko, zůstává otázkou, zda je zodpovědný za tramvaj s do očí bijícím svědectvím neporaženého zla, která projíždí kolem a dává mé kávě trpkou chuť.

Letošní konferenci Fóra označil někdo jen za další sjezd pravdoláskařů. Nelze nesouhlasit. Svět už je tak nastaven – dobro a zlo nezůstává jen v pohádkách. I já patřím k bláhovým, kteří doufají ve vítězství pravdy a lásky. Hvězdou v pořadí již sedmnáctého sjezdu pravdoláskařů byl největší z jejich řad - drobný muž, jehož altruismy se mi zdají většinou příliš jednoduché, příliš naivní, příliš zjevné… Těžko říci, zda to bylo bezprostřední blízkosti Dalajlámy nebo tím, čím doplnil své obvyklé obecné pravdy, - že mír celého světa se odvíjí od míru vlastního nitra každého z nás -, že jsem se tentokrát s hlubokým zaujetím zaposlouchala do jeho tibetského přízvuku. Víru, že fyzické zdraví jedince je podmíněno jeho duchovní sílou, sdílím již léta. Snažit se porozumět, naslouchat, respektovat a soucítit se sedmi biliony souputníků na naší planetě je a byl první zákon, ke kterému by měla vyzývat veškerá učení a filosofie lidstva. Dalajláma jej připomenul v několika prostých větách. A pak řekl něco, čemu jsem musela aplaudovat. Že totiž mírumilovné nové století a dobro není nezbytně závislé na modlení, ale na osvětě a z ní plynoucí akci, činu a postoji člověka. *"Creating a more peaceful century will be achieved through education not through prayer. When it comes to the well-being of humanity, I'm not sure that prayer is really very effective. It is valuable to individuals, but when it comes to changing the world, action is more important."*

Tomu okamžitě kontroval přítomný kardinál Dominik Duka s tím, že modlitbu nelze považovat za ztrátu času, - je to čas užitečně strávený k uvědomění si odpovědnosti člověka. Oba pánové to jistě mysleli dobře. Oba se snaží lidstvo inspirovat, aby pravda a láska zvítězila nad lží a nenávistí. Problém však spatřuji v tom, že většina lidstva buď nechce naslouchat, nebo nerozumí, o co těmto skutečným (nikoli přetvářkovým) pravdoláskařům jde.

Na konferenci bylo řečeno mnohé na téma demokracie. Každé společenské zřízení je terčem kritiky jak zevnitř, tak zvenčí (ze strany jiných ideologií a forem vlády). Demokracie, přestože je dnes západním světem uznávána jako optimální forma vlády (nebo alespoň jako ta „nejméně špatná", jak říkal britský premiér Churchill), byla a je cílem rozličných námitek. V Česku, které si na demokracii stále teprve zvyká, převážná část národa dosud nepochopila, jak funguje. O tom, že si ji zejména v počátcích její obnovy po čtyřicetiletém období totality lidé pletli s anarchií, jsem již psala. O věčné pasivní nespokojenosti českého člověka rovněž. Nerozumí dosud tomu, že je úplně normální, dokonce i zdravé, být jednou dole, jednou nahoře. Skutečná demokracie musí být postavena na hodnotách, které bohužel v čele českého demokratického státu chybí. Pod mylným dojmem, že svoboda znamená libovolné chování, se k moci dostala chamtivost, bezohlednost, prosazování vlastních zájmů na úkor společnosti; korupce se stala politickým instrumentem, a etické normy byly potlačeny do pozadí, stejně tak jako osvětové působení. Místo toho ovládají společnost manipulující média.

Během svého posledního pobytu v Čechách, který začal svržením pravicové vlády a končí předčasnými volbami vlády nové (mimochodem - jednou z hlavních zásad demokracie je nezměnitelnost maximální délky období moci zvolené strany), jsem se však dopídila až samé podstaty toho, proč má demokracie v České republice takové problémy.

Úpadek morálky, bezskrupulózní dravost a hamižnost po penězích a moci, egoismus, závist a v neposlední řadě i lidská hloupost a omezenost jsou na vině, že volby vyhrál v závěru bezideový populismus a peníze. Navíc, Češi se nedokážou vyrovnat s ve světě celkem běžnou existencí sociálních nůžek! Nejraději by byli, aby měli buď všichni stejně hodně, nebo nikdo nic…

Samozřejmě, že předběžné volby nikterak nevyřešily politickou krizi v Česku, v rozdrobené sněmovně lze čekat

Konzulát České republiky:
169 Military Road, Dover Heights, NSW 2030
Tel: 02 9581 0111, Fax: 02 9371 9635

dlouhá jednání o sestavení nové vlády, která nebude příliš stabilní. Výsledky rozčarovaly hlavně favority ze sociální demokracie. Drtivou porážku utrpěly strany z předchozí středopravé vládní koalice, kterým voliči vystavili účet za neschopné vládnutí, tolerování korupce, skandály a aféry. Spokojen může být jedině miliardář Andrej Babiš. Vést úspěšný byznys není však to samé, jako vést úspěšný stát. Nevidím žádnou dominující ideologii či program, který by mohl Česko vyvést ze současných problémů.

Hlavní a závěrečné slovo bude patřit již dříve demokraticky zvolenému prezidentu Miloši Zemanovi. Podaří se mu sjednotit zemi a její vládu nebo bude zákulisní politikou, stranickým obchodováním a obcházením zákonů oslabovat politickou stabilitu Česka?

V debatách s Čechy z nejrůznějších společenských kruhů se často ptám, zda je možné, že by se opakovala situace komunistického puče z osmačtyřicátého. Vyloučeno, ujišťují mne svorným hlasem. I když komunistická strana vstoupí do nové vlády, změní to sice tvář země, ale sotva dosavadní praxi: ‚Strana prý působí jako svérázný klub nostalgie po pivu a chlebíčcích za půldruhé koruny. Nadávají na 'zlodějskou privatizaci', ale za dvě dekády v parlamentních lavicích nepřispěli k odhalení ani jediného ze spousty přehmatů. Mnohé naznačuje, že jejich účast na vládě se omezí jen na iritující řečnění. Ale těžko předpokládat, že by odolali pokušením moci.‘ Možná, že právě toho se obávám. Ta strana je zákeřná. Jak je možné toto zapomenout?

A tak je mi sladkobolně. Koneckonců, za sedmero horami a sedmero řekami, za vzdálenými oceány, na protilehlé straně světa mám přece jiný, krásný domov, tak mi může být vlastně fuk, zda nad hradčanskou panoramou září neonové srdce nebo rudá hvězda. Může mi být úplně jedno, zda čas v kavárně Slavia bude míjet sladkobolně mylně dál a beze mne. Mně to ale jedno není.

fota autorka

PF ČA koláž na titulní straně - Eva Jančík, Barbara Semenov
Foto na zadní straně - Eva Jančík

Z Pastýřského listu pražského arcibiskupa kardinála Dominika Duky k volbám:-

„…Chci vás tímto listem oslovit všechny, věřící i nevěřící občany, a vyzvat vás k tomu, abyste šli k volbám a vyjádřili svůj názor. Uvědomte si, že ***člověk, který nejde volit, se dobrovolně stává nesvobodným. Ponechá rozhodování na druhých, kteří mu po volbách určí, jak bude žít, a nařídí, co bude dělat.***

Letošní volby jsou zvláště závažné, protože jsou to volby předčasné a konají se v době společenského napětí a ekonomického útlumu. Zvažoval jsem, proč taková situace nastala. V naší společnosti žijí vedle sebe lidé, kteří podle svého stáří mají velmi odlišné životní zkušenosti. Nejmladší vyrostli po listopadové sametové revoluci. Starší si pamatují Husákovu normalizaci, ještě starší prožili brutální padesátá léta a srpnový šok v r. 1968. Nejstarší si pamatují i válku a nacistickou totalitu. Na dějinných křižovatkách potřebujeme mít jak zájem o budoucí, tak i poučení z minulosti. Opravdu odpovědný volič by měl mít zásadní zájem o budoucnost, ve které budou žít naše děti a vnoučata, a měl by si vzpomenout, jak se nám vymstily chyby minulosti.

Komunistickou nadvládu jsme tehdy mírnou většinou svobodně zvolili. Pak jsme dvě generace žili v diktatuře, která se dopustila zločinů, způsobila vyčerpání a devastaci země a rozvrátila morálku společnosti. ***Je třeba vědět a připomínat, že komunismus je ideologie založená na lživých slibech, závisti a nesmiřitelné nenávisti. Její mírné formy nikdy nezůstanou mírnými, když dosáhne moci.*** *Otevřeně říkám, že v této otázce mě zavazují osudy mých předchůdců, životy kněží, řeholnic, věřících a všech demokratických lidí, jejichž utrpením byla zaplacena nová svoboda.*

V roce 1989 jsme tuto svobodu takřka zázračně získali jakoby bez boje. ***Sametová revoluce nebyla krvavá. Vedlo to k tomu, že si mnozí svobody neváží a hlavně v ní nedovedou žít****. Totalita z nás neudělala odpovědné a mravné občany. Když byl odstraněn strach z vševládné policie, v nepochopené svobodě se otevřela cesta ke svévoli. Svoboda a demokracie nejsou špatné, ale mohou být zneužity nemravnými a nezodpovědnými lidmi, kteří nakonec demokracii v očích lidí zpochybní.*

Naše budoucnost, o níž jdeme rozhodovat k volbám, je otázkou mravní. Nejde v nich o žádné dílčí drobnosti a výhody pro různé skupiny a skupinky lidí. Nejde o to, jak se upraví daně nebo poplatky. Nelze přehlédnout osud lidí, kteří se ocitli v nouzi a potřebují pomoci. Jde o to, zda se pohodlně a rychle vrátíme k podivně ubohým jistotám doby totality a pak se budeme divit, že se vracejí i tehdejší metody, nebo si přiznáme mnoho přehmatů i nepravostí, ale půjdeme obtížně dál demokratickou cestou.

Uvědomte si, že každé politické volby jsou momentem, kdy se jednotliví lidé přiznávají ke svému životnímu postoji. ***Volební lístek má v podstatě charakter občanského kréda: V toto věřím, pevně v tom stojím a věrně za tím jdu ve svém každodenním životě…“***

Glosa Miloše Ondráška

NA KŘIŽOVATCE

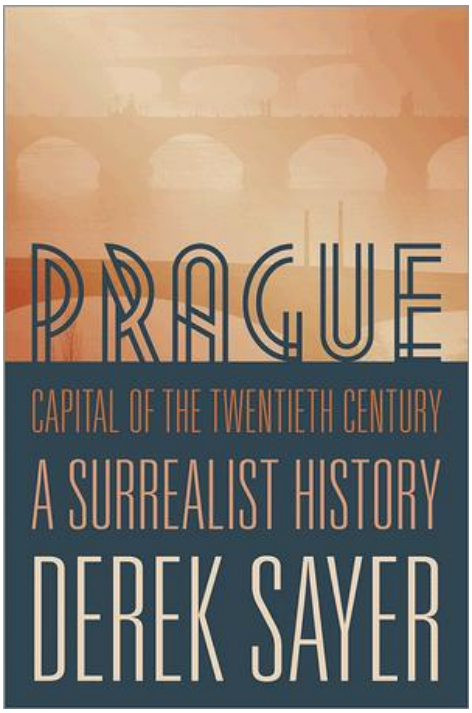

Přestože v minulém století dvakrát zrazena svými takzvanými spojenci a dvakrát okupována, Praze docela dobře v posledních letech posloužili její zahraniční přátelé a obdivovatelé. Žádné jiné středoevropské město se nemůže chlubit tolika literárními kronikami a portréty. John Banville zanechal pronikavý záznam ze svých cest (*Prague Pictures*), obsáhlé vyznání Petera Demetze *(Prague in Black and Gold*), cestopis snů připravil před deseti roky překladatel Paul Wilson (*Prague: A Traveler`s Literary Companion*). Richard D. E. Burton se pustil v anglické literatuře pragensií na málo zorané pole (*Prague. A Cultural and Literary History)*. Derek Sayer s odvoláním na Shakespeara připravil publikaci *The Coast of Bohemia. A Czech History*. Každá z těchto knih je svým způsobem diamantem v popisu a evokaci, každá nabízí čtenáři smyslové vnímání městských toulek od ztemnělých arkád a průchodů po široká nábřeží a dlážděná náměstí. Mám se odvážit prohlášením, že mistrovské dílo Angela Maria Ripelliniho *Magic Prague* mělo své pevné místo na nočním stolku každého českého exulanta? Při čtení této knihy jsem si myslel, že spisovatel žil v Praze v některém ze svých dřívějších životů. Pražskou křižovatku tvoří v období 1920 – 1939 přátelské soužití intelektuálních Čechů, Němců a Židů.

Prahu vyhledávají dnes desetitisíce turistů. Zastaví se před orlojem, projdou Karlovým mostem, obdivují se Hradčanům zdálky i zevnitř, nevynechají starý židovský hřbitov s náhrobkem stvořitele Golema rabína Löwa a diskutují o pomníku F. Kafky. Kulturní zážitky mohutně zalijí pivem.

Již zmíněný Derek Sayer se z Kanady vrátil do Čech, neobával se konkurence, v tomto roce se objevila v australských knihkupectvích jeho šestsetpadesáti stránková publikace *Prague, Capital City of the Twentieth Century: A Surrealist History.* Pro autora je to příběh stále unikajícího města a času. To ho vede ve stíhání světadílů a kultur k cíli, který je jak prchavý, tak nezbytný k životu – pražský surrealismus. Umělecký proud, výtvarný i literární, který kvetl v meziválečném období v nově vzniklé Československé republice a vzal za své v době, kdy tzv. Východní Evropa byla pod totalitní komunistickou kontrolou. Český surrealismus byl promiskuitní záležitost, byla to neotřelá názorová cesta v umění. Byla mladistvá, erotická, politická, skandální a zamilovaná do sebe. Smyslové kresby a koláže, představy městských krajin, rekonstruované sochy v kinetickém světle. Andre Breton a Paul Eluard, apoštolové surrealismu, přijeli do Prahy v roce 1935, strávili tam dva týdny a to zejména v kavárnách, Mánes na břehu Vltavy, Grand Café Orient s muškáty za okny nebo Slavia, kde se v osmdesátých letech scházeli pražští disidenti přímo naproti velitelství tajné policie. Oba Pařížany uvítal v Praze esejista Karel Teige, mnohohlavá hydra modernismu. Prohlásil, že nejkrásnější v současnosti existující obrazy jsou ty, které dosud nikdo nenamaloval. Poetickým laureátem surrealismu byl Vítězslav Nezval, který nakonec podlehl komunistické diktatuře, která pohřbila jeho genia. V čele malířů stál Jindřich Štýrský, po boku s ním Marie Čermínová, která pod pseudonymem Toyen měla na svědomí odvážné erotické kresby. Kolem těchto se utvořila plejáda spisovatelů básníků, architektů, sochařů, malířů, ilustrátorů, fotografů, divadelníků, baletních tanečníků a jiných. Založili avantgardní umělecké sdružení Devětsil. Pokládali se za transformativní sílu imaginace, nevadilo jim, že nežili a netvořili v tehdejších evropských milionových metropolích, Praha v té vzrušující době jim stačila. Programový manifest napsali v roce 1920 Karel Teige a Jaroslav Seifert. Část členů se nakonec zabředla do pseudomarxismu. Teoretik surrealismu Záviš Kalandra skončil v roce 1950 na šibenici, někteří za mřížemi. Jiní hledali záchranu v Paříži nebo v Novém Yorku.

Derek Sayer se na posledních stránkách své obdivuhodné knihy zamýšlí, zda český surrealismus přežije. Modernismus a snění tvoří ústřední východisko jeho výzkumů týkajících se historických situací. Ty pod deštníkem surrealismu nabízí koláž příběhů o jednotlivých osobách nebo umělecké tvorbě, ve které se Praha stává místem metafor. Pro čtenáře, kteří nejsou obeznámení s místopisem Prahy a výjimku tvořící vilou Tugendhat v Brně, mohou k některým sdělením vyžadovat poučení odjinud. Karlův most stále stojí, tak jako Zlatá ulička na Pražském hradě, jejich magické kouzlo je dnes poněkud pošramoceno, ale brzo ráno, než se rozloží stánky se suvenýry, Praha se stále jeví jako věrná představa majestátu, ke kterému nedílně patří i ten druh umění, kterému říkáme surrealismus.

Generální konzulát České republiky: JUDr Milan Kantor
500 Collins Street, Melbourne 3000,
Tel: 03 9629 6196, Fax: 03 9629 1311

ZLO JE NEDOSTATEK DOBRA

Veronika Boušová

Je mi velkou ctí, že mohu v následujícím rozhovoru představit čtenářům Čechoaustralana noblesní osobnost, uznávaného psychologa a psychoterapeuta, rektora Pražské vysoké školy psychosociálních studií a Pražské psychoterapeutické fakulty, doc. PhDr. Jiřího Růžičku, Ph.D. Povídali jsme si o lidské existenci v současném světě, o českém národě, jeho stigmatech a osobnostech, o vzdělávání a o významu psychoterapie, ale také o totalitě a o tom, proč v roce 1968 neemigroval.

Jak vás vůbec napadlo založit Pražskou vysokou školu psychosociálních studií?
Založení školy má samozřejmě svoji historii. Již dávno před rokem 1989 se koncem 70. let zformovala skupina lidí, která vytvořila tzv. Kabinet pro psychoterapii. Zabývali jsme se palčivými otázkami psychoterapie, ale protože psychoterapie je nepochybně disciplínou s přesahem do společnosti, tak z toho vyrostl ostrov svobodné diskuze, svobodné debaty a svobodného vzdělávání. Netušili jsme, co z toho bude a neřešili jsme to, ale naše skupina se posléze stala poměrně vlivnou. Věděli jsme velmi dobře, že nejen studium samotné, ale také další vzdělávání je základem pěstování oboru a vzdělávali jsme lidi, kteří měli o psychoterapii zájem. Od začátku pro nás bylo typické, že jsme se neorientovali jenom na její úlohu ve zdravotnictví. Psychoterapii jsme vždy uplatňovali v širokých souvislostech a zvali jsme k nám lidi z jiných oborů nebo oblastí. Hodně z nich bylo zapojeno do různých, tehdejším režimem ne úplně vítaných aktivit. Tehdy jsem úzce spolupracoval se slavným českým lékařem alkohologem, doc. MUDr. Jaroslavem Skálou, CSc. V roce 1987 jsme založili institut, který se deklaroval jako zcela nezávislý. A v roce 1991 jsme otevřeli Pražskou psychoterapeutickou fakultu, definovanou jako studium v rámci celoživotního vzdělávání. Od začátku jsme ji zpřístupnili všem zájemcům a vysloužili jsme si tím obrovskou kritiku za to, že tam bereme laiky a neprofesionály a tak dále. My jsme naopak říkali, že tam chceme kohokoliv včetně pacientů, že chceme, aby široká veřejnost o psychoterapii věděla, protože psychoterapie nejen léčí, ale má ještě daleko podstatnější vliv - je to cesta k pravdivému sebepoznání, seberozvoji, cesta k pravdě bytí. Po vydání nového vysokoškolského zákona jsme v roce 2000 dostali státní souhlas k založení PVŠPS. Máme akreditaci k bakalářskému a magisterskému studiu oborů psychologie, sociální práce a zdravotně-sociální práce. A pro každého je tam i ta psychoterapie a výcviky v mnoha jejich podobách a aplikacích.

V čem se vámi nabízený způsob psychoterapie liší?
Škola má jako motto péči o člověka, péči o duši v Patočkově slova smyslu. Nepovažujeme duši za nějaký obláček. Pro nás je to člověk jako bytost, která je oduševnělá. A všechno, co patří k péči o duši, se lidem snažíme v psychoterapii poskytovat. Umíme pracovat s duchovními věcmi i s tělesností. Já jsem zkoncipoval a posléze se dvěma kolegy i založil psychosomatickou kliniku stacionárního typu, která slouží také jako výukové klinické pracoviště.

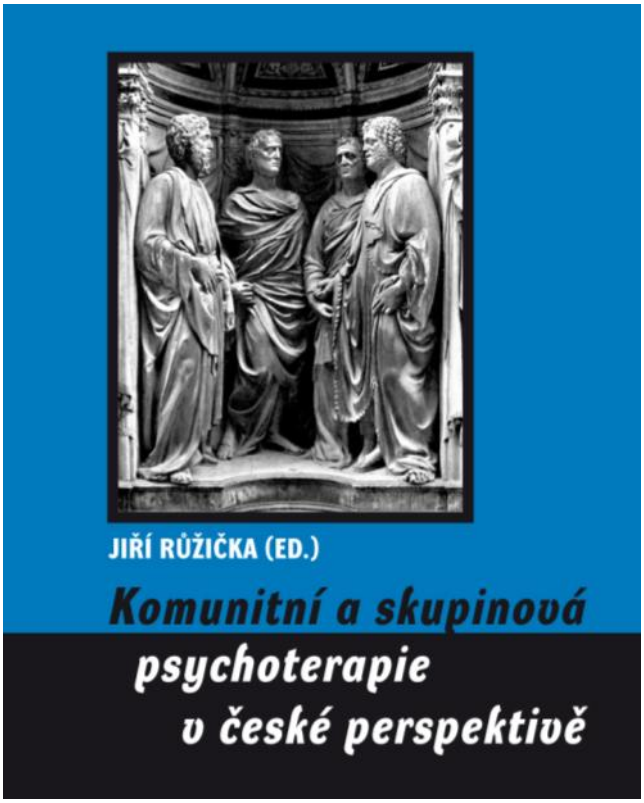

Mnoha posluchačům mění fakulta pohled na život…
My velmi důkladně a důsledně ctíme některé hodnoty, které považujeme za naprosto klíčové v tradici evropské civilizace i v různých kulturách a kulturních proměnách, kterými Evropa prošla. Ctíme samozřejmě antiku a myšlenky starého Řecka, ale nepochybně také judaistický vliv a křesťanskou tradici, která je obrovská, hrozně podceňovaná, hrozně nedoceňovaná a často námi samotnými hloupě opomíjená. Chceme ukázat, že ta tradice je živá, takže ctíme lidské svobody, důstojnost člověka, úctu k člověku, jeho lidská práva a takové věci jako je láska, přátelství, otevřenost, porozumění, ochota ke komunikaci, význam obce a lidských společenství. Politiku jako práci pro obec a nikoli pro zájmové skupiny. Myslím si, že tohle všechno ve škole máme a fascinuje mě, že lidi to okamžitě pochopí. Proto se jim u nás líbí.

Navíc v Čechách asi nemáte konkurenci a na fakultě přednášejí špičkoví odborníci…
Vždycky chceme to nejlepší, co tady máme, a pravidelně zveme hosty. Přednášely u nás světově nebo evropsky významné autority, které zde mohou slyšet i laici. Laici jsou podceňováni a přitom těm věcem často rozumějí lépe než studenti nebo absolventi těch oborů, kteří jsou tak trochu zpitomělí doktrínami. Laici to cítí rovnou a to mě na tom opravdu těší.

Přednášejí u vás odborníci rádi?
Studium na PPF není moc drahé, takže je ani nijak nepřeplácíme, ale od mnohých z nich slyším, že se k nám rádi vracejí a rádi u nás učí, protože ta atmosféra je pro ně příznivá, což je osloví okamžitě.

Na webu školy deklarujete budování vlastního myšlenkového směru nazvaného antropologická psychoterapie. Jak tomu má laik rozumět?

Já a kolegové, kteří tvoří duchovní jádro školy, jsme prošli vším možným. Já jsem třeba absolvoval psychoanalýzu, psychedelický výcvik, skupinové psychoterapie podle různých směrů atd., ale nejvíc času jsem strávil na pověstném gauči coby analyzant. A tam jsem na vlastní kůži zjistil, že teorie, které pracují s modely jako je např. model Freudův, jsou odcizené a mají vlastně totalitní charakter v tom smyslu, že chtějí všechno vysvětlit, vyložit až do mrtě. Všechny teorie mají totalitní sklon a člověku, žijícímu v totalitě, se to příčí. Já jsem měl štěstí, že jsem potkal Patočku. U něj se moje generace nakazila fenomenologií a tu jsme potom v psychoterapii rozvinuli. Zrodila se neuvěřitelně plodná kombinace. Základem naší psychoterapie je pěstování lidských vztahů a vzájemnosti.

Můžete laikům vysvětlit pojem fenomenologie?

Fenomenologie se zabývá prvotní lidskou zkušeností ve světě, která není zatížená dodatečnými idejemi. Nejlépe je to vidět u dětí. Děti vidí svět bezprostředně, nejsou zatím ovlivněny školou a názory, které jim ho tzv. vysvětlí. Na dospělé úrovni je dětský pohled na svět hrozně důležitý, protože je přímý. My tohle pěstujeme nejen u sebe, ale i u druhých. Tím pádem se neuvrtáváme do složitých teoretických systémů, které nám říkají, jak máme věci vidět, a že jedině tak je to správně. Fenomenologie ale také říká, že ta bezprostřední dětská zkušenost je u každého jiná a každý má vlastní způsob vidění toho jednoho společného světa. Když sedíme naproti sobě, vy máte jiný výhled než já a jsme u společné věci. A to je na tom bezvadné. Kdybychom se chovali podle nějakého jednotného modelu člověka, tak je to nuda, protože ztratíme sami sebe navzájem. No a fenomenologie říká: nesmíte se ztratit sami sobě a ať se vám neztratí ten strašně bohatý, různorodý, otevřený svět, který je tu pro každého rovnou a nezáleží na tom, jestli je člověk pomazaný, nebo nepomazaný. Záleží jen na tom, jestli má otevřené oči a srdce.

Současný svět je přetechnizovaný. Jaký to bude mít, podle vás, dopad na společnost?

Před poměrně dlouhou dobou se filozof Heidegger v časopise Stern velmi vážně, fundovaně a z gruntu zamýšlel nad tím, že technika a technologie už ovládly svět natolik, že si ani pořádně neuvědomujeme, co to všechno pro nás znamená, jaké to má důsledky. Ještě v tom neumíme chodit. Nedokážeme si držet ten přirozený, dětský svět. Nahrazujeme ho - a zároveň je nám i nahrazován - technologiemi a technikou. To je hrozně nebezpečné, protože to vede k odcizení zvláštního druhu, kdy člověk sám sebe definuje jako biologický stroj. To je Orwell, Huxley a náš Čapek a problém robotů. Ale musím říci, že mnoho studentů toho má plné zuby, protože jejich mladé, zdravé, ještě ne úplně zkažené čivy to cítí, takže hledají cestu jak z toho. U nás je bohužel situace špatná. Vládne tu takový ten hrubý materialismus s malou sebeúctou a s malou vírou v pravdu a v její sílu, zato věří v moc strojů a peněz. Což je vlastně taky takový mechanismus - ekonomický stroj.

Jak byste, z hlediska historie, pohlížel na psychologii našeho státu a národa? Existuje vůbec něco takového a má to vliv na současnost?

Já bych to nechtěl vulgarizovat mechanickou akademickou psychologií, ale žiji tady, soucítím a cítím, co se děje. Myslím, že je dobře, že procházíme, čím procházíme. Je to nutné. My si musíme zasloužit a vysloužit ty hodnoty, o které tu běží, abychom porozuměli tomu, co vlastně znamenají. A to bez různých průšvihů nejde. Naše historie je opravdu v něčem tragická.

Pokusil bych se to ukázat na situaci venkova. Venkov za první republiky a ještě dříve, když jsme byli součástí Rakousko-Uherska, tvořil velmi důležitou oblast národního uvědomění, kultury a typického způsobu života v poměrně úzkém sepětí s přírodou, sice ne panenskou, ale obdělávanou a kultivovanou, která v mnohých oblastech byla pro Evropu i příkladná. A pak přišla 2. světová válka a venkov byl Němci okupován a vysáván. Stal se dojnou krávou pro cizí, výrobnou potravin pro nějakou mašinérii. Útlak, znehodnocení a ponížení venkova mělo na národ neblahý vliv, který mu narušil sebeúctu a původní víru a její hodnoty. Pak přišel další průšvih, naprosto neuvěřitelný – bolševikovi se podařilo úplně zničit selský stav. Ale úplně. Sedláčky, sedláky, statkáře, velkostatkáře, živnostníky, řemeslníky prostě zlikvidoval. A z těchto lidí, kteří byli pracovití, úspěšní a schopní, se udělaly negativní vzory. Byli ponížení před vlastními dětmi, před sousedy, kteří se jich mnohdy ani nezastali, byl jim sebrán majetek a půda - to co tvořilo jejich srdce a identitu. Byli nahnáni do vesnických továren zvaných Jednotná zemědělská družstva. Museli si to ponížení vypít do dna. Pro cizí ošetřovali vlastní krávy, vlastní pole atd., navíc způsobem, ze kterého se jim ježily vlasy, protože sami věděli, že to nebylo kvalitní hospodaření.

Po roce 1989 se jakžtakž utvořila nová kultura, takový mix toho socialistického a zbytků toho prvorepublikového, a s ní nějaké hodnoty. Venkov se začal profilovat. Jenže ti lidé opět slyšeli, že to, co za bolševika dělali, bylo špatně. I když jako dojičky nebo hospodáři pracovali dobře, všechno bylo opět znehodnocováno a přebrali to lidé, kteří k tomu neměli už vůbec žádný vztah. A znovu ten venkov zničili. Venkov dnes vypadá tak, že nikdo neví, co se s ním děje. Máme farmy, ale ty koupili či pronajali velkofarmáři, absolutně anonymní osoby. S půdou, která byla posvátná, se zachází jako s něčím, co nemá vůbec žádnou hodnotu, co je jenom výrobní prostředek. Je hrozné, co se těm lidem stalo. Jak se v tom mají vyznat? Ztráta identity, ztráta vlastní úcty, vlastní hodnoty a duchovních věcí. Další katastrofou bylo potlačení církví. Dříve se žil náboženský život v každodennosti, protože faráři komentovali, co se děje ve vsi, a okamžitě to dali do souvislostí s morálkou a vírou.

Propojení venkova s vírou bylo velmi živé a organické. Pak jim to sebrali a oni už nemohli nic komentovat. Takže živá víra, která musí mít vztah ke každodennosti, k tomu žitému, prostě k životu, je pryč. A zůstalo mnohdy jen formalistické modlení a obřady. Živé sepětí s věřícími v jejich každodenním životě je pryč a nikdo pořádně neví, jak se má víra žít, protože na to ti kněží už nedosáhnou. Tu a tam se něco vrátilo nebo obnovilo, ale celospolečensky je to bída s nouzí.

Dá se národ nějak diagnostikovat?

Diagnózy obecně nemám rád, jsou to takové nálepky, škatulky. Myslím si, že jsme nešťastný národ, který se pere, hledá sám sebe a neví, kudy na to, jak se k sobě dostat. Chybí nám víra v autority, i ty autority samotné. V tomhle směru byl národ také zklamán, protože některým autoritám nerozuměl nebo bylo příliš těžké jim porozumět, nebo k němu nemluvily. Václav Havel byl jako intelektuál někdy nesrozumitelný. O lidi mu šlo, samozřejmě, ale lidový nebyl. Pak se žezla chopili klausovci a prostě z toho udělali to, co se z toho stalo. Přešlo to do ekonomicko-politické kategorie určitého typu a kde je třeba morálka, že?

Znáte nějaké osobnosti, které by bylo možno následovat?

Myslím, si že existují, ale není nutné, aby to byli stále nějací vůdci národa. Na obecní a lokální úrovni je spousta lidí, kteří dělají skvělou práci, určují ducha té komunity a jsou dobrými vzory. Je to zatím takové obrozenecké, ale má to velkou hodnotu, což mě těší, protože takových enkláv, které nejsou v epicentru sdělovacích prostředků, je dost. Považuji to za dobrou cestu, protože kdybychom měli nového Havla nebo jiné osobnosti a nebyli na ně připraveni, tak se stejně nic nezmění.

Myslíte si, že voliči už dokážou najít takové osobnosti v politických stranách?

To si zatím nemyslím. Dosud jsme se ještě nevyrovnali s naší komunistickou minulostí. Lidé k tomu nemají dost odvahy a pokory, a někteří to asi nikdy neudělají. Teprve další generace bude moci, tak jako se to stalo třeba v Německu, říci: tohle bylo fakt blbě a za to je nezbytné se omluvit. Ale my nemůžeme rezignovat ani na minutu a čekat až na mladé, protože mladí jsou naše děti - co jim předáme, to tvoří je samé. Musíme připustit vlastní chyby a musíme pokorně, ale s vervou, jako pokání, udělat něco pro nápravu. A to se zatím ještě v potřebném měřítku neděje. Tedy, děje se to v malých společenstvích, ale ne na takové úrovni, která by ten národ zburcovala, aby si řekl: ano, je to pravda, my se taky máme za co stydět. Ale jestliže se člověk má za něco stydět, tak také musí znát svoji cenu. Teprve když člověk zná svoji cenu, tak může udělat dobré pokání, protože takové pokání už má důstojnost, hrdost a vlastní hodnotu. Lidem je stále dokola omlacováno o hlavu, jak jsou špatní, jak přitakávali bolševikům a tak, ale na druhou stranu je tu i mnoho dobrého a dokud si to lidé neuvědomí, tak k pokání nemůže dojít. Když budu jenom ponižován, moje pokání bude další porobou. Vlastně je nemohu udělat vůbec, protože bych si plival do tváře. Skutečné pokání je něco jiného.

Vidíte k tomu pokání cestu?

Nejsem politik, ale psychoterapeutická zkušenost vede k tomu, že se lidé napřed ukážou sami sobě takoví, jací jsou, a poznají svá pozitiva, nejen negativa. Uvědomí si svoji cenu, lidská práva a práva na věci, na které přirozená práva mají. A potom postupně jednak přebírají zodpovědnost za svůj vlastní život, a jednak si říkají: toto nebylo úplně dobrý – ale na to, že to přiznají, musejí být také hrdí, protože to je velká věc. To není ponížení, to je lidské vzepětí, to je prostě bolestivá krása.

V roce 1968, v době sovětské okupace, jste studoval v Anglii. Emigrace vás nelákala?

Studovat jsem začal tady a v Anglii jsem se svou dívkou uvízl asi na dva roky, protože sem přijely tanky a my zůstali venku. Přemýšleli jsme, co a jak dál. O Rusácích jsme si iluze nedělali, já jsem je díky výchově a zkušenosti považoval za neblahou společnost. Rozhodli jsme se, že domů v tu chvíli nepojedeme, protože jsme nevěděli, jestli nás nezastřelí na hranicích, nebo jestli nás nechají vjet bez problémů dovnitř a co bude potom. Věnovali jsme se dál studiu psychologie, která se ukázala jako naprosto jiná než ta tehdejší u nás. Psychologie v anglickém pojetí byla hrubá redukce, mechanistická, nikoli antropologická psychologie. Přitom Anglii a Angličany jsem si zamiloval, je to obrovská kultura, úctyhodná, nádherná. Posléze jsme došli k názoru, že naše země je okupována a že my jsme tam doma, a pokud má někdo odejít, tak to nejsme my, ale oni. Také se nám stýskalo, těch vlivů je vždycky víc. Emigrovali moji dva sourozenci, umřel tatínek, maminka už byla poměrně stará, byla sama a já jsem k ní měl vždycky blízko. A milovali jsme tu naši katedru, která byla už tehdy velmi svobodná. Pak nám ji zničili, ale to je jiná kapitola. Říkal jsem si, že sem patřím a před těmi hajzly neuteču. Vrátili jsme se s rozhodnutím dělat něco, co má hlavu a patu, a ukázalo se, že to bylo možné. Už se začala projevovat normalizace, takže jsme, s určitými potížemi, dostudovali v normalizaci. Z naší rodiny emigrovalo hodně lidí a já to nechci vůbec hodnotit, protože to byla svobodná volba a ti, kteří volili svobodně, udělali dobře.

V době normalizace se pěstovaly pověstné bytové semináře…

Bytové semináře jsme pěstovali vždycky. Pro mě to byla samozřejmost, stejně jako pro ty lidi, ze kterých se později stali disidenti. Bylo to vzdělávání v okruhu opravdových zájemců, kterým šlo o tu věc a kteří milovali tu důvěrnou, domovskou atmosféru, která navíc získala zvláštní kolorit tím, že to bylo za totáče. Přednášelo se, diskutovalo, ještě jsme dostali najíst nebo jsme sami něco uvařili. Pak jsme najednou zjistili, že to, co jsme považovali za normální, pro papaláše normální není, a že se na bytových seminářích objevila StB. Vyslechli nás, pozvali si nás, chtěli si nás koupit nebo nás zastrašovali. U někoho se to povedlo, na někoho si ten háček nenašli. Vyskytli se mezi námi lidé, kteří bohužel

podlehli, ale pokračovalo se. Právě z bytových seminářů vykrystalizoval Kabinet a došlo to tak daleko, že jsme několikrát do roka pořádali „bytový seminář“ ve zdravotnickém zařízení (!). Pozvali jsme naše známé, filozofy, vědce, přírodovědce a tak. Na psychoterapeutické téma se následně rozvinula debata k estetice, teorii umění, filozofii, náboženství, politice, k ekonomii, protože psychoterapie se dotýká člověka bezprostředně, rovnou v těch dimenzích, o kterých mluvím.

Dařilo se vám v době temné totality získávat a šířit odbornou literaturu?

Vyměňovali jsme si ji na těch seminářích a naučili jsme se číst základní prameny, ne jen něco nalistovat. Četli jsme celá základní díla stěžejních autorů filozofie, psychologie, teologie, politologie… rozhodně jsme třeba nečetli nějakého plagiátora nebo rozmělňovače Markuse, ale četli jsme Markuseho rovnou. Poppera, Freuda, Heideggera, desítky autorů a pokud možno, všechna jejich hlavní díla. A to se dneska neděje.

Jak vzpomínáte na filozofa Jana Patočku, který byl z fakulty odejit?

On si uvědomoval, a to je také v Chartě 77, že politika musí být pravdivá, ne ve smyslu nějaké přírodovědecky definované pravdy, ale pravdy toho, co vyvěrá z bytí samého. Německý filozof Wucherer říká, že člověk musí hledat pravdu svého vlastního bytí, cestu, která je opravdu jeho. Pravda není něco, co máme, ale v čem jsme anebo nejsme. A pravda není také něco, co je možno držet. Nemám patent na pravdu, protože jsem něco vymyslel. Pravda je dar, který umožňuje pravdivé vidění věcí tak, jak jsou. Patočka vycházel i z řecké tradice pěstování obce jako polis - města či státu - který musí být také pravdivý a jeho hlavním posláním je starat se o pravdu a o právo. Ekonomika s tím samozřejmě souvisí, ale není to základ. Dobrý hospodář je ten, který vnímá věci duchovního rázu, dobře se stará a žije v pravdě těch věcí. Neprodá půdu nebo neobchoduje jen tak, protože mu to vynese. Ale ctí nějaké hodnoty a má pevnou morálku. Obchodníci musí mít hodně pevnou morálku, aby neuklouzli na penězích, což se jim, žel bohu, stává.

Předpokládám, že jste v době totality naráželi v praxi na nejrůznější překážky?

My jsme žili mezi překážkami, žádná volná cesta nebyla, ale o to víc to člověka nutilo přemýšlet. Když už se věnujete té překážkové dráze, říkáte si: má to cenu? A jestliže to má cenu, tak v čem je ta cena? Tak jsme objevovali hodnotu psychoterapie, která člověku umožňuje porozumět druhým, stát se sám sebou a zbavit se těch překážek, které mu v tom zabraňují. Přes některé překážky se ani psychoterapií dostat nelze, ale mnohého se docílit dá. Já jsem měl například takovou partu psychologů, se kterou jsme úplně zrenovovali systém jeslové péče. Úplně jsme ho postavili vzhůru nohama jen tím, že jsme aplikovali poznatky z psychoterapie na výchovu. Bylo to přitom tak samozřejmé, tak přirozené, že jsme se nikoho na nic neptali a prostě jsme to dělali. A když jsme naráželi, tak jsme hledali cesty, jak to udělat, aby to prošlo. Anebo to dál už nešlo. Já jsem se dostal do Kosmonos, což byla psychiatrická léčebna, temnota sama, taková ponurá tvrz na kopci. Když jsme jako studenti jezdili kolem na hory, tak jsme si říkali, panebože, jen ať nikdy neskončím v Kosmonosech. No, samozřejmě jsem tam skončil. Nebo možná začal. Tam jsem zjistil, že v těch kasematech i v bludištích těch pavilonů žijí dobří lidé, a že i ti lékaři jsou jenom lidé, kteří tam žijí své osudy a někdy zapomínají, proč tam přišli. Někteří na to ale nezapomněli nikdy. Bylo tam mnoho lékařů a sester, kteří ty svoje lidičky milovali a starali se o ně. Paní ředitelka Nováková byla sice komunistka, ale měla dobré srdce. Díky tomu jsme tam rozvíjeli všechno možné. Pro psychotiky jsme dělali psychoterapii, pořádali jsme semináře, vzdělávali jsme sestry a dohadovali jsme se s bolševiky. Samozřejmě jsme nakonec narazili na ideologickou hráz a dál to nešlo. Ten systém nedovoloval, aby se pokračovalo dál, tak jsem odešel do těch jeslí, a když jsem i tam narazil na strop, založil jsem zase něco dalšího. Místy to bylo velmi frustrující, ale i teď je to těžké, jen je to radostnější, protože se mnoho věcí daří a nemusíte milionkrát opakovat stejnou věc, než se posunete. Bylo to sisyfovské, ale Sisyfos má smysl. Dnes je to v jistém smyslu také sisyfovské, protože naše škola stojí proti obrovskému main streamu západního technologického světa. Když jsem teď byl v Americe a diskutoval s profesory a autoritami amerického pohledu na svět, tak jsem si uvědomil, co to je za strašidelný kolos. Jako když jsem stál před Ruskem, před tou tlamou, včetně despektu. To nikdy nekončí. Přitom ale musím říci, že Amerika je pro mne demokratickou zemí s nesmírným duchovním potenciálem.

Vaším oblíbeným výrokem je, že zlo je nedostatek dobra…

A ne naopak - dobro není nedostatkem, že… Prostě a jednoduše, když se dívám na svět kolem sebe, dobro je tady všude a je tu také zlo. Ale zlo je tu proto, že dobro se ještě neprosadilo, nebo není dostatečně přesvědčivé, nebo dostatečně pravdivé, nebo dostatečně statečné, nebo dostatečně odvážné, nemá dost lásky, není dostatečně vyjádřené. A to potom nahrává horším věcem až po zlo samé. Já mám samozřejmě z velkého zla strach, ale zlo rozhodně není to, co nakonec vítězí, zejména když je dobro spojeno s pravdou a láskou. Zlo prostě nemá šanci nakonec zvítězit.

Doc. PhDr. Jiří Růžička, Ph.D.
Klinický psycholog, psychoterapeut, vysokoškolský učitel, spoluzakladatel Pražského psychoterapeutického institutu, PPF a PVŠPS (www.pvsps.cz). Ředitel Psychosomatické a psychoterapeutické kliniky ESET.

ČECHOAUSTRALAN
10

Muzeum českého a slovenského exilu 20.stol., Štefánikova 22, Brno 602 00, Email: muzeumexil@muzeumexil.cz

Čestný doktorát pro Janu Reichovou

Olomoucká univerzita udělila v říjnu čestné doktoráty dvěma českým exulantům - literárnímu vědci Lubomíru Doleželovi z kanadského Toronta a Janě Reichové, propagátorce české kultury z australského Sydney. „Oba, každý na jiné straně zeměkoule, reprezentovali českou kulturu, českou vědu," ocenil laureáty rektor Miroslav Mašláň.
Čechoaustralanka Jana Reichová odešla s rodinou do emigrace v roce 1968. Usadili se v Sydney. Stala se jednou z hlavních postav Společnosti pro vědu a umění v Sydney a kulturního života českého exilu v Austrálii. V 70. letech se zapojila do činnosti českého kulturního sdružení Bumerang. Po vzniku kanadského exilového vydavatelství 68 Publishers úzce spolupracovala se Škvoreckými.
V roce 1976 byla u vzniku vysílání v českém jazyce v rádiu SBS 2EA pro krajany. Stala se hlavním hlasem a postavou českého vysílání v exilu. V 90. letech založila s manželem kulturní spolek Artspektrum (Czech-Australian Artspectrum Association), který se stal hlavním hybatelem v oblasti české kultury v Austrálii a Oceánii. Pro tuto organizaci vydávali umělecký a kulturní časopis Spektrum (1996–2002).
V neposlední řadě přispívá Jana svými články a poezií do v současné době jediného australského krajanského časopisu Čechoaustralan. Dnes přinášíme její projev k příležitosti slavnostního udělení čestného titulu doctor honoris causa.

Vážená vědecká rado, vážený pane rektore, vážené dámy a pánové!
V prvé řadě mně prosím dovolte poděkovat za tak velké uznání mé práce pro českou krajanskou komunitu, ale musím zdůraznit, že toto uznání chápu zároveň jako poděkování všem aktivním členům naší komunity v celé Austrálii. Jsem přesvědčena, že tak jako já, vše co dělali, dělali s radostí a nadšením.
Austrálie je veliká a všichni jsme začínali svoji činnost trochu jinak.
U mne to začalo tím, že jsem nemohla nikde přeslechnout české či slovenské slovo a okamžitě jsem navazovala kontakty s krajany.
Potom také přišla postupně činnost v krajanských organizacích. Pro mne ta opravdu aktivní skončila v roce 2006. Žijeme vzdáleni od Sydney, ale styk s krajany stále pokračuje, vídáme se, píšeme si, ale to je vše.
Dokonce jsem měla pocit, že vše je již zapomenuto a nikdo o minulou krajanskou činnost nemá zájem, myslím opravdový zájem. Ale potom přiletěl do Austrálie prof. Jaroslav Miller a věděl přesně, co ho ze života české komunity zajímá. A já jsem díky jeho zájmu pochopila, že všechno není ztracené. Profesor Miller mne přivedl zpět do té jakoby ztracené minulosti. S velkou radostí jsem pro něj vyhledávala staré materiály o kulturních programech skupiny Bumerang, SVU, Artspectra a také spolupráce se Sokolem. Samozřejmě jsem dala

prof. Millerovi také kontakty na další krajany, kteří pro komunitu pracovali. Všem jsem také zavolala, abych je ubezpečila, že prof. Millerovi mohou naprosto důvěřovat.
Tak jsem se díky prof. Millerovi vrátila až do toho počátku sedmdesátých let, kdy jsem se jednou dozvěděla o skupině Bumerang, která začala dělat kulturní programy pro krajany. Založil ji muzikolog dr. Jaroslav Kovařík, který pro českou hudbu v Austrálii udělal opravdu velmi mnoho. Přihlásila jsem se tehdy do Bumerangu a oni mne mezi sebe přijali. Kulturní programy, které jsme dělali, byly krajany hojně navštěvované. Postupně ale členové skupiny dostávali konečně zaměstnání ve svých oborech, a to ne vždy v Sydney, a skupina se tak na konci roku 1973 rozpadla. Poslední byl vánoční program v prosinci toho roku.
Naštěstí pro mne krátce předtím založili dr. Oldřich Fiala a dr. Jan Jirásek místní skupinu SVU (Karel Kryl žertem říkával Společnost pro bědy a šumění) a také tam mne tentokrát i s manželem přijali a oba jsme se stali členy této organizace. Byli jsme i členy výboru a za deset let aktivní činnosti SVU se konalo mnoho kulturních programů, přednášek a výstav našich výtvarníků. Mnozí další krajané při těchto akcích pomáhali, při kulturních programech obsluhovali zvukové aparatury, promítali diapozitivy a vystupovali v programech – recitovali, zpívali a hráli na hudební nástroje.
Díky činnosti SVU jsme mohli v Austrálii přivítat mnohé z nejznámějších exulantů, jako manžele Švoreckých, Karla Kryla, prof. Ulče, Vladimíra Škutinu, biskupa Škarvadu a další osobnosti. Josef Škvorecký a Karel Kryl nás v Austrálii navštívili dokonce několikrát.
Ještě v začátcích působení SVU se zrodilo v Sydney také rádiové vysílání v české řeči, podporované australskou vládou. Vysílání začali páter Vladimír Ondrášek a Vlasta Vlažná. Páter Ondrášek také vybral zahajovací znělku – *Proč bychom se netěšili*. Také tam jsem se zapojila a působila jsem tam celých 16 let, jako hlasatelka a také jsem připravovala vlastní programy, kterých bylo něco přes dvě stovky. Myslím, že práce pro rádiové vysílání mě naučila mnohé.

Vedoucí vysílání paní Vlažná byla velmi milá a vstřícná osoba, ale také uměla být správně kritická, když to bylo potřeba. Třeba po nějaké mé recitaci mi přímo řekla – Janinko, zase jste z toho udělala Hamleta. Nikdy jí nepřestanu být vděčná, za její přátelství a pomoc.
Tomu všemu jsem se věnovala při normálním zaměstnání, krajanská činnost ani práce v rádiu nepřinášela žádný finanční přínos, nějak jsem musela manželovi pomoci uživit rodinu. Když jsme s posledním kolegou museli z rádiového vysílání odejít, nevzdala jsem to. Prostě to nešlo. Krajané ode mne očekávali, že budu opět něco pořádat, musela jsem tedy nějak pokračovat.
Zorganizovala jsem ještě v tomtéž roce v Sokolském národním domě vánoční trh. Naši keramici, výtvarníci a také krajanky, které uměly upéci výtečné vánoční cukroví, si ve velkém sále již ráno otevřeli stánky. Na odpoledne jsem vždy v malém salonku připravila s dalšími krajany vánoční program a den se zakončil pravou vánoční večeří. Také tato činnost mně ještě vydržela několik let.
Mezitím jsem s velikou radostí organizovala výstavy našich výtvarníků. Největší byla v roce 1995, kdy Austrálii navštívil prezident Václav Havel. Zúčastnilo se jí 38 našich výtvarníků z celé Austrálie. Z této spolupráce s výtvarníky nakonec vznikla Česko-australská asociace našich výtvarníků nazvaná Art-spectrum a ještě i vydávání časopisu Spectrum pro tuto organizaci. Časopis a organizace skončily poslední velkou výstavou v roce 2002. K založení organizace pomohli akademický sochař Vladimír Tichý, Stanislav Berton a dr. Jarmila Slánská a můj manžel Zdeněk.
Ještě jsem připravila několik programů pro sydneyský Sokol, několik odpoledních programů poezie na Generálním konzulátu v Sydney, poezie krajanů, kteří své básně nikdy neměli možnost vydat, jako Zdeněk Gruner a Karel Šindelář. Opět, i při těchto programech pomáhali další krajané. Recitovali a doprovázeli program živou hudbou.
Těší mě, že jsem pomohla k vydání pěti knih paní Boženy Šamánkové. Knihy vlastním nákladem vydaly její děti, ale pomohla jsem k jejich objevení. Božena Šamánková je měla všechny jen v rukopisech.
V celé mé krajanské činnosti byl manžel Zdeněk mojí oporou a nepostradatelnou pomocí.
Ještě jednou mně prosím dovolte poděkovat za to velké uznání, které přijímám i za všechny aktivní členy české komunity v Austrálii, za ty, kteří již mezi námi nejsou i za ty, kteří se práci pro krajany, udržování naší kultury a tradice stále věnují.
V Austrálii žijeme již 45 let, ale vztah k rodné zemi jsme nikdy neztratili.

LÉTO V ČESKU

Vlastík Škvařil

Po šesti letech nadešel čas znovu navštívit rodinu a přátele v Česku a na Slovensku.

Nejlevnější letenky jsme sehnali přes ČSA, i když jsme letěli z Melbourne do Bangkoku s Thai Airlines a z Bangkoku do Vídně s Austrian Airlines, s kterými České aerolinie spolupracují. Byl to dobrý výběr. Rozhodli jsme se letět v květnu, nechtěli jsme v době dovolených, hlavním důvodem však bylo, že jsem se chtěl zúčastnit šestidenního ultramaratonu v Balatonfured v Maďarsku. Přece nepojedu na dva měsíce do Evropy, abych nevyužil možnosti si někde zaběhat. A zároveň jsem tento závod využil ke sbírce pro svoji charitu CanTeen podporující děti s rakovinou. Zvolil jsem propagační název běhu „Dvanáct maratonů za šest dnů.“ To byl můj minimální cíl. Na letiště ve Vídni nás přijel vyzvednout kamarád Zdeněk Schreiber s Jožčinou sestrou Jarkou, kteří nás zavezli do rodného města Hodonína. Cestou lilo jako z konve, ale to nám moc nevadilo. Pohodlné ubytování jsme našli u sestry Jarky a Karla Kučerkových. Zdrželi jsme se jenom tři dny, setkali se s mým bratrem Mirkem a sestrou Marií, zašli samozřejmě na hřbitov a pokračovali v cestě do Bratislavy, kam nás zavezl bratr Pepik, který tam žije s manželkou Janou Kocianovou, velmi známou a populární slovenskou zpěvačkou. O dva dny později nás Pepik s Janou zavezli do Balatonfured, kde s námi zůstali první dva dny závodu. Potom museli zpět na Slovensko, protože Jana měla koncert. Závodil jsem s jedním Maďarem, který tam vloni zaběhl světový rekord 536 km v mojí věkové kategorii 70 – 74 let. Podmínky nebyly ideální, první dva dny vedra a potom zima, častý déšť a silné větry. Přesto se mi podařilo překonat jeho rekord o 13 km. Zaběhl jsem 549 km, neboli 13 maratonů místo plánovaných 12.

Měli jsme velké štěstí, že bratr Pepik s manželkou Janou plánovali koupit si nové auto, a když se dozvěděli, že přijedeme, tak se rozhodli to uspíšit a dát nám jejich starší Fabii k dispozici. Netřeba vysvětlovat, jak nám to přišlo vhod. Všechna místa, přátelé a rodiny, které jsme chtěli navštívit, byli najednou tak lehce dosažitelní. Netrvalo mi dlouho zvyknout si na jízdu po pravé straně. Nebylo to nic tak úplně nového, i když jsem se prvních pár dnů musel dost soustředit, abych neudělal nějakou koninu. Párkrát jsem zapnul stěrače místo indikátoru směru a hledal řadicí páku na opačné straně, ale jinak to dobře dopadlo. Slyšel jsem od hodně lidí, jak je to mizerné jezdit po dálnicích, tak když jsme se vydali do Stárkoče u Čáslavi za Jožčinou sestrou Věrou, byli jsme připraveni na nejhorší. K našemu velkému překvapení nebylo nikde žádné zdržení, za tři hodiny jsme tam byli. Myslel jsem si, že to zase všichni přeháněli. Ale realita uhodila cestou zpět. Dálnice přeplněná, když jsme ráno vyjeli, tak jsme slyšeli zprávy z rádia, že před Brnem je 10 km kolona, za 2 hodiny už to byla 12 km kolona a 17 km před Brnem už jsme narazili na konec kolony. Za hodinu se nám podařilo pokročit o 8 km. Nezbylo, než při první

příležitosti vyjet z dálnice, navigátor nás vedl úspěšně po vedlejších silnicích, na kterých to bylo pomalejší, ale už jsme nikde nestáli a nakonec se dostali zpět na dálnici mezi Brnem a Břeclaví. Lilo jako z konve, neměl jsem moc velký zájem jet maximální povolenou rychlostí 130 km a tak jsem se chvilku držel v pravém pruhu, který slouží většinou kamionům. Dlouho jsem to nevydržel, protože pravý proud silnice byl tak hrbatý díky kamionům a také tomu, že dálnice byla stavěná za komunistů z betonových ploten a byla hrbatá už jako nově postavená. Takže jsem nakonec dal přednost riziku před rozsypáním vypůjčeného auta a pustil se do levého proudu. Přes velmi omezenou viditelnost jsem jel maximální rychlostí 130 km, ale ani to nestačilo, musel jsem často uhýbat do pravého proudu, když se zezadu přibližovala výhružně auta, řízená úplnými sebevrahy. S takovými řidiči jsem se potom pravidelně setkával celou dobu. Když jsem přes obce zpomalil na 50 km podle předpisů, tak se mi na zadní nárazník výhružně přilepil další motorista a za ním hned další, bylo mi z toho někdy docela úzko, ale držel jsem se předpisů. Vůbec se nedivím, že je tam tolik dopravních nehod. Když jsem se o tom někde zmínil, tak mi bylo vysvětleno, že každý někam spěchá. Přitom dopravní nehody jsou hlavní příčinou dlouhých kolon a zdržování na dálnicích. Já osobně do hrobu nepospíchám a nakonec jsem byl rád, že jsem to přežil ve zdraví a bez nehody.

Budu se ale raději věnovat tomu, co se mně tam líbilo. Česko je čím dál pěknější, příroda se vzpamatovala z devastace, která byla zřejmá při mé první návštěvě v roce 1990. Už dávno zmizely ty zanedbané šedivé budovy, všechno svítí novotou, radost je projíždět přes krásná města a vesničky. Podle všech statistik a porovnání různými nevládními organizacemi (těm by se snad mohlo věřit), si Češi za dvacet let hodně polepšili, patří mezi nejsvobodnější státy na světě, dokonce podle žebříčku sestaveného výzkumníky z „The Economist“ publikovaného 24/07/2013 jsou české potraviny nejbezpečnější v regionu, na žebříčku 107 zemí jsou na 23. příčce, nejvýš z postkomunistických zemí. Mnohem vyšší životní úroveň se samozřejmě neobejde bez problémů. Silnice ve městech byly budované dřív, než byl vymyšlen automobil. To obrovské množství aut, převážně nových modelů, způsobuje neřešitelné problémy s parkováním. Například v Hodoníně je hodně silnic jednosměrných, auta parkují na obou stranách, jedno nalepené na druhém, sotva se tam dá projet. Jezdit v obou směrech by bylo nemožné. To je jeden z problémů, které my tady nemáme a který je velmi těžké nějak řešit.

Pro zábavu lidí přibývá nových, zajímavých atrakcí, lidé se mají opravdu čím pobavit. Zmíním se jen o několika místech a akcích, které nás nejvíce zaujaly. V Dětěnicích, nedaleko od Mladé Boleslavi se nachází středověká krčma, první zmínka o vaření piva zde pochází z roku 1307. Krčma je zařízena ve středověkém stylu, osvětlena jen svíčkami, na zemi sláma a obsluha se chová tak, jak se sluší a patří na středověk. „Co budeš žrát a co budeš chlastat?“ Je zřejmé, že to není místo pro příliš choulostivé návštěvníky, kteří nemají zájem vžít se do takové atmosféry. Během celovečerního programu se objeví tanečnice na stolech, šermíři, žebráci, fakír, kejklíř, ohňové souboje, upalování čarodějnic, dobová hudba,… „Žrádelník“ je velice rozsáhlý, nadpisy jednotlivých skupin jídel zní po středověku, jako „Pro zaplnění žaludku trochu žrádla do pupku“, „Žrádla pro početné družiny“, „Žranice pro hromotluky i kostitřasy“ nebo „Dokrm pro děravá panděra“. Kromě Krčmy je v Dětěnicích mnoho dalších zajímavostí, které najdete na internetu.

Nejsme žádní „pivní skauti“, i když se musím přiznat, že během návštěv v Česku prošmejdíme hodně hospod a vypijeme o hodně více piva než doma na Tasmánii. Když jsem tady viděl na National Geographic TV program o zajímavých restauracích na světě a mimo jiné se tam objevily Pivní Lázně Chodovar, tak jsme si to hned poznamenali do plánu návštěv. Dozvěděli jsme se, že podobné lázně existují i v Rožnově, tak jsme se tam vydali. Prý „Kdo se rožnovského piva napije, tomu se do žil zdraví a síla nalije.“ Mezi jiným se tam tvrdí, že koupele v pivu včetně jeho vnitřního užívání již dávno užívalo lidové léčitelství a že pivovarské kvasnice obsahují více vitamínů, stopových prvků a aminokyselin, než se vůbec kdy předpokládalo. Kdo chce, ať tomu věří nebo ne, ale nám se docela líbilo posedět spolu asi půl hodiny v dřevěné dvojvaně plné teplého piva, s půl litrem v ruce, na obličej nám namazali nějakou kvasnicovou mastičku, bylo to všechno velice příjemné, zvláště když venku pršelo a byla zima. Kromě koupelí tam mají aromaterapie, masáže, oxygenoterapie, omlazování pleti a mnoho jiných terapií. V Rožnově jsme strávili tři dny, plánovali jsme se podívat na Radhošť a trochu kolem, ale počasí bylo mizerné, a tak jsme aspoň navštívili Valašské Muzeum a Dřevěné Městečko. Nebudu se o tom moc rozepisovat, najdete informace na internetu, jen snad to, co nás nejvíce zaujalo. Na hřbitově v Dřevěném Městečku odpočívá mnoho slavných lidí, spisovatelů, malířů, intelektuálů a sportovců. Jsou mezi nimi Jan Karafiát (Broučci), Jiří Raška, olympijský vítěz ve skoku na lyžích a „Lyžař století,“ a dokonce i Emil Zátopek, o kterém není třeba nic dodávat. Jestli ještě jednou pojedeme do Česka, tak se určitě podíváme do Rožnova znova, je tam toho moc, co jsme nestihli navštívit.

Jana Kocianová, Pepikova manželka, nás pozvala na koncert v Nitře, kde v doprovodu orchestru doplňovala zpěvem úvahy kněze Jána Sucháně. Pořádají takové koncerty často, většinou v amfiteátrech, sálech anebo přímo v kostelech. Ján Sucháň je známý svými nekonformními názory i způsobem života. Mluví a píše otevřeně o tom, co mu leží na srdci: o politice, o nespravedlnosti, o lidských chybách a samozřejmě o lásce Boží. A právě proto je obdivován i nevěřícími. Nebojí se vyjádřit svůj názor na věci pozemské a na charakter politiků, jak dokazuje výňatek z jeho rozhovoru v časopise „Život“ z roku 2009, který stojí za přečtení: “Bol som voliť – ale nemám prezidenta. Prezident by mal byť statočný, čestný, nadstranícky, zodpovedný človek, nie alibista, nie oportunista, nie prospechár. Mal by brániť právo a ctiť si morálku... Mal by byť vzorom pre všetkých...”

Dozvěděl jsem se s o něm před pár lety, když mi Jana s Pepikem poslali jeho knížku úvah pod názvem „Otče náš“, spolu s CD nazpívaném Janou. Udělalo to na mne velký dojem a také mě to přivedlo k přemýšlení o tom, co je opravdu v životě to nejdůležitější. Proto jsem se docela těšil na setkání s tímto velmi moudrým a vzdělaným člověkem. Popovídali jsme si asi půl hodiny před koncertem. Věděl o nás dost od Pepika a Jany, velice jej zajímaly naše akce pro děti s rakovinou, a samozřejmě chtěl slyšet co nejvíce o životě u protinožců. My jsme se také dozvěděli od něj, co by rád viděl lepší v dnešní společnosti a jak se snaží sám k tomu přispět. Dvouhodinový koncert před několika stovkami diváků byl opravdu zážitek. Byli jsme moc rádi, že jsme byli mezi nimi. Nemohl jsem nemyslet na to, že v dnešní společnosti, kde je málo věřících lidí, by všem prospělo, kdyby otevřeli své oči a uši a připomněli si, že křesťanská víra nám dala naši kulturu a morálku. Nezáleží na tom, jestli někdo věří v Boha nebo ne, ale podle mého názoru by bylo dobře křesťanské učení podporovat a aspoň se snažit podle toho řídit. Je v tom hodně moudrosti a lásky k bližnímu. A to právě dnes většině lidí chybí. Na závěr nás čekalo velké překvapení, když pan Sucháň začal mluvit o lidech z Tasmánie, s kterými se před koncertem setkal, mluvil o naší dobročinné činnosti a nakonec nás pozval na jeviště a každému z nás předali kytici. Musím se přiznat, že jsme oba měli slzy v očích. To byla velká pocta.

Viděli jsme desítky dokumentárních filmů a fotografií o hrůzách, které se odehrávaly v koncentračním táboře Auschwitz, ale nic nepřipraví člověka na strašný zážitek, když se tam skutečně octne. To, že tam bylo zavražděno přes milion lidí, to samo o sobě je jenom číslo. Když ale člověk vidí stovky fotografií jednotlivců s jejich jmény a datem, kdy tam byli zavražděni, hromady brýlí, které po nich zbyly, hromady protéz a berlí, bot a jiných osobních předmětů, místa, kde lidé umírali, obrázky jejich zbědovaných těl spálených v pecích včetně dětí kost a kůže, bylo nám jasné, proč se na to nesmí nikdy zapomenout. My jsme tam jeli hlavně proto, abychom se poklonili jejich památce. Jedna věc, která mě pořád velice zlobí a kterou tam připomínaly fotografie válečných zločinců, kteří nikdy nebyli za své zločiny potrestáni. Nejednalo se o nacisty, kterým se podařilo uprchnout spravedlnosti, ale o sovětské generály a důstojníky, kteří zavraždili nespočetné tisíce lidí, včetně polských vojáků a důstojníků v Katyňském lese. O nich se dobře ví, kde jsou a nikdo nemá zájem je předvolat ke spravedlnosti. Za to se může celá Evropa stydět.

O Římském festivalu v rakouském Petronell - Carnuntum jsme se dozvěděli od naší neteře Elenky. Samozřejmě jsme se tam s Janou a Pepikem vydali. Petronell byl založen jako římský vojenský tábor kolem roku 6 a později se stal střediskem vojenského opevnění kolem Dunaje. Dnes tam jsou rozsáhlé archeologické vykopávky a rekonstrukce budov význačných římských osobností. V rozsáhlém muzeu jsou scény z tehdejšího života, které přibližují historii té doby. Co mě nejvíce zaujalo, byl památník v místě, kde došlo v roce 311 k prvnímu pokusu o toleranci křesťanství, v podobě Tolerančního ediktu Nikomédie. Ten byl však zpečetěn až Milánskou dohodou mezi římskými císaři Konstantinem I., císařem Západu, a Luciniem, císařem Východu v roce 313, s tím, že jak křesťané, tak i všichni ostatní obyvatelé získali právo svobodné volby, aby mohli být stoupenci jakéhokoli vyznání, které si sami zvolí. Během festivalu jsme měli také možnost sledovat římskou armádu v akci, rekonstruované budovy a okolí plné „Římanů“ v dobovém oblečení, římské svatební obřady a jiné aspekty života v té době, včetně občerstvení, jaké se tenkrát podávalo. Bylo to opravdu zajímavé a hodně poučné.

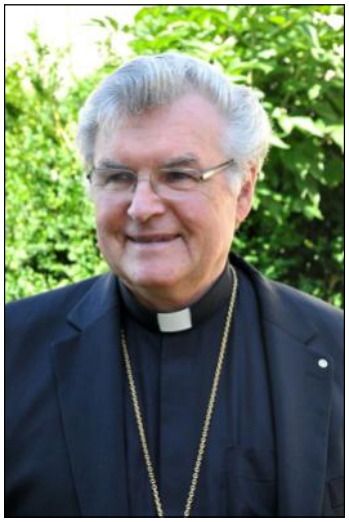

Není možné, abych jmenoval všechny přátele a kamarády, s kterými jsem se v Česku setkal, mám to štěstí, že jich tam mám ještě hodně. Ale aspoň trochu více o setkání s biskupem Petrem Esterkou, původem z Dolních Bojanovic u Hodonína, který žije v Americe a jehož úkolem je starat se o všechny české katolíky žijící v cizině. Poprvé jsem se s ním setkal na Tasmánii u pana Chromého, toto setkání bylo třetí. Biskup Esterka byl v Česku převzít od ministra zahraničí Karla Schwarzenberga Cenu Gratias Agit, ocenění za pomoc při šíření dobrého jména České republiky v zahraničí. Manželka Zdeňka Schreibera Máša je biskupovou sestřenicí, koupila mně jeho knížku „Rozhodni se pro risk“, ve které popisuje svůj život, včetně opuštění republiky po roce 1948. Zařídila, aby mi ji osobně podepsal a tak jsme se Zdeňkem za ním zajeli do Dolních Bojanovic, kde trávil několik dnů u své sestry. Měli jsme štěstí, že byl doma, pěkně jsme si popovídali asi dvě hodiny a chtěl, aby to věnování bylo napsáno moc pěkně, tak zavolali vnučku jeho sestry, a on že to jenom podepíše. K mé velké radosti jsem zjistil, že vnučka je známá zpěvačka z kapely „Mistříňanka“, studuje na konzer-

www.leadersmagazine.cz LEADERS

vatoři v Bratislavě, a když jsem se přiznal, že mám od Mistříňanky gramofonovou desku, a že tu kapelu mám rád už dlouhou dobu, tak mně věnovala a podepsala jejich nejnovější CD. Nemusím snad dodávat, že to byl zase jeden z nejkrásnějších dnů naší dovolené.

Mysleli jsme si, že to bude naše poslední návštěva, ale nějak jsme změnili názor a doufáme, že se tam ještě někdy zase vydáme. Moc se nám tam líbilo. Samozřejmě, že není všechno ideální, tak jak si to hodně lidí představuje, perfektní svět neexistuje a jenom doufám, že více lidí bude v Česku vidět tu sklenku poloplnou raději než poloprázdnou, a že se tamní budou těšit z kvality života, který mají a který by jim hodně lidí na světě mohlo závidět.

checkusouttravel Czech Travel Specialist

Levné letenky do a z Evropy
s Emirates, Korean, Etihad, Czech Airlines
a s mnoha dalšími

Túry – Česká republika a Střední Evropa
Plavby po evropských řekách

Levné túry z Prahy do zahraničí

Volejte 1300 794 543
e-mail - info@checkusouttravel.com.au

www.checkusouttravel.com.au

checkusouttravel Czech Travel Specialist

Tour de France versus Aš-Hamburg-Děčín

Zdeněk Rich

Psalo se datum 29. června 2013 a z městečka Porto-Vecchio na Korsice vyjelo na lehoučkých závodních kolech 198 jezdců na trať jubilejního, stého ročníku nejslavnějšího cyklistického závodu – Tour de France. Závodu, který sestával z 21 etap oddělených pouhými dvěma dny odpočinku, se zúčastnilo 22 družstev. Celková délka závodu je 3361 km (i když jiný údaj na Googlu udává těch kilometrů o něco více, prý 3403 km), ale kilometr sem kilometr tam, dálka je to stejně nesmírná. Vítěz letošního závodu, v Keně narozený Angličan Christopher Froome absolvoval tento závod za 83 hodin, 56 minut a 40 vteřin, s průměrnou rychlostí 39.19 km/hod (jiný údaj na Googlu mu trochu přidává, prý 40.31 km/hod), tak či onak, je to rychlost úctyhodná. Za svoji námahu byl však také řádně odměněn, první cena byla 591 075 amerických dolarů. Druhý v pořadí vítězů se musel spokojit s pouhými 262 700, třetí dostal 131 350 atd. Po ukončení každé namáhavé etapy čekala na atlety vítaná sprcha, houf trenérů, sportovních lékařů a psychologů, masérů. O jejich stroje potom pečuje tým zkušených mechaniků. A dříve než zalehnou k zaslouženému odpočinku, dostane se jim dietáři pečlivě vyváženého pokrmu.

Shodou okolností, právě 15. července, v den, když účastníci závodu využívají druhý odpočinkový den po patnácté etapě, vyjíždí z Aše osamělý jezdec, aby absolvoval na kole cestu do Hamburku a zpět do České republiky, s kola potom seskakuje po absolvování poslední, sedmnácté etapy v Děčíně. Snad bude nejlépe začít pěkně od začátku, z deníku cestovatele.

„V pondělí 15. 7. 2013 jsem vše potřebné naložil na kolo a v 5 hodin ráno jsem vyjel. Na kole k metru, metrem na hlavní nádraží. Počkal jsem, až všichni z metra odejdou a pak jsem s kolem zamířil na eskalátor. Dobře jsem udělal, že jsem počkal. Jakmile se kolo na eskalátor dostalo, vzepjalo se jak splašený kůň. Přední kolo vylétlo do výše a v tu chvíli jsem nevěděl, co se bude dít dál.

Teď pro mne asi všechno končí, kolo mne srazí ze schodů a budeme se po nich koulet, dokud ty schody někdo nezastaví a já skončím v nemocnici.

Náhle se však vzpínání kola zastavilo a mně se podařilo dostat přední kolo zpět na schody a nahoře, ve vestibulu hlavního nádraží vyjelo kolo z eskalátoru jako každé jiné hodné kolo. To jsem si oddechl.

Zjistil jsem, že polohu brašny na nosiči jistí přezka, která nebyla v té chvíli zapnutá. Při sklonu kola na eskalátoru se těžká brašna na nosiči posunula dozadu a způsobila vzepětí kola. Vlakem jsem dojel do Chebu a dál do Aše…“

A tak začala v Aši pro osamělého cyklistu, ing. Zdeňka Švece, sedmnácti etapová cesta, bez jediného dne odpočinku. Nyní snad opět pár statistických čísel.

Zdeněk Švec ujel celkem 1828 km, čili více jak polovinu toho, co absolvovali účastníci závodu Tour de France. Jeho průměrná rychlost, 14.2 km/hod je ovšem podstatně nižší. Aby však bylo porovnání spravedlivé, nutno dodat, že kolo osamělého jezdce, včetně potřebných zavazadel vážilo 34 kilogramů, na rozdíl od speciálních závodních strojů, u kterých váha nepřesahuje 7 kg. (Pravidla závodu stanoví, že váha kola nesmí být méně než 6.8 kg). Svoji úlohu také možná hraje rozdílný věk. Věk některých z mladších závodníků by se pohodlně vešel co do počtu let čtyřikrát do věku Zdeňka Švece, který je 83 let mlád. Každá jeho etapa končí vyhledáním vhodného místečka, kde postavit jednoduchý stan, rozvinout spací pytel a načerpat sil k další etapě. Říčka či potok potom slouží jako koupelna a prádelna. Zdeněk je tedy nejen svým vlastním sportovním lékařem a psychologem, masérem a údržbářem kola, ale i svým vlastním navigátorem, což nebývá někdy to nejlehčí. O tom mohou svědčit další kapitolky z jeho cestovní zprávy:-

„Středa, 17. 7. Orosený stan skládám v 7 hodin a potom vyjdu po cyklostezce na kopeček. Na kopečku jakoby na mne čekala lavička se stolem a snídaní. Využívám pohostinství tohoto místa a snídám. Kochám se přitom krásným výhledem.
Dnes poprvé jedu kus podél řeky Werry. Slunce se do mne opírá tak, že už v 9 hodin se převlékám do lehčího oblečení. V poledne vyhlížím lavičku ve stínu. Je tady a ve společnosti stáda krav za oplocením poobědvám a suším rosou navlhlý stan a spacák.
Jedu dál podél řeky do vesnice a k mostu - a dál žádná značka, jedu tedy přes most, hledám, vracím se, konečně potkám mládence, který mně ukazuje další cestu a nakonec mě zavede k další značce. Ještě jedu kus po asfaltu a pak odbočka na ošklivou polní cestu. Nejraději bych se vrátil, protože nevěřím, že jedu správným směrem. Potkávám dívku na kole, která potvrdí, že jsem na cyklostezce. Konečně na silnici. Za chvíli jsem v městečku Merkers, šplhám po hrbolaté dlažbě do kopce a pak se vše změní. Začíná to asfaltovou cyklostezkou, která mne zavádí do stínu lesa a vede dost dlouho po rovině.
Stezka pokračuje do rákosí, kde je vedena po „hatích“, na počátku stojí nápis „Cesta uzavřena“. Co teď? Mám se vrátit? Ale kam a kudy dál. Nakonec zákaz ignoruji a jedu po hatích. Dřevěná podlaha je v hrozném stavu – nedivím se zákazu vstupu. Nejedu, vedu kolo a dávám pozor, abych se nepropadl, půl metru pod podlahou je bahno. Konečně jsem na pevné zemi. Ukazatele na této straně jsou přelepeny, jako by nebyly. Ale jsou zalepeny i k další cestě. Nerozhodně stojím a nevím co dál. Přijíždí auto a řidič na mne volá, abych klidně pokračoval. Poslechnu a jedu. Dobře jsem udělal, chvíli jedu úzkou pěšinkou, která se mění v asfaltovou cyklostezku. Na dnešním stodesátém kilometru projíždím vesnici Gerstungen a protože je 20.30 hodin, začínám se zajímat o klidný koutek pro dnešní noc. Po kilometru, blízko cyklostezky na břehu řeku Werry stavím stan.
Čtvrtek, 18. 7. V 7.15 vyjíždím a za patnáct minut na mne čeká lavička, na které posnídám. Vesnička Sallmannhausen mne vítá spoustou čekanek, které po obou stranách lemují silnici. Kolem 15 hodiny jsem zastavil u rybníka. Vypral jsem si triko a mokré jsem sušil na těle, v tom horku to bylo docela osvěžující. Za vesnicí Allendorf jsem zastavil vedle silnice na večeři. V 19.45 hod ujeto 104 km. Chtěl jsem ještě pár kilometrů popojet. Po večeři jsem však vypil pivo a tím dnešní putování skončilo. Ještě za světla jsem se uložil a zhasl…

Ponechám nyní na milém čtenáři, aby porovnal tyto dva rozdílné, ale do jisté míry podobné sportovní výkony a usoudil, kdo si zaslouží ten věnec vítěze. Já mám v této věci zcela jasno.

SUPERPOHÁR

Luděk Ťopka

Jeden jediný den, ale stál za to. Praha a její fotbalová populace zažily událost, která se nenabízí každý den ba ani každý rok - závěrečný zápas o superpohár Evropské ligy mistrů. A protagonisty tohoto utkání nebyl nikdo menší než dva v současné době nejlepší evropské kluby, anglický Chelsie FC a německý FC Bayern.

Rád se dívám na evropská fotbalová utkání, zejména když jde o nějaká rozhodující, a to jak našich klubů, tak i cizích, ale rozhodně nejsem žádný vášnivý fanda tohoto oblíbeného sportu. Proto mi také unikly zprávy o tom, co se u nás ve Vršovicích chystá. Náš domovní blok stojí jen nějakých dvě stě metrů od stadionu Slavie, leč na zelenou plochu hřiště nevidím. Zato se ale přede mnou každé ráno otevírá pohled na nevábný areál za východní tribunou. Tedy žádná zvláštní vyhlídka – jen na část travou zarostlého parkoviště a blátivou plochu, kam se při „koncertech“ moderních kapel rozestavuje pár desítek chemických kadibudek TOI TOI.

Když jsem tam tedy zaznamenal čilý ruch různých vozidel a lidí, přičítal jsem to podobné akci na zeleném trávníku. Čin, který sice není hoden posvátnosti stadionu, ale který chápu jako snahu majitele umořit co nejdříve náklady s jeho výstavbou. Netušil jsem ovšem, čeho budu za pár dní svědkem. To jsem se ale brzy dověděl, a tak jsem se zvýšeným zájmem ten ruch z okna sledoval. Celý areál byl nepřístupný a střežený desítkami chlapíků ve žlutých vestách, když tam nakonec vyrostla podivná hala z hliníku, tak 25 x 60 metrů, pokrytá plastovou tkaninou, už mi to nedalo a jednoho ze strážných jsem se na její účel zeptal. A odpověď opravdu nečekaná – byl to objekt pro významné hosty akce, kde se bude podávat pohoštění a bude postaráno o jejich zábavu. No, tedy...

Když nadešel den D, nelenil jsem a pořídil pár snímků v blízkém i vzdálenějším okolí stadionu a nasával tu hlučnou a rozjásanou atmosféru vytvářenou davy příznivců obou týmů a našinci, zvědavými tak jako já. Podařilo se mi pohovořit s několika „fandy“ Bayernu a samozřejmě se mne ptali, na čí stranu se přikláním. „Přeji vítězství vám!“ ujistil jsem je a myslel jsem to upřímně. Já při sledování zápasů cizích klubů nefandím nikomu, protože k nim nemám žádný osobní vztah, jsou pro mne prostě cizí. Jen s dvěma výjimkami – Chelsie kvůli Petru Čechovi a Manchester United, který jsem si kdysi, nevím už proč, oblíbil. A tomu Bayernu teď výjimečně proto, že ten pohár ještě nikdy nezískal.

Jen mne mrzí, že jsem se nepotkal se žádným fandou Chelsie. Snad, že Němců byly všude mraky a o Angličany nouze, a i proto, že nejen že jich bylo málo, ale neprojevovali se tak hlučně.

Kolem stadionu i v nejbližších ulicích byl pořádek, na Bohdalecké ulici byla instalována obří obrazovka a objevilo se i několik stánků s občerstvením. Opečená klobása s chlebem za 70,- Kč, kousky smaženého masa (asi vepřového) za 80,-Kč a pivo po 75,- Kč. Začprodávali pivo venku u provizorního šenktyše hotelu Congres si ani netroufám hádat (pro dav kolem pípy to nešlo zjistit). U hlavního vchodu stála rozměrná, zájemci obložená prodejna různých fotbalových suvenýrů a na druhé straně haly další atrakce. Jakési „fandovací“ místo, kde do mikrofonů řečnili, zpívali a řvali fandové Chelsie i Bayernu (ti víc).

Bezpečnost zajišťovaly skupiny policistů, mužů i žen, uniformovaných i jen v oranžových vestách, dokonce i příslušníci jednotek „těžkooděnců“. Naštěstí nebylo třeba žádného jejich zákroku, čímž se slavný den o další procenta zhodnotil.

Samotný průběh utkání není třeba komentovat. Ti, kdo měli zájem, je jistě sledovali a pro ostatní mohu, a to nejen za sebe, prohlásit, že to byl neobyčejně vzrušující a hodnotný zápas dvou mistrů, jejichž kvality jsou tak vysoké a vyrovnané, že až do konce regulárního času zůstal výsledek za stavu 2:2. Protože ani za prodlouženého času nebylo o vítězi rozhodnuto, došlo na poslední způsob, a to pokutové kopy. Způsob, který nemá nikdo rád, ani hráči, ani diváci. Nerozhoduje o kvalitě mužstva, ale je spíše dílem náhody, která přeje tomu gólmanovi, který „holt“ má štěstí.

Nu, o vítězi bylo tedy rozhodnuto – stal se jím FC Bayern – a budiž mu to přáno. Zasloužil si to právě tak, jako si to zasloužil i Chelsie.

Na závěr snad jen dodám, že tisíce českých milovníků tohoto sportu jistě potěšilo, že se onen významný, rozhodující boj o vzácnou trofej odehrál v Praze, a mne navíc i proto, že v mých Vršovicích. Doufejme, že to nebylo naposled.

Léto v povídkách Marty Urbanové

IMAGINÁRNÍ MUŽ

Singulár opuštěnosti a samoty kráčí po pláži. Má ženskou duši a její myšlenky těkají po okolních světlech i barvách a její mysl zachytí vše, co zajiskří. Je toho přehršel kolem, co provokuje, co se nabízí. Ostrov samotný není netečný k její samotě.
Nad tyrkysovým mořem měnícím se do korundu noci visí měsíc. Neuvěřitelně nízko. Není to bledý vzdálený samotář jako doma, ale tady hoří obrovský oranžový kotouč na dosah ruky. Tady nemlčí z vzdálených nebeských výšin, tady hladí a hřeje. Ona cítí jeho teplo, ona není najednou tak sama, tak ztracená v celém vesmíru. Náhle si uvědomuje, čí teplo se jí jeho prostřednictvím dotýká a vidí v duchu jasně toho člověka, jehož láska má tu sílu přeletět oceán až sem k ní, na tento malý ostrov vklíněný do Středozemního moře. Ten muž od jezera Tahoe je tu s ní a ona nekráčí s davem už se smutkem, ale s láskou a potkává spoustu lidí, kteří ji oblévají a krámky jak rajky s nařaseným peřím křičí na kolemjdoucí jako zběsilí, jsou krásní a nenapodobitelní. I hospůdky na ulici upíjejí brčkem sangrii.
Je horká noc příslibů, od moře jde vánek a vlny poslušné jeho síly mírně hladí břeh.
A tím vším se prolíná hudba. Pramenící odjinud, odněkud z havajských ostrovů. Hudba se táhne daleko po pobřeží. Samotáři by se mohlo zastavit srdce tím sladkobolem, tou omamnou hudbou, tou nezvyklou atmosférou. Mohl by ve své úzkosti odbočit z pláže do středu vln a jít a pokračovat u vytržení nad tou krásou, až by ho vlny odnesly v širou dál.
Ženu nese dav lidí po nábřeží, nese ji po promenádě ve svém pozvolném proudu kolem restaurací, třpytek obchůdků, až ji zastaví u pokrouceného starého olivovníku, u hloučku diváků. Uprostřed sedí malíř. Je středem vesmíru. Je celý v bílém. Bílé kalhoty, bílé tričko, havraní vlasy a oči jak noc. Ty oči každého zmapují, ty oči stačí kromě přesných tahů štětcem poznat potenciálního zákazníka, zaregistrovat pěknou ženskou, pohlídat si svůj katalog i pozdravit svého kolemjdoucího kamaráda. Předem pozná potencionálního zájemce o obraz. Mrkne a ví, kdo koupí, pro koho bude malovat, kdo si odnese jeho příští dílko.
Ženě stačí jediný pohled: mladík plný života a lásky, na vrcholu sil, schopný plodit a dávat sémě do úrodné půdy. Žena se postaví přímo proti němu. On na ni mrkne a v další vteřině se ponoří do své práce. Vytáhne z desek bílý papír, přilepí ho na podložku a ví, kterou barvu vzít do ruky. Jeho oči a ruce avizují vzrušení. Bude malovat život, jaký by si přál. Tuby sprejových barev má na zemi při noze. Bere jednu po druhé a vytváří pozadí obrazu. Jeho ruce jsou rychlé, že žena nestačí barvy rozeznávat. Obraz vyrůstá odshora nejasný, je v podmanivých tónech večera. Většinou do modra, či do zelena. Jen mžik a na pozadí obrazu sedí měsíc. Pár tahů štětcem a do středu obrazu postaví podložku. Z jedné strany přejede sprejem a v popředí obrazu je moře. Pak černou barvou několikrát máchne a diváci jsou u udivení, že obraz zkazil. On vezme pár papírků, zmačká je, a položí na černou tuž. Pak z hluboké černě vyrazí štětcem černé čáry k měsíci a oči všech kolem sledují černé pně stromů či palem. Někdy doprostřed vod načrtne lodičku a diváci zůstávají bez dechu. A ten, kdo si obraz objednal, má už v dlani připravené peníze.
Všichni kolem obdivují jeho pláže, lodičky, palmy i měsíc v oblacích, jen žena stojí jako socha nad koncertem jeho rukou. Nad jejich hbitostí a souladem jeho myšlenek s vizí. Zvažuje, nač soustředit svůj zájem. Zda na jeho umění nebo to, co koluje v jeho žilách, na jeho mužství ve své nejžádoucnější podobě. Posléze vyndává foťák a dělá si pár snímků.
Obrazy kolem něj jsou všechny k mání za pouhých pár euro, jen ten muž, malíř z Mallorcy je neprodejný.
Nemohu ho mít, pomyslí si žena.
Není reálný jako jeho obrazy. Je imaginární a tím, jako by byl věčný.

Fota - Natália Ferencová

POZVÁNKA

Marta Urbanová

Toho léta byla Praha, jako by jí pustil žilou. Pěší zóna zela prázdnotou, lavičky v parcích opuštěné, telefonní linky hluché. Nikdo si netoužil sjednat schůzku, zajít do kavárny či bloumat ulicemi nazdařbůh. Město se vylidnilo, nejezdily tramvaje. Parkoviště zela prázdnotou. Na Karlově mostě nebylo človíčka a ve vikýřích na Malé Straně ani micka.
Okna měla stažené žaluzie, střechy žhnuly jak rozpálené měďáky. Kam se podíval, tekl asfalt, pukala dlažba a kašnám šlo o vodu. Domy ani věže nevrhaly stíny a městské plovárny dospěly k vysokému stupni těhotenství.
V jednom z domů na Malostranském náměstí, přímo pod střechou je zastrčené pracoviště Národní galerie. Opravují se tam gobelíny.
Už dnes, pomyslela si, ale neřekla. Odtrhla pohled z malostranských střech, odvrátila oči od oken před sebou a vedla jehlu bludištěm osnov. Za jehlou šla nit, temně modrá barva štepovala lísteček pomerančovníku, kopírovala jej, prošívala, aby výjev byl jasný, aby stromy neoblévalo světlo a ty nevrhaly matoucí stíny. Nepromluvila proto, že i děvčata kolem mlčela. Mohlo být padesát ve stínu, mohl vysychat i hlas. Šestnácté století si potrpělo na gobelíny. Tuhle tapisérii nejvíc poničil čas. Inventurní číslo šest set šestnáct, „Verdura se lvem a kozlíkem“, harmonický souzvuk různých odstínů téže barvy. Pomerančovníky mají v tom žáru nádech svěžesti a stinného loubí. Jehla v dívčích prstech vytkává, vyprošívá v souladu s původním obrazem a tónem. Zaceluje trhlinky a rány, svazuje osnovu útkem, ale myšlenky nespoutá.
Na kluky jsem dosud měla smůlu jako moje teta na manžely. Má třetího a opět s ním spěje k rozvodu. On zavinil autohavárii a jí v nemocnici slezly vlasy. Našel si milenku. Když se teta po čase znovu opeřila, podala žádost o rozvod. Úplně ji chápu, protože jsem četla, že mozkový impuls lásky patří k nejslabším. Je mi třiadvacet a ten impuls dobře znám. Jsem laděná stejně jako teta a musím tomu čelit. Kdyby teta měla řidičák, mohla sedět za volantem ona a ženská si kvůli pleši milence nehledá. Nebudu ji kopírovat za žádnou cenu.
Už na sobě pracuji. A začíná se mi dařit. Dnes jsem pozvaná do divadla. Jímá mě strach, kam mě to pozval. Chvěji se obavou, že to nezvládnu, že s ním odletím a už se nevrátím. Že zůstanu viset v prostoru. Chvěji se a zároveň se zalykám štěstím. Buší mi srdce, když na to pomyslím, buší a nedá se utišit. Je to od toho mladíka odvaha pozvat mě do divadla právě tam.
Tají se jí dech a oči se vrátí k prstům. Bojový postoj má navrch, což stvrzuje i tenhle gobelín. Kozlíkova přední kopyta roztrhnou vzduch! Stojí sám proti králi zvířat, tyčí se na zadních a v jeho postoji jsou úmysly jaguára. Výbojný kozlík. Rohatý protagonista! O lva, ležícího s vyplazeným jazykem pod palbou útočných kopýtek, jako by tu ani nešlo.
Tím, že je gobelín natočený na rámu, viděla jsem kozlíka před půl rokem, ale ne a ne mi sejít z mysli. Pták vedle s krkem jak paragraf taky žasne. Jak jinak by si tu záměnu srovnal v hlavě? Přihlížejícího, zřejmě pelikána, vytkává Klára. Musím se jí zeptat, co je to za ptáka. Ale ona je už pryč.
Podívala se na hodinky. Před chvílí padla. Děvčata už odešla. Přikryla gobelín a vyběhla za nimi, verandou na dřevěné schodiště a dolů do průjezdu. Vyšla z masivních zdí šestnáctého století rovnou do dvaadvacátého. Na chodníku ji sežehl žár, na Valdštejnském náměstí se už chovala jako suchý list. Málem se srolovala žárem, padla na dlažbu a zůstala ležet bez hnutí.
Vzchopila se, když pomyslela na toho rytíře, kterého nedávno potkala za záhadných okolností. On jí o sobě neřekl téměř nic, a ona se mu vyzpovídala do puntíku. Zřejmě pod silou jeho osobnosti.
Nevím, čím to je, že na mě tak působíte, řekl jí hned na první schůzce.
Asi to bude tím šestnáctým stoletím, zasmála se, těmi gobelíny.
Asi, přikývl a u toho zůstali.
Od rána na něho myslela, na toho podivína, který ji pozval do divadla. Když to pozvání vyslovil, málem ztratila půdu pod nohama. Musel ji zachytit. Dvakrát se zeptala, než pochopila, kam ji zve. Když pochopila, hladila si na rukou husí kůži, aby si toho nevšiml a jako v transu přikývla.
To budou holky koukat. Ještě žádná v tom divadle nebyla. Jen si o něm vyprávěly a fantazírovaly jako o bájném snu. Jako o něčem neskutečném, vzdáleném. Nedostižném. Ona sama od někoho slyšela, že se tam lidi musí něčeho zachytit, aby neomdleli krásou. Mluvili o zlatu, o rudém sametu, o všem, co dýchá přepychem. Zdalipak tam budou gobelíny? A zemská přitažlivost?
Teď honem domů, vykoupat se, hodit na sebe zbrusu novou róbu a čekat před domem.
Ať se roztavím, pomyslela si, když stála dobrou čtvrthodinu na tom žáru. Přišla dřív ze strachu, aby nemusel čekat on. Za takové pozvání by mu měla líbat ruce. Asi to se mnou myslí vážně, zatetelila se. Asi ano.
Přijel taxíkem. Posadila se k němu dozadu, do chládku. Byla napjatá očekáváním a svírala kabelku.
Taxíkář jel rozteklým asfaltem. Mířil za město, k odpalovací rampě.
Mladík mlčel a ona také mlčela. Nedívali se na sebe, jen dopředu. Taxíkář se věnoval řízení. Dva protikladné póly na zadních sedadlech vzdorovaly napětí. Ona se začala chvět. Cítila, že se jeho ruka přibližuje k její. Trnula vzrušením. Vyšla mu maličko vstříc tím, že ruku neodtáhla a nejen proto, že ještě nikdy nebyla na Měsíci.

VZPOMÍNKY JANA KOŠŇARA NA ZAČÁTKY V AUSTRÁLII

(pokračování 4)

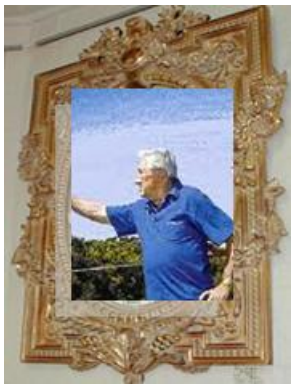

Dřevo se muselo tahat do lesa

Celé ty dva roky jsme mysleli na to, co bude dál a co by pro nás v naší situaci bylo nejlepší, až skončí ta určená práce. Ve Ferny Creek jsme rozhodně nemohli zůstat, už kvůli dětem. Toho jedovatého hmyzu, ta vlhkost a zima v zimních měsících! Kamkoliv do práce, všude hrozně daleko. Otevření vlastní dílny kvůli té vzdálenosti také nepřipadalo v úvahu. Uživit na té samotě rodinu bylo každopádně velice riskantní. Sedět na místě a čekat na štěstí nebo dobrou náhodu se nedalo, nějaká změna se musela stát. Lákalo mě využití mého řemesla, ale kde a jak a za co? Jednak pozlacovačství vůbec neznali, potřebný materiál nebyl ke koupi a než by se to rozjelo, uživil bych rodinu? Pozlacovač je anglicky „gilder“, ale oni to pletli s holandským penízem „guilder“. Ale když jsem řekl, že jsem rámař obrazů, tak se mě ptali, jestli je to řemeslo a brali mě za truhláře.

Dvě věci se tedy musely vyřešit. Nejprve, kde bydlet. Toto rozhodnutí bylo lehké. Věděli jsme, že nemůžeme zůstat ve Ferny Creek, ale bez peněz jsme nevěděli, jak. Rozhodli jsme se pro způsob, jak to dělalo hodně emigrantů, stavět po kouskách a dali zálohu na pozemek ve Station Street, Box Hill. Veliká chyba! Z neznalosti místních poměrů jsme nevěděli, že každý okrsek má jiné předpisy a po kouskách se tam stavět nesmělo. Dům musel být dokončen a schválen inspektorem, než se mohl obývat. Sklaplo nám a se ztrátou jsme pozemek prodali.

To druhé rozhodnutí bylo ještě důležitější a též komplikovanější. Hledat si jinou práci někde v továrně s možností přesčasů a větší výplaty nebo podstoupit riziko a doufat, že se mi podaří vydělat dost, abych uživil čtyřčlennou rodinu, s pátým členem na cestě? Přiznám se, že mě vždy lákalo se osamostatnit. Byl jsem si vědom toho, že to nepůjde bez sebezapření. Nezvyklé podmínky ztěžovaly začátek. Neznalost řeči a země, neznalost mého řemesla u místních lidí a nemožnost zakoupení potřebného materiálu, který tu vůbec neexistoval. Kromě malého výběru dřevěných lišt se tepané zlato, kovové pláty, speciální laky a štětce musely importovat. V tu dobu ale na import jakéhokoliv druhu muselo být vládní povolení z hlavního města přes agenta, který se tím zabýval (a stál peníze), a na to, co tenkrát v očích vlády nebylo důležité, se stejně povolení nedostalo.

Rozhodli jsme se pro tu těžší možnost, a doufali jsme, že se nějak protlučeme, když začnu dělat sám pro sebe. Nejdříve jsem ale musel přesvědčit každého, pro koho bych mohl něco dělat, že to, co já dělám, je lepší. Dělaly se tu jen rámy na obrazy natírané zlatou barvou, která se neleskla a černala. Standardní cena byly všude 15 šilinků za velikost 20x16 palců, více nikdo nechtěl platit. Bez vzorků, abych mohl ukázat ten rozdíl s plátkovým zlatým kovem, který dobře udělaný nečerná a dodává obrazu kvalitu a lepší vzhled, ale stojí 21 šilinků, si nikdo nechtěl objednat. Bez vzorkových rámů to tedy nešlo, ale kde a jak vzít tolik potřebný materiál? Požádal jsem svého bývalého zaměstnavatele v Kaiserlauetem, jestli by mi mohl pomoci se zasíláním v malém množství, ale pravidelně v dárkových balíčkách, abych nemusel platit clo za ty všechny různé věci, co byly potřeba. Nejenom že na to přistoupili, ale dokonce mi nabídli, abych zaplatil, až se trochu postavíme na nohy. Moje hrdost mi ale nedala a dával jsem malé množství bankovek do dopisů. Naštěstí jim to vždy došlo.

Problém byl s lištami. Jediná firma v Melbourne, Marbut Gunnersen, dodávala jenom svým starým zákazníkům a pro nedostatek dřeva vhodného pro obrazové rámy nepřijímala zákazníky nové. Na přímluvu několika dobrých Australanů se uvolili mi prodávat omezené, malé množství. Za zmínku snad stojí, že po letech měli jednu halu s několika stroji, které běžely jen pro nás, a každý měsíc jsme od nich brali za 50 000 dolarů lišt a dělali vše možné, aby si naše objednávky udrželi. Vítězství! Ale jedno vítězství nevyhrává válku. Jak jen dostat ty lišty ke mně do lesa? Žádná dodávková firma na moji adresu nechtěla jet. Tak jak to říkal náš tatínek: „Hloupej můžeš bejt, ale musíš si umět poradit“. Přizpůsobil jsem dvě příčná dřeva na štangli u kola a přivázal provazem, abych na ně mohl dát a přivázat z každé strany svazek lišt. Nastala dobrodružná cesta.

S kolem s kopce dolů do Ferntree Gully, kolo tam nechat, vlakem do středu města, tramvají na předměstí Brunswick a pěšky na Hope Street. Na zpáteční cestě jsem nesl na rameni svazek lišt asi 800 metrů k tramvaji, kam mě průvodčí nechtěl pustit kvůli délce toho svazku. S průvodčím ve vlaku byl ten samý problém. No a potom jsem to na kole tlačil do toho dlouhého kopce až do Ferny Creek. Několik sobot na to padlo, ale podařilo se mi všechny zakoupené lišty tímto způsobem dopravit domů.

Kvůli rámu se bourala kůlna

Byl jsem ve styku s kroužkem malířů v Lower Ferntree Gully, ale nikomu z nich se nechtělo platit těch 21 šilinků za rám o velikosti 20x16 palců. Podařilo se mi ale jednoho malíře umluvit, aby mě nechal polovinu jeho výstavy zarámovat, a zaplatit mi může, až jestli prodá to, co jsem zarámoval. Obrazy v mých rámech šly první na odbyt. Tak jsem konečně přesvědčil první malíře, že rám pomůže nejen obraz prodat, ale i za vyšší cenu.

Nějakým způsobem se o mně dozvěděl známý malíř Noel Counihan, který v „Dandenonkách“ používal ateliér po slavném umělci Tomu Robertsonovi. Noel byl snílek a vzal si do hlavy namalovat historickou událost z dějin Austrálie. A to, když se zlatokopové vzbouřili proti zvýšení poplatků za dolování zlata a nechtěli je platit, tak byla proti nim vyslána policie.

Slavná bitka se jmenuje “Eureka Stockade“. Bylo to na velikém plátně, a pro mě příležitost udělat si jméno. Inu, jsem taky snílek. V pracovním zápalu jsem si neuvědomil, že moje kůlna, kde jsem pracoval, není dostatečně veliká pro ten veliký rám. Vyřešil jsem to tedy tak, že když byl rám pohromadě, tak místo zvenku, jsem na něm pracoval zevnitř.
Noel byl s vyhotovením spokojen, ale rám nešel dveřmi ven. Co dělat? Za jeho přítomnosti jsem vyboural stěnu nade dveřmi, a jen taktak, že rám prošel ven. Podle paměti byl přes 3,5 metrů dlouhý a 3 metry na výšku. Do běžného domu moc velký, ale pro svůj historický význam, obraz se sty obličeji a vlajkami, byl nejdříve vystaven nějaký čas na melbournské radnici. Potom několik let putoval po všech, i malých městech Austrálie. Rám a obraz přežil tisíce a tisíce kilometrů dopravy a cestování a stálé balení a rozbalování. Nakonec skončil ve „Zlatém muzeu“ ve městě Ballarat, kde se ta bitka odehrála.

Kdo čeká – dočká se

Poštovními balíčky z Německa toho lístkového zlatého kovu a pozlacovačského materiálu nepřicházelo moc. Muselo se velice šetřit! Po zhotovení prvních vzorků to stačilo na zlacení několika řezaných rámů na zrcadla a potom jsem se snažil co nejvíce používat zlacené přední tenké linky, zbytek rámu pak v jiném provedení, které se hodilo barevně k obrazu. To vše jsem dělal ve svém „volném čase“ vedle osmihodinových šicht ve Ferntree Gully. Čekalo se na vhodnou příležitost dostat nějakou zakázku, aby byl příjem alespoň na dva tři týdny, aby bylo z čeho žít.
Už nevím jakým způsobem, ale dozvěděl se o mně malíř, který se specializoval na miniaturky. Maloval krajinky ve velikosti 7x7cm a 7x5cm. Jmenoval se Vickery Herd a požádal mě o vzorek rámu pro své miniaturky na plánovanou výstavu. Maličké obrázky se těžko rámují a často, když se nevybere správný rámeček, úplně zaniknou. Rámem se jim dodá důležitost, aby na stěně nezanikly, ale vyjímaly se. Úzkým rámečkem se toho nedocílí, velký rámeček je může zabít tak, že obrázek nevynikne. Také soulad barev na vytvoření prostoru a perspektivy je důležitý. Navrhl jsem rámeček se zlatou linkou vepředu, protože zlato je neutrální a proto není v rozporu s žádnou barvou na obraze. Také zrcadlí světlo na obraz a tím barvy ještě lépe vyniknou, což je důležité při miniaturkách. Venkovní, větší část rámu byla v barvě slonové kosti. To dodávalo neutralitu a prodlužovalo perspektivu maleb. Mezi zlatem vepředu a slonovou kostí byla tenká rýžka, do které se namíchala barva hodící se k tomu obrazu. Umělec byl nadšen a nejen, že mě nechal zarámovat celou jeho výstavu, ale hned si mne zamluvil i na výstavy do budoucna.
Pan Patetl byl profesionální fotograf, který bydlel na Studley Park Road, v Kew, hned naproti arcibiskupskému paláci a dělal velké portréty arcibiskupa Mannixe.
Dcera Artemis byla také fotografkou, dělal jsem pro ně čas od času laciné bílé rámečky na fotky. Tak jsem se seznámil s celou rodinou, a když se ve Ferntree Gully v nemocnici narodil náš třetí syn v roce 1953, pokřtili jsme ho po jejich synovi na Čestmíra.
Na ty portréty jsem vytvořil vzorkový rám, který byl v rozích zdobený a strany ručně vyřezávané.
Z barvy slonové kosti se hezky leskly a vystupovaly zlatem jenom ty hlavní ornamenty. Celý rám byl patinově dohněda.
Pan arcibiskup to vše požehnal a slíbil objednávky. A to bylo to, na co jsme čekali. Spolu se zajištěnou zakázkou rámování výstavy miniaturek to znamenalo, že máme jistý příjem na pár týdnů. A tak padlo rozhodnutí, nechodit už pracovat do továrny, ale věnovat se řemeslu.

Mrtvola v šatníku

S rodinou Patetlovou jsme se velice spřátelili a navštěvovali jsme se i poté, když se později přestěhovali do Seymouru. To je venkovské město blízko vojenského cvičného prostoru Puckapunyal. Během války ve Vietnamu se tam vycvičovali vojáčkové a každý se nechal vyfotit v zelené uniformě. Pro fotografa to znamenalo hodně práce. Když válka skončila, skončila i práce. Proto si Patetlovi koupili v Seymouru „milk bar“, se kterým se jim dařilo. Evropské uzeniny tam dováželi z Melbourne. *(Milk bar – v Austrálii zejména v minulém století populární malý obchod nejen s mléčnými výrobky, podobný českému konzumu, který nabízel základní potraviny, někde i lahůdkové zboží – pozn. red.)*
Jednou před Vánocemi na cestě z Melbourne zastavili na silnici a vzali do auta mladého Maďara. Že hledá práci, ale nemá na cestu. Slitovali se a nabídli mu nocleh a pohostinství přes Vánoce. Našli mu práci na údržbě železniční trati v Seymouru a mohl hned po Vánocích nastoupit. V den nástupu tedy z domu odešel brzy ráno do práce. V ten samý den pan Patetl nesl jako obyčejně tržbu z milk baru do banky, ale vždy ještě zašel domů, aby si v klidu přepočítal peníze. Ten kluk se ale vrátil do baráku a čekal, až pan Patetl přijde domů s penězi. Přepadl ho a železnou tyčí mu zlomil hodně kostí v těle. Když se táta nevracel do obchodu, šla se dcera podívat domů, a když otevřela dveře šatníku, vypadlo tátovo tělo zabalené v dece. Mladý vrah jel jejich autem zpátky do Melbourne. Na cestě mu došel benzín, tak ho chytili policajti. Od té doby jsem nikdy žádného stopaře nesvezl svým autem.

www.bez-komunistu.cz
Obroda duchovních a společenských hodnot
Obrana svobody a demokracie
Odstranit komunisty z veřejného života

LÉTO/ZIMA 2013-2014

21

ODTUD A ODJINUD

- *DLOUHÁ CESTA DOMŮ*

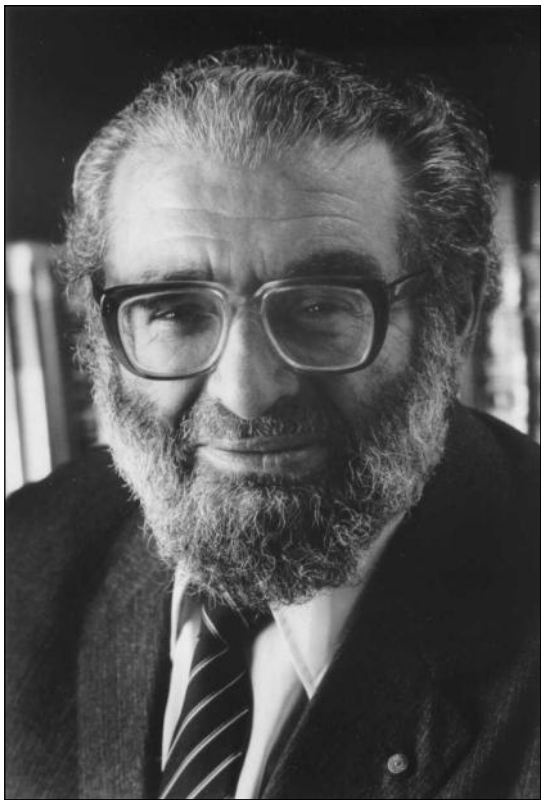

Již je to pěkná řádka let, co jsme každou sobotu ráno jezdívali do melbournského předměstí Camberwell, kde v tržnici bylo lahůdkářství manželů Krupkových. Jednou jsme zpozorovali, že se cosi děje. Mirek Krupka, bývalý důstojník Československé západní armády, a jeho dcera se pohybovali jako ve zpomaleném filmu a paní Krupková stála zamračená na samém kraji obchodu se založenýma rukama, jindy vždy usměvavá a mrštná. „Co se stalo?“ ptám se Krupky, „ani se neptej hochu“ tak mně vždy říkal. A ukázal prstem na podlahu, brodili se v medu.

Za jejich zády stávala poniklovaná urna, jako na vařící vodu ve velkém vydání, byla pro med, ten skutečně přírodní a u Krupků se prodával na váhu. V chladných měsících pan šéf, vždy než začali prodávat, zapálil lampičku, jak říkával. Byl to lihový kahan k ohřívání medového obsahu cisterny, aby tekl pípou, i když hustě. Ráno zjistil, že med netekl, zapálil lampičku a zapomněl zavřít kohoutek. Nahromadili se zákazníci, Krupkovi je obsluhovali zády k nádrži, až zjistili, že se lepí na podlahu. Vedle mne se postavil člověk, který jako by z oka vypadl habešskému císaři (něguš Hailé Selassie), než ho z Etiopie vytlačili Italové v roce 1935. Azyl mu nabídla Velká Britanie, odkud si o 25 let později přijel do Prahy pro honoris causa doktorát, při té příležitosti navštívil dětskou nemocnici, kde ho malý pacient oslovil „soudruhu císaři“.

Můj soused s černým krátkým plnovousem ukázal prstem na jeden z vystavených sýrů a obrátil se na Krupku: „Prosím úplně malý kus“. To nemůže být Čech, mne napadlo, my bychom spíše řekli „malý kousek“. Byl to Gríša Šklovský.

Na toto všechno jsem si vzpomněl, když jsem se dostal ke knize Johna Nicolsona *A Long Road Home, The Life and Time of Grisha Sklovsky*. V roce 2009 ji vydalo nakladatelství Australian Scholarly Publishing, 251 stran, 30 fotografických příloh. Je to životopis neobyčejného člověka. Narodil se v roce 1915 v městě Sretensk židovským rodičům, majitelům velkoobchodu se dřevem. Město leželo na sibiřské magistrále do Vladivostoku, na které vojensky operovali českoslovenští legionáři a někteří z tamější posádky chodili ke Šklovským. Byla to doba sovětské revoluce, chaosu a pogromů, rodina v roce 1924 emigrovala do Berlína, kde již žili jejich příbuzní, jiné měli po celém světě. Gríša po maturitě na německém gymnáziu v roce 1934, kdy již viděl nástup nacismu s doprovázejícím pronásledováním Židů a byl svědkem pálení knih neárijských autorů, odjel do Paříže. Tam mu byl po pětiletém studiu udělen doktorát chemie “cum laude“, s vyznamenáním. Seznámil se tam s australskou studentkou umění, křesťankou, a rozhodl se emigrovat do Austrálie. To bylo v roce 1939, vypukla válka a Šklovský se místo cesty pod rovník přihlásil do nově se formující československé brigády, která se tvořila ve Francii. Byla tehdy čtrnáctitisícová, pět tisíc z nich byli Židé. Po porážce Francie se přes čtyři tisíce příslušníků této brigády přeplavilo do Anglie, ostatní nepřežili. Jedna z příloh v knize ukazuje anglický, ve Velké Británii vydaný vojenský průkaz s fotografií Šklovského a českým razítkem čsl. obrněné brigády. Byl mu vydán čsl. pas, kterým se prokazoval téměř dalších deset let. Vojenská správa využívala jeho znalosti pěti jazyků. V knize na jedné fotografii vidíme Šklovského v čsl. vojenské uniformě západní armády s čtyřmi frčkami na ramenní výložce.

Otec Šklovského na začátku války zemřel, matka byla z Paříže transportována do Osvětimi, kde zahynula v plynové komoře, a sestra, která ve Francii vystudovala medicínu, genocidu přežila. Šklovský zjistil, že Australanka, kterou poznal před válkou v Paříži, působí ve službách Červeného kříže v Řecku.

Po roce 1945 bylo jeho žádosti o propuštění z armády vyhověno, odcestoval přes válkou rozbitou Evropu do Řecka, kde Australanku našel. Na kratší dobu ho tam zaměstnala UNRRA (Správa Spojených národů pro pomoc a obnovu) a oba poslala do Makedonie. Z praktických důvodů se rozhodli pro svatbu, pravoslavný kněz je odmítl oddat, místní rabín neviděl překážku v rozdílném náboženství. Odjeli do Melbourne. Doktor chemie Šklovský brzo našel zaměstnání u firmy Imperial Chemical Industries, kde byl zaměstnán 30 let.

Učil také na melbournské technické koleji. Záhy se seznámil s mnoha lidmi, místními i přistěhovalci, v roce 1950 mu bylo nabídnuto členství v organizaci Victorian Chapter of the Australian Institute of International Affairs, ve které velmi aktivně působil 40 let. Zúčastnil se plavby ledoborce na antarktickou francouzskou základnu Dumont d´Urville. Udržoval kontakt s příbuznými, kteří přežili carský, Hitlerův a Stalinův režim. V Melbourne žil šťastným rodinným životem, jedna dcera vystudovala lékařství, druhá filosofii a dějiny Indie a syn založil importní firmu a obchodní síť Ishka.

V roce 1968 po okupaci Československa nabídl pomocnou ruku uprchlíkům z republiky, kteří přijeli do Austrálie. Odešel do důchodu v roce 1977 a s dvěma přáteli založil "Trans-Knowledge Associates". Jeho zájem o multikulturalismus vyústil v pozvání federální vlády a v roce 1970 se stal prvním předsedou "Board of the Special Broadcasting Service" (SBS) zahrnující jak rozhlasovou, tak o něco později televizní činnost. V roce 1971 po porušení politické rovnováhy australské rozhlasové stanice ABC v pořadech "This day tonight" kontroloval náplň tohoto vysílání, aby udržovala politickou rovnováhu. Zemřel v lednu roku 1995, soustrast kromě jiných projevil i generální guvernér Austrálie.

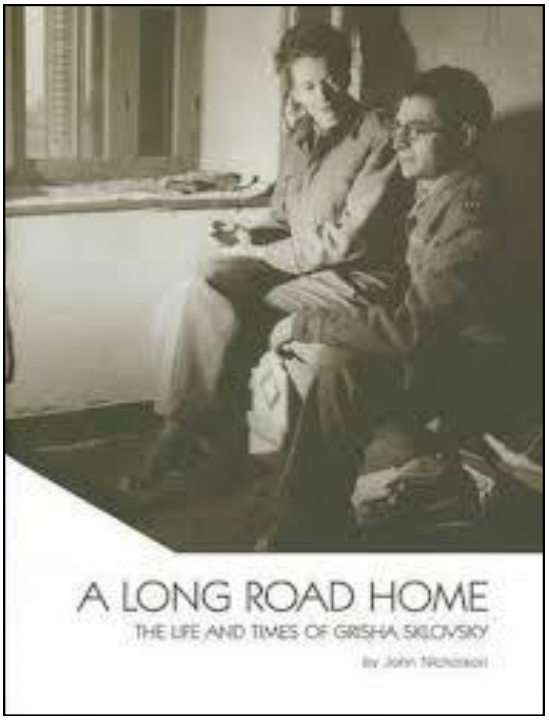

Toto je osnova životopisu dr. Gríši Šklovského. V knize je samozřejmě široce rozvedena. Autor prokládá text nejen citacemi relevantní korespondence, ale i přehledy politické a společenské situace od 19. století po současnost v mnoha státech, takže kniha může nahradit příručku světových dějin. A těmi se prolínal antisemitismus – ruský za cara i Stalina, německý zejména za Hitlera, bohužel i mezi příslušníky československé zahraniční západní i východní armády. V Austrálii se náboženské předsudky a rasové nenávisti plíží stále. Humanisty Šklovského, nezapomínajícího na židovský původ s respektem k rodičům, se to velmi dotýkalo. Chlapec ze Sibiře, který vynikal talentem, prošel a cestoval mnohými zeměmi, prohlašoval se za honorárního Čecha, byl pokládán za znamenitého Australana, ale vždy zůstával světoobčanem.

IP

Muzeum českého, slovenského a rusínského exilu - Výstava „Nejdelší noc – 21. 8. 1968"

U příležitosti 45. výročí tragických srpnových událostí z roku 1968 připravily Policie ČR, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu, Vojenský historický ústav Praha a pražské Muzeum Policie ČR ve spolupráci s Muzeem českého, slovenského a rusínského exilu výstavu s názvem „Nejdelší noc – 21. 8. 1968". Ambicí těchto institucí není jen zopakovat známé skutečnosti o průběhu invaze pěti států Varšavské smlouvy, ale prezentovat také nové poznatky a zjištění o vojenském obsazení Československa v noci z 20. na 21. srpna 1968. K tomu poslouží i dosud nezveřejněné snímky v Rakousku žijící nizozemské fotografky Okky Offerhaus, které v roce 2011 získal Národní archiv. Výstava proběhla od 29. 10. do 15. 11. 2013 v Muzeu exilu v Brně, Štefánikova 22. Počátkem prosince se pak expozice přesunula na brněnskou Univerzitu obrany.

Slovenský program v Rádiu SBS sa vysielá po novom:-
už len digitalně a na internetě na stanici SBS 3
- **www.sbs.com.au/slovak**
Vysielanie je každý piatok o 15.00

LÉTO/ZIMA 2013-2014

23

NÁVRATY MIGRANTŮ A SYNDROM ČESKÉ KOTLINY

Barbara Semenov

Koncem roku proběhla v Senátu dvoudenní mezinárodní konference s názvem „Nová emigrace z České republiky po roce 1989 a návratová politika“. Cílem konference bylo zjistit, jaké potřeby mají Češi žijící v zahraničí, a zároveň připravit podmínky pro jejich intenzivní kontakt s vlastí a případný návrat do ČR. Podle předsedy Stálé komise Senátu pro krajany žijící v zahraničí Tomáše Grulicha nikdo neeviduje počet Čechů, kteří po roce 1989 odešli do zahraničí a žijí tam trvale nebo dočasně. „Podle našich odhadů, které jsme dělali ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí, je to 150 až 200 tisíc osob. To není málo. Ne všichni se chtějí vrátit, ani není naším záměrem nutit je k tomu. Ale chceme vytvářet podmínky, aby se vracet mohli, protože myslím, že to jsou lidé, kteří jsou nejen vzdělaní, ale také odvážní. Lidé, kteří se rozhodli vzít osud do vlastních rukou. Takoví lidé a jejich zkušenosti nám tady scházejí,“ říká senátor. Byla jsem jednou z vyzvaných zahraničních Čechů, kteří se vyjádřili ke stávajícím podmínkám pro Čechy vracející se do republiky. Na konferenci jsem vystoupila s následujícím referátem:-

Je všeobecně známo, že Austrálie, byť nejvzdálenější, je jednou z nejpopulárnějších destinací nově odcházejících Čechů do světa.

Je také známo, že k prvním českým imigrantům se Austrálie v letech 48/49 nechovala příliš vlídně, - spíš tvrdě, macešsky až vykořisťovatelsky. Přesto se tito Češi v zemi úspěšně usadili a většinou se jim podařilo si z nejnuznějších počátků vybudovat prosperující novou existenci. Další vlna emigrantů po roce 68 byla Austrálií přijata již s otevřenou náručí. Vzhledem k neutěšeným podmínkám ve staré vlasti se tito Češi integrovali snadno a bez touhy či inspirace vracet se zpátky. Letošní konference se však zabývá především dobou posledních třiadvaceti let, kdy se v rámci již svobodného pohybu za strženou železnou oponou rozhodlo z České republiky odejít, jak oficiálně uváděno, více než 250 000 lidí.

Před nově příchozími na australský kontinent mám náskok, žiji v Melbourne už celé čtvrtstoletí. Posledních deset let také napůl v Praze, a tak jsem svědkem jak působení nových českých občanů na půdě Austrálie, tak jejich návratů zpět do vlasti.

Už jen skutečnost, že Češi uspějí ve složitém imigračním procesu Austrálie a podaří se jim získat pracovní pobyt v zemi, nasvědčuje o jejich vysokých schopnostech. Je tedy také nasnadě, že se v Novém světě záhy zdařile uplatní. To není ostatně nic nového. Češi, kteří odešli, se vždy dokázali adaptovat kdekoliv a mnohdy v nové zemi doslova excelovali. Tato skutečnost se často v době totality odůvodňovala tím, že stávající režim nedovoloval těmto determinovaným, cílevědomým, talentovaným a pracovitým jedincům možnost vlastního růstu a vývoje. Jak je tomu tedy nyní – v době svobodné demokratické společnosti?

Dnešní mladý český migrant – jedná se především o věkovou skupinu mezi pětadvaceti až pětačtyřiceti lety - jde do zahraničí za novým poznáním, za pracovním postem, za rodinou. Přestože vítá s nadšením tuto životní změnu, ve které se snadno brzy orientuje, zabydlí a zadaptuje, zůstává ve většině případů spojen s rodnou

zemí – citově, jazykově i tím, že počítá dříve nebo později s návratem a dalším uplatněním se ve své domovině, nebo je alespoň motivován k nějakému druhu spolupráce se svojí vlastí. To představuje úžasný benefit pro Českou republiku. Člověk, který zemi rozumí, protože je jeho vlastní, a zároveň díky své nové integraci ve světě porozuměl také světu – nikoli očima turisty – návštěvníka, ale očima a zkušeností obyvatele té které cizí země. Vidí Českou republiku nejen zevnitř ale také zvnějšku. Největším smyslem návratové politiky je uvědomování si tohoto nenahraditelného občanského potencionálu a jeho bezpodmínečná podpora. Pokud ta chybí, připravuje se Česká republika o velké a přitom snadné zdroje budoucí možné prosperity.
Vidění a chápání politické, ekonomické a kulturní situace naší země zvnějšku spatřuji podle vlastních zkušeností a pozorování jako stěžejní. Dovolte mi pár konkrétních příkladů.

Čech, který pracoval dlouhá léta v Austrálii a má na svém kontě obdivuhodné výsledky v obchodním podnikání, ví přesně, co a jak pracuje na opačné polokouli u protinožců. Naváže odtud spojení s úspěšnou firmou v Čechách, se kterou by ve vzájemné spolupráci mohly obě strany dosáhnout velkého ekonomického profitu. Česká firma prosperuje na území republiky, ale je přesvědčena o tom, že stejným způsobem bude moci aplikovat své metody v Austrálii, aniž by měla osobní zkušenost tamního podnikání, kterou nabízí Čechoaustralan. Jen on může přesně vědět, jak bude český systém pracovat v Austrálii. Snaží se českého podnikatelského partnera vést tímto směrem, ale ten je přesvědčen, na základě svého úspěchu v Česku, že vše ví a zná úplně nejlíp. Dokonce má pocit, že australský Čech je nějak „mimo“ se svými dotazy či názory, a není ochoten případným radám zahraničního Čecha příliš naslouchat. To vyústí v nechuť Čechoaustralana dále spolupracovat a snažit se pomoci potencionálnímu rozvoji ekonomického podnikání České republiky ve světě.

Jde o typický příklad „syndromu malé české kotliny“ v praxi. Svět zevně této kotliny má totiž mnohdy jiný řád a chod, založený na jiných specifikách, než si člověk uvnitř naší malé země uvědomuje. To, že pracovně vyjíždí ven, neznamená, že se orientuje ve světě tak dokonale jako někdo, kdo tam skutečně žije a pracuje. Čech z republiky často, a mnohdy i chybně, upřednostní raději spolupráci s cizincem, který pohříchu nemá to samé porozumění či cit pro českou věc, jako má Čech žijící v zahraničí.
Zahraniční Češi, kteří se vracejí do vlasti, chtějí přispět novými poznatky a zkušenostmi načerpanými ve světě, ale narážejí na jakousi „ješitnost“ či pýchu domácích, kteří jejich „rozumy“ v uvozovkách prostě nechtějí poslouchat ani brát na zřetel. Syndrom malé české kotliny se tak bude mstít našemu národu, jak se zdá, ještě dost dlouho, pokud se jej nepodaří návratové politice adresovat mezi jiným i formou stále zde více a více nezbytné osvěty.

Samozřejmě, že Češi tuto invektivu o „syndromu české kotliny“ neradi slyší. Není však výčitkou. Je pochopitelné vnímat věci jen v bezprostředním dopadu a blízkém, omezeném okruhu. Každá země, podobně jako každý člověk, má své dobré i stinné stránky, jistou charakteristiku, založenou na specifických podmínkách a rysech toho kterého národa. Tak se nám například mohou jevit Rusové jako patriotičtí, Američané postrádající světový rozhled, Poláci bigotní, Němci - dokud nedostali dvakrát za vyučenou - mocenští, Řekové, eufemisticky řečeno, pohodlní, a Češi… - mají svůj „syndrom české kotliny“. Jsou totiž v mnohém daleko schopnější a vzdělanější než jiné národy, ví o světě daleko více než jiní, ale nemohou pochopit, že o jejich krásné a vyspělé zemi tuší ostatní svět, zejména ten mimoevropský, bohužel stále hodně málo.

Zahraniční Češi, kteří se vracejí do své země, jsou však o této skutečnosti poučeni vlastními zkušenostmi a zůstávají těmi nejlepšími ambasadory a pojítkem České republiky se světem. Domácí Češi by se měli naučit toto chápat, naslouchat zkušenostem navrátilců a využít jejich vlastnoručně nasbíraných rad ke svému dalšímu místnímu prospěchu. Pomůže to tak ke skutečnému prosazení českého jména a talentu ve světě víc než cokoliv jiného.

Občané, kteří prožili část svého života ve světě, bývají často překvapeni mylným dojmem domácích Čechů, že naše republika je známá jako nějaké významné místo. Bohužel tomu tak není ani náhodou. O to horší je, když se naše země dostane do světového mediálního obrazu pouze díky špatné prezentaci dokonce svých prezidentů. Mám tím na mysli politováníhodné záběry jejich nevhodného chování, které v mžiku obletí celou zeměkouli a zničí veškeré snahy zahraničních Čechů o vybudování pozitivního povědomí o České republice ve světě.

V souvislosti s nevyužitou kapacitou vracejících se Čechů a chybnou strategií domácích mi dovolte jednu osobní zkušenost. V rámci producentské společnosti, kterou jsem založila v Austrálii před patnácti lety, jsem vedle jiného usilovala také o adaptaci výborných českých muzikálů - Draculy, Kleopatry a Hamleta pro světové muzikálové scény; spolupracovala jsem v té době s velkými muzikálovými producenty v Austrálii i na Broadwayi. Bohužel, díla geniálních českých skladatelů se na velké scény nedostala právě díky rozdílnému chápání dvou světů, které jsem se snažila spojit.

Jeden příklad za všechny:- Produkce muzikálu Janka Ledeckého tvrdošíjně přes mé výhrady trvala na prezentaci svých vlastních anglických překladů muzikálových textů, které nemohly být ani náhodou brány vážně žádným světovým producentem. Už jen to, že nabídka muzikálu odněkud z Česka byla, jako kdyby nám někdo chtěl vnucovat muzikál odněkud z Čečenska. Když se mi konečně podařilo zlomit tuto předpojatost anglického tvůrčího showbyznysu, narazila jsem nesmyslně na další překážku. Česká produkce si ode mne nechtěla dát poradit,

že například slovo „Foreplay“, které používá český autor v překladu, znamená sice „předehra“ – ale pouze předehra milostného aktu. Předkládali tak světové produkci materiál, který měl hned v záhlaví místo dobře míněného slova hudební předehra (v angličtině Overture), hodně směšný titulek „sexuální předehra“. Podobně trapně znělo „Crow sits with the crow“ jako otrocký překlad přísloví „Vrána k vráně sedá“, v angličtině však nepochopitelné. Tam se samozřejmě používá jiné úsloví „Birds of feather flock together“, atd.,… mohla bych uvádět nekonečné množství příkladů, proč ztroskotaly dobré snahy obohatit světové muzikály o české. Ve skomírajících světlech ramp současných muzikálových scén by jich bylo bývalo třeba jako soli. Místo aby vyslechli připomínky nějaké navrátilé Češky, která do svého snažení vložila nejen své celoživotní zkušenosti a konexe, ale i celé srdce, spojili se raději čeští producenti přímo s Američanem, který muzikál bezcitně předělal - prý do rockové podoby - a inscenoval jej ve škole na periferii New Jersey. Já přitom jednala s Timem Ricem – textařem Andrew Lloyd Webera o jeho přebásnění Ledeckého muzikálu pro West End a Broadway.

Nemusím snad ani připomínat, že i kdyby se muzikál hrál v některém menším divadle na Broadwayi či jinde, představovalo by to jistě významnější počin, než inscenovat jej v amatérském podání žáků nějaké školy. Přesto však česká média psala o skvělém úspěchu Hamleta na divadelních prknech v zámoří. To je ovšem zavádějící sebeklam a pomýleně podněcované sebevědomí české veřejnosti, ke kterému zde tak často dochází.

Příklad může sloužit jako obrázek toho, že Češi by měli daleko lépe využívat nabízené ruky těch, kteří se vrací. Střet, nepochopení, omezené vidění a psychická nechuť domácích naslouchat světovému názoru vedou k odklonu navrátivších se Čechů od další snahy se angažovat. Je možné, že se budou chtít i nadále uplatnit raději ve světě než ve své vlasti, k nemalé škodě České republiky.

Má-li existovat „návratová politika“ a má-li mít smysl – je informační síť a osvěta směřující ke zlepšení podmínek uplatnění navracejících se Čechů a jejich lepšího pochopení spolu s odbouráváním „syndromu české kotliny“ zásadní a nezbytná.

- y -

ODPAŘENÍ ČESKÉHO STÁTU A CO S TÍM

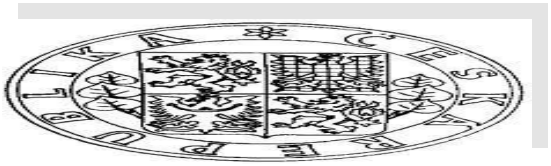

MUDr Martin Jan Stránský

Česká republika opět nemá akceschopnou Sněmovnu či vládu. Polistopadový vývoj české politiky dotáhl její stav do permanentní oscilace mezi minimální funkčností na jedné straně a úplnému rozkladu na straně druhé. Místo aby dnešní politické strany pozitivně působily na společnost, soustřeďují veškerou sílu a aktivitu na vtažení občanů do jejich problémů a vnitrostranických bojů o moc a vliv. Mediální scéna nedokázala uznat malichernost machinací malých politiků v malém státu a stále věnuje nemalý prostor na titulních stránkách a v nedělních diskusních pořadech jedné a stejné bandě, které se podařilo otrávit veřejnost až do stavu propadu a beznaděje. Má to širší dopad. Rozkládá se nejen politický systém, ale s ním i stát a pocity spojené s občanstvím.
Východiska jsou pouze dvě: postupné rozmělnění státu a společnosti nebo posílení obou a to přijetím změn. Nejpodstatnější nutná změna se objeví při objektivním posuzování politického systému České republiky, který se dostal do stavu, v němž je jeho efektivní fungování nemožné. Z rakousko-uherského pozadí vznikl nový prvorepublikový, ten byl posílen bolševikem a „zdokonalen“ po revoluci. Dnes jeho struktura odpovídá zemi, která má několik set milionů obyvatel, a nikoliv pouhých deset.

Na městské úrovni je vzorným příkladem Praha, kde je v platnosti souběžně několik různých způsobů členění: katastrální, státně-územní, samosprávné a několik úrovní a druhů správního. Některé navzájem především v centrální oblasti města nekorespondují. Praha má 22 radnic, každá zaměstnává stovky lidí, má vlastní hlavičkový papír, zcela nesourodé internetové stránky a programy bez jakékoliv propojenosti. Pro porovnání - město New York má mnohem větší rozpočet a přibližně stejný počet občanů jako celá Česká republika. Má pouze jednu radnici, pět místních poboček a 51 zastupitelů, tedy jednoho zastupitele za 157 tisíc občanů. V Praze zastupuje každý místní zastupitel pouze tisíc občanů. Pokud se držíme Evropy, v Paříži zastupuje jeden zastupitel 143 tisíc občanů, v Londýně 545 tisíc.

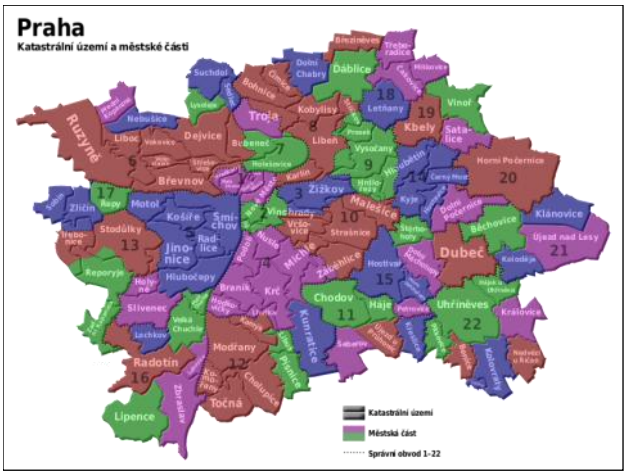

Při posuzování počtu poslanců, v ČR zastupuje jeden poslanec 52 tisíc občanů. V Anglii zastupuje jeden poslanec 95 tisíc občanů, ve Francii 113 tisíc, v USA 721 tisíc. Pozoruhodné je, že zhruba 75% všech zákonů České republiky je převzato či přizpůsobeno zákonům EU. Není čas se důrazně ptát, proč potřebujeme tolik poslanců a zákonodárců?

Máme mnohonásobně víc politiků, než potřebujeme. Výsledkem je, že se tito politici nacpali do míst, funkcí a rozhodování, které jim vůbec nepřísluší: zastupitel města rozhoduje o výši nájmu místního obchodu, ministr rozhoduje o výběru firmy. V jiných zemích tohle rozhodují úředníci dle dodržování transparentních pravidel výběrových řízení a rozpočtových mantinelů. Právě proto se dnes z české politiky stal systém nahrávající „trafikám“, kariérním postupům a korupci. Právě proto je Česká republika jedinou zemí v EU, která stále odmítá schválit zákon o státní správě, ve kterém by úředníci byli odděleni od politické moci (rozumí se, konec trafik na úřadech), což by vedlo k jejich nezávislosti a profesionalizaci. Rozmělnění masy nic nedělajících a často zkorumpovaných politiků po našem území je právě ta toxická pomazánka, která dusí naši společnost.

Druhou klíčovou složkou státu je úřednický aparát. Česká republika je celkově na pátém místě od nejnižšího počtu z celé evropské sedmadvacítky týkající se podílu zaměstnanců státní správy na celkovém počtu obyvatel. Ze všech zemí v EU je Česká republika nejhorší týkající se čerpání všech dotací, které jí náleží. Jedná se o desítky miliard eur, o které občané ČR přicházejí každý rok. Tento úkol má patřit státní správě. Její paralýza je dána nikoliv počtem úředníků, ale již zmíněnou absencí nezbytné zákonné normy pro depolitizaci úředníků a úpravu jejich práv a povinností. Jsou to politici, nikoliv úředníci, kteří nás stojí miliardy ročně. Současný stav je tedy výsledkem dysbalance mezi hlavními částmi státu – politickou a úřední. Ta první se musí významně zmenšit, ta druhá posílit. Pro vyřizování našich požadavků potřebujeme schopného nezávislého úředníka, nikoliv neschopného a zaujatého politika.

Třetí klíčovou složkou státu je justiční systém soudů, policie a státního zastupitelství. I přes různé peripetie tyto složky významně zvýšily počet i dosah vlastních aktivit. Ne všechny postupy jsou vydařené, ale hněv některých politiků na jejich aktivity ukazují veřejnosti přesně, kdo z nich je potrefenou husou.

Úprava státního aparátu musí být doprovázena úpravou vnímání společnosti sama sebe. Zdá se, že se těžko najde něco, na co můžeme být pyšní. Ostatní země mají nejen svou kulturu a dějiny, ale na rozdíl od nás (dobře a levně postavené) dálnice a železnice, dobře vyvinutou infrastrukturu, mezinárodně uznávané elitní univerzity, třeba i rakety. Mnohokrát se zdá, že pouze vítězství ve sportu na mezinárodním poli nás ukonejší. Nicméně lidé stále touží, doufají a hledají výhled: i když je Zeman sporný prezident, jeho postoje mají pro mnoho lidí význam právě proto, že jsou uchopitelnější, než je ztemnělá alternativa politické garnitury.

Národ by měl patřit občanům, nikoliv politikům, zvlášť proto, že v moderní globalizující Evropě staré politické modely postupně ztrácejí svoji činnost a roli. Technologie a internet nás stále více svazují, přičemž se zužuje vlastní výběr a myšlení. Přestáváme být schopni vést integrované myšlenky. Protilátka proti tomuto procesu existuje: je to odpověď na otázku „Co to dnes znamená být Čechem?“. Významnou roli mají existenční faktory - práce, důchod, zdravotnictví apod. Zároveň se dá posílit to, na co jsme vždy byli pyšní – naše kultura a výuka. Proč mají naši umělci cestovat kvůli kariéře do ciziny místo toho, aby cizí umělci cestovali k nám? Proč je Karlova Univerzita dnes na 350. místě žebříku kvality, když by měla patřit mezi předních 50?

Je čas, aby se korigoval politicko-úřednický aparát dle skutečných potřeb moderního státu. Hlas mají dostat ti, kteří prokázali, že něčeho dosáhli, než šli do politiky, kteří umí naslouchat, kteří uznají potřebu redukovat politický aparát, posílit nezávislost úřednického a justičního aparátu a zároveň uznají nezastupitelnou roli naší kultury, vědy a umění. Jen tak se může náš stát nevypařit.

Hledám příbuzného. Jmenuje se Douglas Folbr, narodil se již v Austrálii asi v roce 1950.
Jeho rodiče byli emigranti z Rakovníka, Rudolf Folbr a Marie Folbrová.
Rudolf byl aktivní v krajanských spolcích.
Jinak, byl to bratranec mé maminky.
Jana Svátková – Mrázková jamraz@seznam.cz

Kterak ministerstvo zahraničí ničí své vlastní velvyslance

256. Trilobit Pavla Kohouta

Vousatý vtip kreslí dva právníky na pláži, z nichž jeden se zvedá, aby oslovil blížící se krásku, a druhý ho zbrzdí – Lež, má krátké nohy! Skutečné lži dovedou být zatraceně dlouhonohé, málokterá se scvrkne podobna propíchnutému balonku jako nedávno, když čtyři lánské lháře práskl lepší vychovanec. Častěji se zdaří obalit oběť lží jako smolou, která ji může udusit.
Z lidí hodných pozoru mně utkvěl i pan Milan Sedláček, hned v dvojí roli. Jako zdatný šéf českého Kulturcentra ve Vídni i jako velvyslanec v Almatě, který mě dokázal seznámit jak s postbolševickou věrchuškou, tak s kazašskými disidenty.
I po letech jsem ho předloni v pražské Slavii poznal hned a ptal se, kde čím je teď. – Jsem v Praze a obžalován, řekl; jen co přilétl jako nová česká excelence do Thajska, byl ústředím potupně odvolán pro anonymní udání, že vyrubal v ministerstvu tunel do hloubky půldruha milionu korun. Šlo mi to k němu tak málo, že jsem začal proces sledovat. Souzen byl s dvěma „komplici“ za to, že diplomatická kampaň, mající prosadit české firmy na trzích Asie, se podle žaloby nikdy nekonala a peníze na ni odklonilo žalované trio, jež proto zaslouží trest při horní hranici. Veřejnost, kterou jsme v síni na Ovocném trhu tvořili dva, však už při třetím stání poznala, že akce se podle mnoha úředních svědectví beze všech pochyb konala, jak měla, pročež prolhaným lumpem je sám anonymní udavač, a to s přispěním dvou elitních vyšetřovatelek policie i kvarteta státních zástupců; ti buď konali neuvěřitelně lajdácky, anebo (o nic líp!) s jakýmsi záměrem.
Svěřil jsem ten silný dojem přítomnému zmocněnci ministerstva zahraničí, jež se k žalobě připojilo, a poslal naléhavý fax i ministru. „Osud pana Sedláčka se začal hroutit poté, co odmítl podepsat smlouvu podezřele nadhodnocenou, pak byl zlikvidován na základě anonymního udání. Vyžádaná audience u Tebe mu nebyla dopřána.“ Odpověď zněla, že vše probíhá standardně a rozhodne soud. Vzdor presumpci neviny však ministerstvo žalovaného odsoudilo předem: byl záhy platově sražen na minimum a pak i vyhozen na dlažbu, takže zničenou čest doplnilo zmaření existence.
Pochybnosti posílil při dalším výslechu paradoxně korunní svědek žalobců. Mlžil tak očividně, že se nevrlým reakcím neubránila ani nestranně působící předsedkyně senátu. Pozorovatelům vnukl podezření, že se tu kroutí onen anonym. Proti úmyslu žalobců se stal klíčovým svědkem obhajoby, když pod přísahou doznal, že marketingová kampaň proběhla podle smlouvy.

*„Snad slepý je člověk ten,
který nemá Vánoce ve svém srdci.“
Helen Keller*

Tím divnější bylo, že orgány naopak žalobu kvapně rozšířily, ale zakrátko to, stejně podivně, vzaly zpět. Po několika stáních měli diváci dobrý důvod k úsudku, že á/ se trestný čin vůbec nestal, bé/ žádný důkaz o vině neexistuje, cé/ nebyl prokázán ani úmysl, dé/ svědci podpořili obhajobu, é/ ten, kdo měl vinu prokázat, selhal a ef/ kdosi kdesi se úporně snaží, aby stát, přesněji jeho zástupci, tu cinknutou při neprohráli, i kdyby to mělo nevinné zničit nadosmrti.
A pak došlo k obratu. Údajně poškozené ministerstvo zahraničí náhle žalobu stáhlo s tím, že mu žádná škoda nevznikla. A jednání, které stálo obžalované čtyři roky života neživota, skončilo tuto středu osvobozením PhDr. Sedláčka, Ing. Matouška i Mgr. Rybkové. Vzhledem k tomu, kolik předpojatých informací od policie uniklo během procesu médiím a kolik důkazů svědčících o nevinně žalovaných nechaly paní důstojnice ležet ladem, sílí dál dojem, že se tu konalo na zakázku. Státní zástupce si přesto vzal čas na rozmyšlenou, což je snad rutina, ale působila jako poslední kopanec do zadku.

Juraj Chmiel

Účastník líčení, jenž se chtěl přesvědčit, jak funguje česká policie a justice při chytání rybek v akváriu, když velryby se vesele mrskají na širém moři, si nemohl nevšimnout, že současně probíhá jiný proces s podobným „tunelníkem“ z téhož ministerstva – jako přes kopírák stejný, jen pro změnu s bývalým velvyslancem v Austrálii Jurajem Chmielem. Skončil rovněž fiaskem pro žalobce. Minulý ministr zahraničí už svůj úsudek změnit nestačil, ale proč by se na to dění až řádění nemohl zahledět ministr v demisi, aby na rozloučenou pomohl právu tím, že ukončí bezpráví? Může zamést před prahem Zamini svému nástupci, když dá poškozeným, kterým soud vrátil čest, už beze ztráty času vrátit také jejich postavení i nahradit škodu a pokárá vlastní činovníky, kteří, ač varováni, dopustili stálé prodlužování nelidských situací. Zasloužili by krom povinné omluvy citelně snížit plat! Táž výzva je adresována i panu policejnímu řediteli, jemuž jistě nebude zatěžko zjistit, proč se trestně činní orgáni zahryzli tak hladově právě do pana Sedláčka. Zde nápověda: znalost poměrů i logika případu nasvědčuje, že cílem bylo uvolnění několika vytoužených postů v zahraničí i v centrále.

V době, kdy vyšetřovatelé a státní zástupci, držení léta na vodítku, konečně dostali zelenou a také důvěru společnosti, má se policie o to víc snažit, aby neztratila čerstvě nabytou prestiž zametáním svých vlastních přešlapů a pomýlení. Náhodný zástupce veřejnosti chce touto zprávou napomoci, aby už každá lež měla zatraceně krátké nohy.

Dopis Juraje Chmiela redakci ČA

Pravomocný rozsudek o mé nevině z 26. října 2013 dal definitivní tečku za případem, který ukázal, jak lehce jde v České republice kriminalizací profesionálně i společensky odstavit nevinného člověka. Zdá se, že stačí zmanipulovat pár faktů, překroutit a smíchat několik údajů a znát se s těmi správnými lidmi. Pomocnou ruku dodá i tisk, který má informace přímo od vyšetřovacího zdroje, a to dříve, než se to dozví osoba, které se to týká. A to vše bez obav, že by policisté či státní zástupci byli za svoji "dobře" odvedenou práci jakkoliv sankcionováni. Pokud nějakou náhodou dojde k šetření postupu orgánů činných v trestním řízení, tak se mluví o jejich zastrašování, případně se použije mantra "jiný právní názor".
Těžko lze ale mluvit o jiném právním názoru za situace, kdy přestože všechny listinné důkazy mluví ve prospěch obžalovaného a ve stejném duchu při řádných výpovědích na policii mluví svědci, je vzneseno obvinění, se kterým se v rekordní době ztotožní i státní zástupce. Nemám zde bohužel prostor na vyjmenování veškerých podivností, které se v době vyšetřování, ale i samotného soudního stání díky policii a státních zástupců udály. Za zmínku ale stojí, že například tzv. svědci obžaloby vesměs vypovídali v můj prospěch. Nepochopitelné je i to, že ač má státní zástupce ze zákona povinnost zahájit šetření, pokud se dozví o možném porušení zákona, tak bez povšimnutí zůstala slova jednoho ze svědků obžaloby, který mluvil o podezření, že policie manipulovala s trestním oznámením. A rovněž tak o nezákonném monitorování mé emailové pošty ze strany některých zaměstnanců MZV. Čekal bych, že státní zastupitelství minimálně prověří, jak vlastně vzniklo trestní oznámení, když jeho údajný autor na soudě autorství popřel.
Nejen na základě vlastní zkušenosti přivítám změnu legislativy tak, aby na policii a státním zastupitelství v případě, že bude obvinění či obžaloba smeteny ze stolu, probíhalo automatické a důkladné šetření, proč k tomu došlo. Jen tak se dá oddělit plevel od zrna a zjistit, zda se jedná o neschopnost (a v případě opakované neschopnosti by to mělo vést minimálně k přeřazení dotyčného vyšetřovatele na jiné místo, na které intelektuálně stačí), nebo o úmysl (následovat by měl okamžitý vyhazov a trestně-právní důsledky).

Určitě nejsem jediný, kdo se stal obětí orgánů činných v trestním řízení, ať již byl důvod jakýkoliv. Právě takoví policisté a státní zástupci pak zbytečně vrhají špatné světlo na nelehkou práci drtivé většiny svých kolegů. Šetření by pomohlo tyto počty minimalizovat a navíc i zkvalitnit práci. Každý člověk, ať pracuje, kde pracuje (a to i v oborech, které nemají přímý dopad na osudy lidí), má odpovědnost (často i trestně-právní) za výsledek své práce a je periodicky kontrolován. Nemyslím si, že by vyšetřovatelé či státní zástupci měli být z toho vyňati - zejména v případech, které dopadly jinak, než bylo jejich rozhodnutí.
V mém případě byla kriminalizace výsledkem dlouholeté a do té doby neúspěšné snahy mne diskreditovat ze strany ministerstva zahraničních věcí z období, kdy ministerstvu vládl opakovaně pan Karel Schwarzenberg. Nejdříve interně začátkem roku 2009, prostřednictvím Předběžné zprávy Generální inspekce MZV, která ale vycházela z nekompletních dokumentů a manipulovala s fakty, a byla pak vyvrácena Závěrečnou zprávou GI MZV. Z té totiž jednoznačně vyplynulo, že jsem jako velvyslanec v Austrálii postupoval přesně podle pokynů z ústředí MZV. Druhý pokus byl zinscenován prostřednictvím médií v době mého jmenování ministrem koncem roku 2009. Vybraná média obdržela Předběžnou zprávu GI MZV, kterou "dobře informovaný, důvěryhodný a samozřejmě anonymní zdroj z MZV" vydával za konečnou zprávu. Do kampaně se nakonec zapojil jen jeden týdeník, který ignoroval důkazy o tom, že vše je úplně jinak a publikoval sérii sugestivních článků v můj neprospěch. Autor těchto článků později dostal místo vysokého státního úředníka na jednom z ministerstev Nečasovy vlády. Nicméně i pokus o veřejnou dehonestaci se minul účinkem, a tak se přistoupilo k mé kriminalizaci, kterou lze jednoznačně označit po vraždě za druhý nejúčinnější způsob, jak člověka zlikvidovat.
MZV vedené panem Schwarzenbergem se k mému stíhání připojilo, i když nemuselo. Zejména za situace, kdy mělo k dispozici Závěrečnou zprávu GI MZV, ze které plyne, že jsem se ničeho protizákonného nedopustil. Schwarzenbergovo ministerstvo tuto skutečnost navíc nikdy veřejně nesdělilo a nijak mne nepodpořilo. Právě naopak. Změna přišla až odchodem pana Schwarzenberga z MZV.
Kriminalizaci nakonec zastavil pravomocný jednoznačný rozsudek již prvoinstančního soudu o mé nevině. Přestože toto není jediný podivný případ, který se na ministerstvu odehrál za vládnutí pana Schwarzenberga (2007-2009, 2010-2013), nechci zde hodnotit, zda věděl, či nevěděl, co se na ministerstvu děje (i když jeho tehdejší blízký spolupracovník a svědek na policii do protokolu řekl, že pan Schwarzenberg byl o vývoji v mém případu informován). V období březen 2009 - srpen 2012 jsem opakovaně žádal o přijetí u ministra Schwarzenberga, opakovaně jsem byl odmítán. Pan Schwarzenberg mne nakonec nikdy nepřijal, což má také svoji vypovídající hodnotu.

Musím ocenit vysoce profesionální práci, kterou odvedl můj obhájce, p. K. Brückler, a poděkovat rodině, která v těchto nelehkých dobách stála při mně a byla mi oporou. Poděkování směřuje i ke všem přátelům a známým, kteří mi různou formou vyjadřovali podporu a nesmím zapomenout ani na řadu pracovníků MZV, kteří, ač to za vlády pana Schwarzenberga nebylo pro ně lehké, mi vyjadřovali sympatie. V diplomacii pracuji od roku 1992, prošel jsem od referentských po vedoucí místa včetně ministerského a působil i v těch nejtěžších a nejnebezpečnějších oblastech Afriky, např. v Somálsku v době občanské války. Díky účelovému a vykonstruovanému trestnímu stíhání jsem byl zostuzen jak doma, tak v zahraničí, a trpěla i rodina se všemi negativními důsledky.
Poté, co jsem byl zproštěn obžaloby, počítám, že ukončím neplacené volno a vrátím se na MZV, pokud bude mít o mé služby zájem.

Proč mají obecní zpravodaje takový úspěch?

Dagmar Honsnejmanová

Na celém světě lidé čtou noviny, časopisy, zpravodaje, a je to celkem běžná věc. Někdo si neumí představit ranní kávu bez hospodářských a politických zpráv z domova i zahraničí, někdo se rád začte do bulvárních plátků, někdo si raději listuje módním časopisem či studuje zahrádkáře nebo nový receptář. Vydávaných novin i časopisů je neuvěřitelné množství. Každý prostě má svůj důvod, proč si zrovna nějaký koupit.

V posledních letech jsme zaznamenali velký rozmach vydávání místních zpravodajů. Města i obce vydávají zpravodaje, které slouží k informovanosti obyvatel především místního regionu. A v současné době je jejich úroveň na tak vysoké úrovni, že by se v nich mohli inspirovat i někteří profesionální vydavatelé časopisů.

Otázkou je, proč jsou místní zpravodaje tak oblíbené? Na to je opravdu velmi jednoduchá odpověď. V místním zpravodaji rozhodně nenajdete bulvární zprávy, ale naopak spoustu zajímavých a především pravdivých informací ze života obce. I tenhle zpravodaj však má svá pravidla a svoji osnovu. Na prvním místě většinou obec prezentuje svoje hospodaření a svoji finanční situaci. K nejčtenějším zprávám určitě patří články o kulturním, sportovním a společenském životě. V mnoha zpravodajích najdeme články z dávné historie obce, ale hlavně spoustu zajímavých informací ze současnosti, pozvánky z okolních obcí a měst, plno nápadů a fotografií. Většinu zpravodajů zpracovává jeden člověk. Tak tomu je především na malých obcích, kde si nemohou dovolit a ani nemají tým redaktorů a grafiků, a zpravodaje tisknou téměř na koleně. Ale za to, když zpravodaj otevřete, dýchne na vás neuvěřitelná atmosféra nadšení a lásky k té které obci. A to je důvod, proč jsou obecní zpravodaje tak oblíbené. Jsou živé a laskavé, psané lidskou řečí, aby jí každý rozuměl.

„Ne dar, ale ta myšlenka je to, co se počítá.“
Henry Van Dyke

Sama píši obecní zpravodaj již mnoho let a musím říct, že i když jej stále vylepšuji a zdokonaluji, pořád mám pocit, že to není ono. Ale nakonec, proč by mělo být hned všechno dokonalé? Je určitě větší radostí, když člověk může svoje dílo srovnávat s ostatními a neustále vylepšovat. Někdy to není jednoduché, i při psaní malého místního zpravodaje je potřeba mít určitou fantazii, dostatek informací a také nějakou tu inspiraci, třeba právě od sousedů.

A tak jsem jednoho dne dostala nápad uspořádat soutěžní výstavu zpravodajů regionu, kterým je Rychnovsko v Královéhradeckém kraji. Soutěž zpravodajů Rychnovska se stala projektem, který propaguje nejen region okresu Rychnov nad Kněžnou, Orlické hory a Podorlicko, ale také celý Královéhradecký kraj. A to právě díky zpravodajům obcí a měst, v kterých je k přečtení téměř celý jejich život.Tato soutěž vzbudila dost nečekaný zájem obcí i měst. Již v prvním ročníku (rok 2010) se přihlásilo 33 zpravodajů, ve druhém (rok 2011) to bylo 47 a ve třetím (rok 2012) čtyřicet.

Cílem není jen vybrat nejlepší zpravodaj, protože všichni nemají stejné možnosti, tj. finanční i personální, jej tvořit, ale především je představit veřejnosti, protože obce a města vydávají zpravodaje, které stojí za to číst. Trochu se inspirovat, vyměnit si zkušenosti a také se jako obce a sousedé setkat.

Samotná soutěž probíhá třeba rok. Přihlášené zpravodaje jsou uspořádány do souborů, které putují po obcích a městech Rychnovského okresu. Zájem o výstavky je veliký a lidé si rádi přečtou, co se děje v obcích na druhém konci okresu. Ve třetím, zatím posledním ročníku, byly zpravodaje vystaveny na 24 místech rychnovského regionu a také v jedné knihovně v Pardubickém kraji.

Do soutěže se pravidelně zapojuje spousta partnerů, jak mediálních, tak i těch, kteří věnují věcnou cenu v podobě knihy, prezentačních materiálů své obce a dalších zajímavostí. Třetí ročník podpořilo 35 partnerů a 19 obcí a měst. K partnerům patří např. Český rozhlas Hradec Králové, Rychnovský deník, portál Místní kultura, Královéhradecký a Moravskoslezský kraj a mnoho dalších… - spisovatelé, novináři, cestovatelé, různá nakladatelství a další osobnosti z celé naší republiky. K zahraničním partnerům patří ČECHOAUSTRALAN, SATELLITE 1-416 CANADA a Novinově vydavatelská instituce Jednota Chorvatsko. Všem patří poděkování za to, že podporují obce a města, protože tím dávají najevo, že si váží jejich činnosti a nelehké práce. Všichni jsou prezentováni na stránkách soutěže www.obecmokre.cz/zpravodaje2012. Na putovních výstavách probíhá hlasování veřejnosti pomocí hlasovacích lístků, vedle nich se zpravodaje představují na webu regionálního deníku, kde je možnost hlasování v anketě.

Slavnostní vyhodnocení se konalo 1. října 2013 v Mokrém. Oceněných zpravodajů bylo velmi mnoho. Hodnocení, po stránce odborné, se ujali redaktoři deníků, a dále někteří partneři soutěže, jako například cestovatel Jiří Mára, který si svůj zpravodaj vybírá již od prvního ročníku. V rámci soutěže zpravodajů probíhala doprovodná vědomostní a fotografická soutěž pod názvem „Se smutnou tváří na výlety nechoď“. Uhodnout autora tohoto motta – Jiří Stanislav Guth-Jarkovský, nebylo tak těžké a vylosovaný vítěz se mohl radovat z knihy o životě významného českého propagátora sportu. Ve fotografické soutěži nečekaně zvítězila fotografie nefalšovaného vodníka Mokeráčka, a tak hlavní cena zůstala doma. Celou soutěž pořádali knihovna U Mokřinky Mokré, Český rozhlas Hradec Králové, Hotel Studánka u Rychnova nad Kněžnou a ABAKUS, autor projektu Rodný kraj Františka Kupky. Do soutěže se zapojil jako odborný porotce Karel Steiner, profesor fotografie na Parsons School of Design v Paříži.

Zpravodaje ze všech ročníků jsou uloženy v knihovně U Mokřinky, kde si je zájemci o regionální zpravodajství mohou přečíst. Až budou všechny přečtené, budou předány do Státního okresního archivu Rychnov nad Kněžnou, k badatelským účelům a k uchování pro další generace.

Účastníci letošní soutěže zpravodajů Rychnovska spolu s její organizátorkou, autorkou článku Dášou Honsnejmanovou

„Páni, dámy, Beseda začíná...“

Eva Řezníčková

Ve dnech 16. a 17. listopadu 2013 se v historickém sále Sokola Pražského na Žitné ulici uskutečnil seminář tanců.

- Seminář tanců, které jsou pro starší generace neodlučitelně spjaty s plesy, lidovými zábavami a také se slavnostmi Sokolů. Organizovala jej taneční škola Dvorana se svými vynikajícími lektory a tanečníky českých lidových tanců Jitkou Bonušovou a Janem Pumprem.

Mezi zájemci, kteří chtěli zažít atmosféru obrozeneckých bálů předminulého století, byla celá řada sokolů ze všech koutů Čech a Moravy. V sobotu probíhala odděleně ve dvou sálech výuka České a Slezské besedy. Účastníci si mohli vybrat, kterou besedu si chtějí připomenout nebo naučit.

Večer se konal slavnostní pražský bál u příležitostí 150. výročí České besedy a 100. výročí besedy Slezské, na kterém bylo podmínkou oblečení z doby národního obrození nebo český či moravský lidový kroj. Obě besedy předvedli účastníci semináře. Česká beseda se tancovala na živou hudbu, tanečníkům hrála Smíchovská komorní filharmonie pod taktovkou Josefa Vondráčka. K tanci i poslechu vyhrávala také muzika folklórního souboru Kvítek z Hradce Králové. Během slavnostního večera předvedl taneční soubor Dvorana Moravskou besedu a zajímavé variace české polky.

Seminář pokračoval v neděli 17. listopadu dopoledne opět ve dvou sálech. V jednom se nacvičovaly tance Hanácké besedy, ve druhém jsme se učili správnou techniku tancování polky hladké nebo skočné, tancovali nejrůznější choreografie rychlé i pomalé řezanky, kvapík, obkročák a samozřejmě i vířivé tance, mezi nimiž nechyběl vrták a další.

Mně osobně se nejvíce líbily ukázky krajové, především taneční „výlet“ do jednoho z etnograficky nejbohatších regionů jihozápadních Čech – na Chodsko. Seminář byl slavnostně zakončen v neděli závěrečným předvedením nově nacvičené Hanácké besedy a opakováním besedy České a Slezské. Osobně vysoce hodnotím úroveň a náplň semináře, poděkování bych chtěla vyjádřit Pražskému Sokolu, který poskytl na víkend dva sály. Ty se skutečně staly důstojným prostorem pro nácvik i předvedení besed s atmosférou 19. stol. (Konviktský sál, hlavní kulturním centrum Prahy z konce 18. a v 19. stol., kde byl v r. 1863 představen nový společenský tanec Česká beseda, je proměněn na moderní kino). Odnesla jsem si hodně nových poznatků. Pocházím od Plzně, folklóru se věnuji od dětství. Přivedla mě k němu matka, učitelka zpěvu a vedoucí místního folklórního souboru. Na městských i vesnických školách, kde jsem později působila, všude jsem zakládala folklórní kroužky, v neposlední řadě i při svém nedávném působení v roli učitelky u krajanů na Ukrajině a Ruské federaci, kde jsem získala početnou řadu dětí i dospělých krajanů.

Všichni s nadšením projevili zájem seznámit se s českým a moravským folklórem a především aktivně tancovat. Kromě zážitků z písní a tanců jsme měli možnost vybrat si z nabídky metodických materiálů. Byly to komplety České, Moravské, Hanácké besedy a úplnou novinkou Slezská beseda, která se díky Dvoraně dočkala svého prvního zpracování. Potěšitelné je, že ve všech setech byly dvě verze besedy – původní, ve stylu 19. století a verze lidová. Ke všem besedám je připojen přehledný popis tanců a seznam písní.

Tanec „Česká beseda“ vznikal v letech 1862 - 1863 z podnětu spisovatele Jana Nerudy. Učitelem charakteristických národních tanců byl Karl Link a hudbu k lidovým písním, které tyto tance provázely, sestavil hudební skladatel a pedagog Ferdinand Heller, spolumajitel hudební školy s Bedřichem Smetanou. Česká beseda byla původně určena jako salonní tanec ve formě čtverylky pro čtyři páry stojící proti sobě. Tancují se v ní české národní tance např. polka, rejdovák, obkročák či kalamajka. Poprvé Českou besedu tancovalo 24 párů na plese v pražském Konviktu 11. listopadu 1863. Tanečníci, mezi kterými byli i Bedřich Smetana a Jan Neruda, byli odměněni hlučným potleskem. Českou besedu si obecenstvo oblíbilo a již o dva měsíce později /16. ledna 1864/ ji na Žofíně tančilo 140 párů. Pan Karel Link v témže roce vydal tiskem popis tance, který byl rychle rozebrán.

Česká beseda byla velmi dobrým pomocníkem v boji za národní uvědomění v době Bachova absolutismu. Ze salonního tance se stal tanec lidový. Tancoval se i během obou světových válek a hlavně jako výraz radosti po jejich ukončení. Na VII. sokolském sletu v r. 1920, který byl oslavou nové republiky a na tribuně sledoval vystoupení T. G. Masaryk, jej tancovalo několik stovek párů v národních krojích, a to nejenom z Čech a Moravy, také krajanů z Chorvatska, Slovinska, Polska, Francie, Ameriky a Kanady. Osobně pamatuji šedesátá léta minulého století, kdy nás Českou besedu učili v tanečních. Název „Česká beseda“ převzaly i krajanské spolky v zahraničí a mnoho z nich, hlavně v Americe, tento název stále užívá.

Tanec „Slezská beseda“ je z roku 1913, vznikl pod vlivem úspěchů České a Moravské besedy.

Jejím autorem je Eduard Bartoníček, národní buditel, český hudební skladatel a sbormistr, který upravil lidové slezské písně a tance pod názvem Slezská beseda. Jak nám řekla Jitka Bonušová, k vytvoření ho vedla obava, že slezské národní tance by mohly být časem zapomenuty z důvodu germanizace v moravském Slezsku na počátku 20. století. Tance znali jen starší lidé a chyběla možnost, kde se původní tance naučit a tančit je. Tance jsou opět ve čtverylkové formě a jsou upraveny, aby odpovídaly tanečnímu stylu 19. století a aby (stejně jako u České besedy) se Slezská beseda tančila hlavně ve městech a byla vnímána jako obohacení tanečních zábav. Beseda obsahuje celou řadu tanců, tedy tanečních kroků a variací. Poznali jsme, že naučit se tančit Slezskou besedu je poměrně obtížný úkol. Úsilí však stálo za to. Česká a Slezská beseda by měly zůstat zachovány jako vzácná památka našeho národa i pro další generace.

CO MĚ NAUČIL MISTR

Milena Štráfeldová

Nešlo si ho nevšimnout. Seděl přede mnou, zatímco já jsem nad ním balancovala na jedné noze v přeplněné tramvaji. Tramvaj v odpolední špičce právě řízla zatáčku u Národního divadla, takže nás všechny sesypala k jedné straně. Chvilku to vypadalo, že na Mistra upadnu. “Promiňte,” špitla jsem, Mistr ale jen zvedl hlavu a mile se usmál. A znovu se zabral do čtení.

I přes svou osmdesátku seděl zpříma a právě tak jsem si ho pamatovala z jeviště. Vždycky byl vysoký a k stáru jako by ještě vyrůstal. Ostatní herce na scéně převyšoval nejmíň o dvě hlavy. Ta jeho přitom už zaživa vypadala jako odlitek - žádné odulé syslí tváře, zapadlá očka pod nateklými víčky a poživačné rty, jak dnes vypadá kdejaký bývalý pohádkový princ. Jeho tvář stále cosi vyztužovalo, jen ty dvě hluboké vrásky podél úst byly ještě hlubší. Byl živým důkazem rčení, že za svou podobu člověk nemůže jen v mládí. Po čtyřicítce už ale ano. Pak se mu do ní promítnou všechny ty malé lži, každodenní levárny, drobná selhání, která nám sice usnadňují život, časem nás ale promění v nicky. - On tedy jako nicka rozhodně nevypadal.

V Národním jsem ho vídala jako Hamleta, Othella, Becketa nebo vodníka v Lucerně a i zdálky druhého balkonu bylo jasné, že nic neodbývá. Divadlo pro něj byla práce, i když “do práce” tam nikdy nechodil. Stačilo, aby jen vyšel na scénu. Nemusel ještě ani promluvit, a ostatní se už začali jaksi vytrácet. A když promluvil, ztratili se docela. A ne snad proto, že by byl nejlepším hercem od stvoření světa, to jistě ne! - Třeba opilce, zvrhlíky nebo konfidenty zahrát neuměl. Jednou se o něco podobného pokusil a byl to trapas. Nikdo mu neuvěřil. Měl totiž v sobě cosi, co nešlo přetřít žádnou divadelní šminkou ani překonat hlasovým cvičením. Skoro se ale bojím pokračovat, jak pateticky to zní - měl v sobě mravnost. Fuj! Zní to opravdu strašně. Ale co naplat, byla tam. I v těch rozbředlých, nahnilých, prolhaných husákovských časech, kdy mu mohla být jedině na obtíž. Nebo snad právě proto?

S mravností je to ale těžké za všech časů. K čemu vlastně je člověku dobré, aby navzdory všemu ctil pravidla, která jsou pro něj nevýhodná? Která přitom ani není možné přesně popsat, natož vymáhat? Když si navíc ostatní zpříjemňují život právě tím, že je obcházejí? Je to přece tak pohodlné…

A když si člověk sám kolikrát natluče nos? Tak k čemu?!

Zrovna Mistra bych se na to mohla zeptat, ta bronzová busta seděla přede mnou. Jenže jak? Zničehonic, v přeplněné tramvaji, kde si lidé šlapou na nohy, lokty si probíjejí cestu ke dveřím a navzájem se obtěžují, vypálit: “Tak jak je to s vámi, Mistře?” - Děsivá představa! Navíc byl tak zabraný do čtení! Obracel ohmatané listy v tlustém, hustě popsaném notesu. Notes musel být pořádně starý, inkoust už hodně vybledl. Něco si přitom pro sebe říkal, rty se mu nenápadně pohybovaly. - Já vím, nedělá se to, ale neodolala jsem a koukla mu přes rameno. Byla to role Hamleta, kterého hrál naposled před… - no zkrátka hodně dávno. Znovu si ji opakoval, i když kralevice dánského si už nikdy nezahraje. Vypadal přesto spokojeně.

A mně to asi došlo, ani jsem se nemusela ptát. Nejde o žádná velká gesta. Stačí vlastně docela málo - neslevit. Neusnadňovat si to, den co den. Časem se ukáže, k čemu to bylo dobré.

...Zemřít, spát – a je to. Spát – a navždy ukončit úzkost a věčné útrapy a strázně, co údělem jsou těla – co si můžeme přát víc, po čem toužit? – Zemřít, spát – spát, možná snít – a právě v tom je zrada. Až ztichne vřava pozemského bytí, ve spánku smrti můžeme mít sny – to proto váháme a snášíme tu dlouhou bídu, jíž se říká život. Neboť kdo vydržel by kopance a výsměch doby, aroganci mocných, průtahy soudů, znesvěcenou lásku, nadutost úřadů a ústrky, co slušnost věčně sklízí od lumpů, když pouhá dýka srovnala by účty, a byl by klid? Kdo chtěl by nést to břímě, úpět a plahočit se životem, nemít strach z toho, co je za smrtí, z neznámé krajiny, z níž poutníci se nevracejí...

… AŽ TAM, KAM JEN PTÁCI MOHOU…

Frank Nykl / Lída Nopová

Po dlouhé nemoci zemřel ve středu 20. listopadu 2013 v Praze zpěvák Pavel Bobek. Bylo mu 76 let.
Před lety, tak v roce 1989 jsem se setkal na Country kamiónu v Božičanech s paní Lídou Nopovou, a ta mi po příjemné rozmluvě poslala pro můj časopis Stopař některé zajímavosti ze života jejího přítele Pavla Bobka. V těchto dnech jsem povídání našel, přečetl je znovu a domnívám se, že je nadčasové a mohlo by zajímat i dnešní čtenáře, hlavně pak milovníky country music.
Pavel Bobek zpíval kdysi s kapelou Olympic a dvacet let vystupoval na prknech Semaforu. Já jsem se s ním sešel v roce 1969 u Pomníku amerických vojáků na Ypsilonce u Chebu. V padesátých letech se pokoušel režim tento památník zbourat, ale nemohl. Pozemek, na kterém stojí, je totiž majetkem americké vlády. Tak jej alespoň kolem dokola osadili keři a stromy, aby nebyl ze silnice vidět a silnici posunuli o něco dál. Přímo pár metrů od památníku po pravé straně stála vždy „dělnická“ maringotka, o kterou byla opřena lopata s krumpáčem. Okna byla tmavá a přes ně Státní tajná bezpečnost sledovala a fotografovala lidi, kteří se tam scházeli. Pravidelně každý rok na květnové výročí osvobození sem přijížděl americký velvyslanec položit věnce za asistence STB a jejich kamer i fotoaparátů. Velvyslanec také rozdával okolo stojícím lidem malé odznáčky s naší a americkou vlaječkou. Pak podal lidem u pomníku ruku jako znamení vděku, že nezapomněli, kdo je osvobodil. STB filmovala každého, kdo se tohoto aktu zúčastnil, a jakmile velvyslanec odjel, agenti STB si rozebrali věnce a došlo na prohlídky občanských průkazů a k častým provokacím, urážkám ze strany tajných, i k zadržení občanů. Několikrát jsem tam zahlédl zpěváka Pavla Bobka, který se nebál a také přijel položit květiny, na rozdíl od ostatních populárních zpěváků, kteří podlézavě zpívali po roce 1968 sovětské častušky, aby nepřišli o koryta. Několikrát jsme spolu mluvili a měli jsme vcelku stejné názory. Poslední dobou byl Pavel Bobek těžce nemocen, ale zatínal zuby a zpíval s přestávkami dál. Za svůj hrdinný postoj si zaslouží náš obdiv a proto i vyprávění Lídy Nopové má dnes své opodstatnění.
V roce 1989 zpěvačka, spolupracovnice a jeho dlouholetá kamarádka Lída Nopová napsala: *„Pavla Bobka jsem poznala osobně v roce 1975, kdy mě s ním seznámil klavírista Miloš Nop. Bylo to při natáčení Pavlovy první velké desky s názvem „Veď mě dál, cesto má.“ Miloš už byl můj manžel a já jsem zpívala s kapelou „Bezinky“. Miloš aranžoval písničky na desku a toto osudové spojení mě vlastně bude provázet do konce života. S Pavlem jsem pak spolupracovala na každé jeho desce, natočila s ním plno duetů, občas si odskočila – tu na dva roky ke Karlu Duchoňovi na Slovensko, jindy do programu Heleny Vondráčkové a Jiřího Korna, které doprovázel orchestr Gustava Broma, či na devět let do souboru Karla Gotta. Ale spolupráce s Pavlem Bobkem probíhala tiše, nenápadně a vytrvale dál. Při natáčení silvestrovského pořadu v Táboře v roce 1986 (tam jsem ještě byla s Karlem Gottem), Pavel pro tento pořad točil písničku s Petrou Janů, Karlem Zichem, Petrem Jandou a Josefem Lauferem. Všichni byli oblečeni jako staří rockeři a namaskováni k neuvěření. Tam jsme se s Pavlem dohodli na společném účinkování v jeho programu. Někdy, v legraci na případné dotazy o počátku naší spolupráce, odpovídám, že Pavel tenkrát v tom kostýmu vypadal tak strašně, že jsem si řekla, že vedle něj budu ještě dlouho vypadat dobře.*
Ale to je samozřejmě žert, dojednali jsme spolu naprosto seriózní spolupráci, na základě oboustranných - pracovních i osobních sympatií. Rok 1987 pro mne znamenal dvě velké životní změny. Začala jsem zpívat s Pavlem Bobkem jako svým nejhlavnějším pracovním partnerem a zároveň přijala jako profesorka nabídku učit na konzervatoři v Praze „Populární zpěv.“ Tím jsem si vlastně rozjela neuvěřitelný pracovní kolotoč, který trvá dodnes. Ale už dost vzpomínání – to byl jen výčet některých důležitých faktů. Vzpomínat zatím ještě nechci, ještě bych chtěla ty svoje životní „dějiny“ tvořit. Chtěla bych Pavla Bobka popsat jako člověka, z pohledu, který nevidí divák a posluchač, ale který vidím já na hotelu, uvnitř auta, v šatně a při zkouškách. Tak například. Jeli jsme autem, Miloš řídil, já uviděla v nějaké výloze šaty, které jsem si chtěla víc prohlédnout a poprosila jsem Miloše, aby zastavil, že se chci na ně podívat. Miloš zabručel, že spěcháme a jel dál. Pavel viděl, že jsem posmutněla a řekl: - „Miloši, já si myslím, že ženě se má vždycky vyhovět“. Ty šaty mám samozřejmě dodnes doma! Jiná situace – občas má každý (spíš každá) své chvíle, kdy má pocit, že šaty nepadnou, účes nedrží a nalíčení není nejlepší. Když potom znejistím a ptám se: „Pavle, můžu takhle na jeviště?“ Odpoví s úsměvem: „Vypadáš skvěle!“ a všechno kolem se zalije sluníčkem. Ale abych jenom nechválila, i Pavel má svoje minus. Nejhůře jsem nesla, že při mém škemrání v autě nebo hotelu, jestli nemá něco ke čtení, měl – ale vždycky jenom časopis „Letectví“. Prostě, podobně jako se Antonín Dvořák chodil koukat na nádraží na lokomotivy, my na cestách za koncerty jezdili oklikami dívat se na letecké dny, vzducholodě a byli jsme neustále upozorňováni na kdejakého opuštěného větroně. Nakonec, z nedostatku jiného čtiva dnes vím, že letadlo nemá křídla po stranách, ale nahoře nebo dole, poznám stíhačku „Harrier“ a ovládám názvosloví pro nejmodernější druhy materiálu na výrobu letadel. Směla jsem také nahlédnout do Pavlova zahradního domečku, kde místo sekaček a motyk jsou kolem dokola police plné modelů letadel… – no dámy a pánové, nekupte takovouhle spolupráci!“
Závěrem ještě mé ohlédnutí se za tímto zpěvákem – gentlemanem: Pavla Bobka jsem si vždycky vážil a budu vážit, protože dokázal stát za tím, co říká a co zpívá. To je také důvod, proč jeho písničky stejně jako písničky Waldemara Matušky zdomácněly i u táborových ohňů.

ČECHOAUSTRALAN - SVĚTOBĚŽNÍK

Stanislav Menšík zemřel náhle po návratu z cest a ze své každoroční návštěvy vlasti, 12. září. Připomínáme dnes přítele a čtenáře časopisu Čechoaustralan rozhovorem pro Radiožurnál, který vedl redaktor Jaroslav Plašil s oblíbeným krajanem ještě začátkem minulého roku. Čest jeho památce.

Australskému Perthu se někdy říká město slunce nebo také město světel. Žije v něm zhruba stejně obyvatel jako v Praze a někteří z nich také ovládají češtinu. Mezi znalce češtiny patřil zřejmě nejznámější český rodák na západním pobřeží Austrálie Stanislav Menšík, muž s pozoruhodným osudem.
Asi jen sotva jste mohli v australském Perthu narazit na zasvěcenějšího průvodce, který by vám o zajímavostech města zároveň vyprávěl v češtině. Stanislav Menšík či Stan Mensik, jak měl na své vizitce překladatele napsáno, přitom do této části světa vůbec nechtěl, ale to už se dostáváme poměrně daleko v příběhu.
V příběhu, který začíná v komunistickém Československu v roce 1950. V době, kdy byl Stanislav Menšík začínajícím studentem a kdy zároveň začal tušit, že vysokou školu nikdy nemůže dokončit.
„Když jsem zjistil, že jsem na seznamu a že už po mně jdou, tak jsem týden nejedl a šel jsem k lékaři. A říkám: ‚Pane doktore, podívejte se, já bych rád šel někam na brigádu, ale jestli mě pošlete do dolů, tak asi sfárám a už nevyjdu ven. Třeba kdybyste mě poslal do lesa, to by mi určitě zdravotně trochu pomohlo,‘“ vzpomínal Stanislav Menšík.
V doktorovi našel spřízněnou duši: *„Doktor se mě vůbec na nic neptal a říká: ‚V pondělí jedete. Do Rožmberka.‘ To byla milost Boží, jak ten člověk přišel na to, že mě pošle k hranicím, když jsem plánoval, jak bych jen mohl zmizet za kopečky.“*
Stanislav Menšík na čerstvém vzduchu v pohraničí fyzicky i psychicky sílil, učil se lesnickým fíglům a hlavně čekal na vhodnou příležitost. Plán opustit republiku nosil v hlavě už dlouho, ale dočkal se až v posledním měsíci roku.
„V Rožmberku bylo učiliště, na které chodilo nějakých 200–400 pošťaček. Byla to opravdu pohledná děvčata, která se na Mikuláše rozhodla, že v blízkém zámečku udělají zábavu. To bylo něco pro lesáky. Tak jsem si říkal: ‚Teď, nebo nikdy!‘ poněvadž ani ten nejtvrdší soudruh to nevydrží a u hranic zůstane jen základní hlídka, zatímco ostatní budou na zábavě,“ vysvětlil Stanislav Menšík, jak mu dívčí krása vlastně umožnila opustit vlast.
Na vhodnou příležitost čekal Stanislav Menšík i v poválečném Rakousku. To když se snažil dostat ze sovětské zóny do americké. Jenže ani poté, co tam s pomocí falešných dokladů přešel, štěstí nenacházel.
„Já jsem do Austrálie nechtěl. To bylo pro mě moc daleko, já chtěl studovat. Byl jsem hrdý student. Nebyl jsem žádný zkrachovalý student, byl jsem obětí režimu,“ vyloučil jakékoliv podezření Stanislav Menšík.
Sen o studiu v zahraničí se mu však vzdaloval: *„Když se mě na pohovoru s IRO (Mezinárodní organizace pro uprchlíky) vysoký Ital zeptal, kam chci jet, řekl jsem mu, že buď do Kanady, nebo do Spojených států, protože tam mám nějaké známé a rád bych pokračoval ve studiích.“*
Vysoký Ital však skočil panu Menšíkovi do řeči a řekl: „Ne, pojedeš do Austrálie.“
A tak se dostal Stanislav Menšík na zaoceánskou loď, která uprchlíka z komunistického Československa vezla z Itálie k australským břehům. *„Vždycky si říkám, že jsem přijel na otrokářské lodi,“* komentoval Stanislav Menšík.
Tehdy mu však do smíchu nebylo: *„Už jsem uměl anglicky, tak jsem dostal práci v kuchyni. Jídlo se rozdávalo z takových velkých beček. Když se otevřely a kuchař z nich to jídlo nabíral, tak tam bylo víc červů než masa. Když jsem ho na to upozornil, tak mi ten kuchař říká: ‚Hele, mladej! Prostě dělej, co máš!‘“*
Jídlo a práce v kuchyni ovšem nebylo to jediné, co při plavbě Stanislava Menšíka trápilo: *„Po několika dnech na lodi mi najednou začala otékat noha, až mi to nateklo tak, že už jsem nemohl chodit. Tak jsem šel k lékaři a ten říká: ‚Udělal se ti vřed. Jenže místo aby šel ven, tak ti roste dovnitř ke kosti. Musíme udělat operaci.‘ A než jsme dojeli do Melbourne, tak mi každý den přímo do té rány píchali koňskou dávku penicilinu.“*
I kvůli hojení bolavé nohy vzal Stanislav Menšík nejprve práci v solných dolech, ostatně podepsal kontrakt, že musí vzít to, co mu nabídnou. Ale po pár letech a několika dalších povoláních už si vybírat mohl.
Objel dvakrát svět, až se v Kapském Městě v Jižní Africe seznámil se svou manželkou Zdenou, také Češkou.
„To muselo být v černé Africe, abychom se potkali, poněvadž v Česku bychom se nikdy nesetkali,“ říkával o paradoxnímu setkání s životní láskou česko-australský světoběžník.
Od té doby cestovali Stanislav a Zdena Menšíkovi společně, a 29 let se vraceli do svého domova v Perthu. Pan Stanislav navštívil za svůj pestrý život 154 států světa a jako důchodce měl prý mnohem méně volného času, než když ještě pracoval na plný úvazek. Ale zato se mohl také podívat do své rodné země.
„Přesně po čtyřiceti letech jsem se vrátil. Jako Mojžíš. Jenže ten na rozdíl ode mě do zaslíbené země měl vstup zakázán,“ uzavřel tehdy v interview jak jinak než vtipem Stan Mensik...

VÁNOČNÍ ÚVAHA

Luděk Ťopka

Vánoce, svátky miliardy lidí na této planetě, podivuhodný a čarovný čas. Bohužel ale ne po všechny. Jsou také miliardy lidí, jejichž kultura tyto svátky nezná, nebo neuznává, i jiných, kterým jsou lhostejné či dokonce trnem v oku, jako celá křesťanská víra. A přece se tak či onak slaví i tam, kde Boha neznají, přinejmenším pracovním klidem a dobrým jídlem. Měly by tedy být Vánoce svátky míru a lásky, jak to hlásají nejen křesťanské a jiné církve, ale i světská media a politici.

Pro nás jistě jsou, ale přesto k nám i v onu sváteční dobu doléhají z různých částí světa výkřiky nenávisti, střelba a pláč. Proč? Co vede některé lidi, společnosti či státy k ubližování jiným, ba dokonce ke snaze je vyhubit?

Je člověk od přírody dobrý, a zlým se stává až působením okolí nebo naopak má v sobě zakódováno zlo, které je potlačeno teprve cílenou výchovou? To je otázka pro filozofy, kteří na ni nenalézají jednoznačnou odpověď a tím méně já. Ale ať je tomu jakkoliv, myslím, že jsme takovou směskou lidí různých povah a mravních zásad, takže v jednu chvíli můžeme potkat ty i ony v různém poměru. To mi potvrdil i jeden zážitek z loňského prosince.

Bylo odpoledne, třiadvacátého, ulice bez sněhu, teplota kolem nuly a já se vracel z města z nákupu posledních drobností pro nadcházející svatvečer. Když už tramvaj zastavovala a já se chystal k výstupu, zahlédl jsem z okna, jak na druhé straně ulice leží nějaký člověk. Vystoupil jsem, ale pro nepřetržitý proud vozidel v obou směrech jsem nemohl hned přejít. A po celou tu dobu několika minut se u té postavy nezastavil jediný chodec, ač jich přešlo kolem nejméně deset. Nakonec se mi podařilo rychle tam přeběhnout.

Na chodníku klečel starý muž, zcela bezpochyby bezdomovec se špinavou taškou plnou nějakých hadrů, s hlavou na rukou a rukama na chodníku v pozici modlícího se muslima. Ale nebyl už sám – skláněl se nad ním asi desetiletý chlapec. „Pane“, obrátil se na mne klučík, když si mne všiml, “pomohl byste tomuhle pánovi? On mi neodpovídá a je mu určitě zima, podívejte, jak se třese!“

Promluvil jsem tedy na toho nešťastníka já a dostal jsem z něho jen „Já už nemůžu, nechte mě umřít, já už opravdu nemůžu!“

„Chlapče, prosím, počkej tady“, požádal jsem hošíka, “já skočím pro nějaké jídlo.“

Koupil jsem trochu salámu, pár housek a láhev piva a vrátil se na místo. Z přijíždějících tramvají vystupovali další a další lidé, někteří nám věnovali letmý pohled, ale nezastavil se nikdo. Pořád jsme tam byli jen my dva, starý důchodce a malý kluk. Když se náš chráněnec pustil do jídla, přinesl jsem z hospody naproti ještě sklenici horkého čaje a čekal, až ho vypije, abych mohl sklenku vrátit.

„Co teď s ním bude, pane“, ozval se chlapec, „nemohli bysme ho zavézt do nějakýho domova důchodců?“

Dojalo mne, jak se takový malý školáček snaží pomoci člověku, který je očividně na dně. „Bohužel, chlapče, domovy důchodců ho nepřijmou, ale zavoláme někomu, kdo by mu měl pomoct.“

Počkali jsme, až muž dojedl, a pak jsem zavolal mobilem městskou policii. Když po čtvrthodině auto se strážníky přijelo, řekl mi jeden z nich, že by „toho chlapa“ dovezli do útulku na lodi v holešovickém přístavu, má-li alespoň nějaké peníze, protože se tam platí dvacet korun za noc. A tady se náš Samaritánek projevil podruhé: „Pane strážníku, já mu tu dvacku dám, ale víc nemám. Mamka mi ji dala na žvejky, ale já se bez nich obejdu. Stejně budu mít zítra na stromečku spoustu cukroví.“

Než to ty dvě uniformy pochopily, vtiskl chlapec žlutou minci do zkřehlé ruky našeho bezdomovce. V tu chvíli se mi oči zamžily a já vytáhl peněženku a přidal k tomu penízku padesátku a měděnou desetikačku. Víc mi po těch nákupech taky nezbylo. Strážníci pomohli muži s jeho taškou na zadní sedadlo, práskli dveřmi vozu a rozjeli se k tomu „botelu.“

Náhle jsem ucítil dotek teplé dětské ručky: „To jsme udělali dobře, pane! Za to může ten pán bydlet na tý lodi celý Vánoce, že jo?“, podíval se na mne rozzářenýma očima, „Jsem rád, že jsme mu pomohli, a já mám dneska zase jeden dobrej skutek. Skaut má každej den udělat aspoň jeden, víte? Tak já už musím běžet, na shledanou!“

„Na shledanou, skautíku!“, stiskl jsem tu drobnou dlaň a hleděl za poskakující postavičkou, než zmizela v postranní ulici. Pak jsem se pohnul i já, vrátil do hospody sklenici od čaje a zamířil k domovu.

Jen v hlavě mi zněla otázka, v jakém asi poměru jsou k sobě počty soucitných a lhostejných lidí v naší čtvrti, a jaká vlastnost byla vrozena tomu malému dobrodinci.

Hledám práci jako číšník, barman. Vyučen v oboru - kurzy: barista, barman a Sommelier. Praxe z hotelových provozů samostatné restaurace. Nyní pracují v zahraničí v Německu. Rád bych odjel za prací do Austrálie. Informace doplním přes email.
Filip Skurzok email: filip.skurzok@gmail.com

Vánoce Karla Čapka

FEJETON BOŽÍ DNY

I kdyby byl člověk volnomyšlenkář… nebo pohan nebo cokoliv, přece v hloubi srdce považuje vánoční svátky za dny svaté a téměř boží. Snad je to takový zvyk z dětství; ale zrovna to na člověka o Vánocích lehne a chtěj nebo nechtěj, musí uznat, že jsou to dny posvěcené vší svatostí, která je na dosah člověka.
Nejzvláštnější na těchto božích dnech je však to, že jsou mezi všemi ostatními obzvláště lidské, a dokonce lidové; že člověk při nich neopouští všední a intimní život, nýbrž jenom jej prohlubuje a oslavuje. Je to den, kdy se láska neosvědčuje kázáním o lásce, nýbrž darováním nových košil nebo velbloudích papučí. Je to den, jehož sláva není v praporech a průvodech, nýbrž ve slavném sedění doma. Je to nejhmotařštější ze všech svátků a slavných dnů; ale jeho jarý materialismus mu kupodivu nic nebere na jeho obzvláštní svatosti. Naopak je možno, že jiným našim svátkům a oslavám se nedostává skutečné svatosti proto, že jsme si nezvykli je světit hmotně, s kyprým a nadšeným materialismem takových vánočních dnů.

Lidové noviny 25. 12. 1925

♣

POSLEDNÍ BOŽÍ HOD

Několik dní před Štědrým večerem se osmačtyřicetiletý Čapek již vysílením neudržel na nohou. Od začátku prosince jeho žena Olga Scheinpflugová s obavami sledovala, jak neustává ve své práci, ačkoli má rýmu, kašel a teplotu a jídla se sotva dotknul... Přivolaný doktor Steinbach nařídil Čapkovi strávit Vánoce v posteli. Karel Čapek se nebránil, jen natáhl ke Steinbachovi ruku a zaprosil: "Buď u mě. Nějak se to ve mně

sečetlo, celý ten strašný rok a všechna ta ošklivost, všechna ta práce, námaha i nechuť. Ale já si teď nemůžu dovolit stonat, já musím dopsat... Rozkašlal se těžkým sípavým kašlem a padl na polštář. Bděli u něho s Olgou až do rána. Chvílemi usínal vyčerpáním, záchvaty těžkého kašle mu rvaly vyhublou hruď a ozvaly se bolesti páteře, které vylétly až k mozku. Smrtelná únava z ustavičného kašle ho vysilovala a ubývaly mu i duševní síly; jako by se všechno, co v posledních týdnech probolel a prožil, náhle proměnilo v nezměrnou tíhu, která ho táhla ke dnu. Věděl, že je s ním zle a cítil, že horečkami vysílený mozek ztrácí vůli k boji.
Štědrý den přešel bez radosti, v koutě sklepa čekal holý vánoční stromek. K nemocnému nepouštěli nikoho, kromě bratra Josefa. Hleděli na sebe, Karlovy oči prosily: povídej. Josef přemohl pálení v očích, aby se nerozplakal, Karlův propadlý obličej ho děsil, ale povídal, povídal o společném dětství. Pak vyšel na chodbu a plakal. Další noc se rozlomila na dvě poloviny, a když přešla k božíhodovému ránu, řekl doktor Steinbach Olze, že jede pro profesora Charváta. Neřekl jí však, že Karlův stav je kritický. "Máte oboustranný zápal plic," řekl nemocnému profesor. "Tak chytrému člověku jako vy nemohu přece namlouvat hlouposti." Nevyhověl Olze, aby zamlčel chorobu a řekl naplno, co mu je. Pacient to ostatně věděl a zašeptal: "Myslel jsem si to... Ale já to nevydržím."
Před vinohradskou vilou v ulici Ve stromkách stál dav lidí. Sousedé z okolí, pár novinářů, přátelé. Okno do pokoje nemocného bylo dokořán, aby mohl dýchat. Plíce však odmítaly pracovat, lapal po dechu a dusil se. Z posledních sil hladil Olze ruku, pak vztyčil prostředník a ukazovák. Věděla, co chce říci - už kdysi, když si řekli, že se vezmou, vztyčil před jejíma očima dva prsty pravé ruky jako k přísaze: Jsme dva, Olgo, na všechno dva. Na lásku, na štěstí i na bolest. Snad chtěl nyní povědět: I na smrt jsme dva... Vzdaloval se jí. Smrt mu již položila ruku na čelo. Byl večer, šest hodin čtyřicet tři minuty, byl Boží hod vánoční roku 1938. (*Marie Šulcová – Brána věčnosti)*

♣♣

PŘEDPLATNÉ ČASOPISU ČECHOAUSTRALAN - $40

Šeky nebo peněžní příkazy - Money orders na účet CECHOAUSTRALAN zasílejte na adresu redakce ČECHOAUSTRALAN P. O. Box 1008, Hawksburn, VIC 3142, AUSTRALIA

Můžete platit i elektronicky bankovním převodem:-
Bankovní spojení: EisBlue Holdings Pty Ltd, CECHOAUSTRALAN ACCOUNT - Account #: 813753720
National Australia Bank - BSB: 083-004, 330 Collins Street, Melbourne 3000, Australia

APOKRYF SVATÁ NOC

„Já se ti divím," křičela paní Dinah. „Kdyby to byli pořádní lidé, šli by k starostovi a ne takhle žebrotou! Proč si je nevzali do domu Šimonovic? Proč se jich máme ujímat ausgerechnet my? Copak jsme něco horšího než Šimonovic? Já vím, Šimonova žena by si takovou holotu do domu nepustila! Já se ti divím, člověče, že se tak zahazuješ a já nevím s kým!"

„Nekřič," bručel starý Isachar, „vždyť to budou slyšet!" „Ať to slyší," pravila paní Dinah, pozvedajíc hlas ještě víc. „Nevídáno! To by tak hrálo, abych nesměla doma ani pípnout kvůli nějakým tulákům! Znáš je? Zná je někdo? On říká, to je má žena. Povídali, jeho žena! Já vím, jak to u takových poběhlíků chodí! Že se nestydíš pustit něco takového do domu!"

Isachar chtěl namítnout, že je pustil jen do chléva, ale nechal to pro sebe; měl totiž rád svůj pokoj.

„A ona," pokračovala paní Dinah pohoršeně, „ona je v jiném stavu, abys to věděl. Pro Krista Pána, ještě to nám tak chybělo! Jezus Maria, abychom tak přišli do lidských řečí! Prosím tě, kdes nechal hlavu?" Paní Dinah nabrala dechu. „To se rozumí, nějaké mladici ty neumíš říct ne. Když na tebe udělala ten svůj kukuč, tak ses mohl přetrhnout samou ochotou. Mně bys to neudělal, Isachare! Jen si ustelte, lidičky, je tam ve chlévě slámy habaděj - jako bychom byli v celém Betlémě jenom my, kdo mají chlívek! Proč jim Šimonovic nepodali otep slámy? Protože Šimonka by si to nedala od svého muže líbit, rozumíš? Jen já jsem takový ošlapek, že na všechno mlčím – "

Starý Isachar se obrátil ke zdi. Snad přestane, mínil; ona má trochu pravdu, ale dělat tolik řečí pro jednou… „Brát cizí lidi do domu," rozjímala paní Dinah ve spravedlivém hněvu. „Kdo ví, co je to zač? Teď abych celou noc strachem nezamhouřila oka! Ale to ti je jedno, viď? Pro lidi ty všecko, ale pro mne nic! Abys ty vzal jednou jedinkrát ohled na svou udřenou a churavou ženu! A ráno abych po nich ještě uklízela! Když ten člověk je tesař, proč není někde na práci? A proč zrovna já mám mít tolik trápení? Slyšíš, Isachare?

Ale Isachar tváří ke zdi dělal, jako by spal.

„Panenko Maria," vzdychla paní Dinah, „mám já to život! Celou noc abych nespala starostí… A on spí jako dřevo! Mohli by nám odnést celé stavení a on si chrní… Bože, mám já to svízel!"

A bylo ticho, jen starý Isachar pozorně členil tmu svým chrupáním.

K půlnoci ho vzbudilo z dřímoty potlačované ženské zasténání. I safra, lekl se, to bude něco vedle v chlívku! Jen aby to nevzbudilo Dinu… To by zas bylo řečí! I ležel nehnutě, jako by spal.

Po chvíli bylo slyšet nový sten. Bože, smiluj se! Bože, dej, ať se Dinah neprobudí, modlil se v úzkostech starý Isachar, ale vtom už cítil, že se Dinah vedle něho vrtí, zvedá se a napjatě naslouchá. Bude zle, řekl si zdrceně Isachar, ale zůstal pěkně zticha.

Paní Dinah bez hlesu vstala, přehodila přes sebe vlňák a vyšla na dvůr. Asi je vyhodí, řekl si bezmocně Isachar. Já se jí do toho míchat nebudu, ať už si dělá, co chce…

Po jakési podivně dlouhé a tlumené chvíli se paní Dinah vrátila, opatrně našlapujíc. Isacharovi se ospale zdálo, že chrastí a praská nějaké dříví, ale rozhodl se, že se ani nehne. Snad je Dině zima, mínil, a dělá si oheň. Pak se Dinah znovu potichu vykradla. Isachar pootevřel oči a viděl nad planoucím ohněm kotlík s vodou. Nač to je, řekl si s podivem a hned zase usnul. Probudil se teprve, když paní Dinah takovými zvláštními, horlivými a důležitými krůčky běžela s dýmajícím kotlíkem na dvůr.

I podivil se Isachar, vstal a trochu se ustrojil. Musím se podívat, co je, řekl si energicky, ale ve dveřích se srazil s Dinou.

Prosím tě, co tak běháš, chtěl vyhrknout, ale ani se k tomu nedostal.

„Co ty tu máš co okounět," utrhla se na něho paní Dinah a zas běžela na dvůr s nějakými klůcky a plátýnky v náručí. Na prahu se obrátila. „Jdi do postele," rozkřikla se přísně, „a… a nepleť se nám tady, slyšíš?"

Starý Isachar se vyštrachal na dvorek. Před chlívkem viděl bezradně trčet ramenatou mužskou postavu, i zamířil k ní. „Jojo," bručel chlácholivě. „Vyndala tě, že? To víš, Josef, ty ženské…" A aby zamluvil jejich mužskou bezmoc, ukazoval honem: „Koukej, hvězda! Viděls už někdy takovou hvězdu?"

♣♣♣

Kniha devětadvaceti apokryfů Karla Čapka vznikala během celého života tohoto vzácného spisovatele, vyšla až sedm let po jeho smrti. Za apokryf se původně označoval text, který sice do biblického kánonu nepatří, avšak svou povahou náboženského spisu se kanonickému textu v některých ohledech blíží. V literatuře slovo „apokryf" značí žánr, který moderním, někdy spíše parodickým způsobem zpracovává obecně známé příběhy, většinou biblické či antické. Karel Čapek vynikal mistrovským jazykem a jímavou duchaplností v jejich netradičních interpretacích.

*„Vánoce jsou den,
kdy drží všichni po celou dobu spolu.“
Alexander Smith*

3. XI. 13.

Miluška Šimková

Penrith Symphony Orchestra

Milá Barbaro S.

Dlouho jsem se neozvala, ale mám omluvu. Završila jsem moji další hudební kariéru. Jsem teacher of music. Vyučuji hru na housle, hraji v Symphony orchestru v J. Sutherland Centru, Penrith a účinkuji v programech které si sama sestavuji. Moje písně jsem si přeložila do angličtiny a herky se to povedlo.

Na začátku programu a na konci hraji čsl. hymnu. Lidé se ptají, co je to za krásnou melodii, kdože ji složil? Zpívám a hraji dojemně a s citem, myslím na moji drahou milovanou domovinu, kterou nikdy víc nespatřím. Častokrát vidím slzy v očích posluchačů.

Jsem neskonale šťastna. Roky běží – přibývají, ale já je nepočítám, na to čas nemám.

Zdravím Váš vřele

Vaše Miluška Šimková

První role Milušky Šimkové v Opera Australia (28. 9. 1973) - Prokofjevova Vojna a Mír v Sydney Opera House, která oslavila letos 45 let

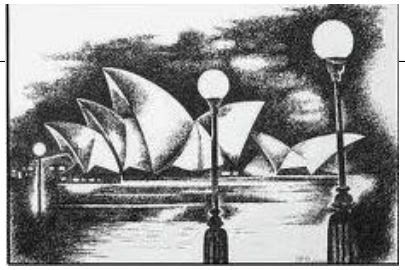

VÁNOČNÍ PŘÁNÍ ČTENÁŘŮM ČECHOAUSTRALANA

Vážení a milí čtenáři, víte, kolik let bohatého, naplněného života slaví letos jedna z našich úctyhodných krajanů a krajanek - Miluška Šimková? Ale na tom nezáleží. Jak sama píše, „roky běží – přibývají, ale já je nepočítám, na to čas nemám. Jsem neskonale šťastna...“ A právě takové štěstí mám na mysli, když vám chci dnes popřát hodně štěstí do Nového roku. V roce 2014 zachovejte víru a optimismus!
Každý den je zázrak, každá minuta je vzácná, každá vteřina je dar. Prožívejte ji s radostí, s láskou, s vřelostí - až do té poslední. Jděte dál životem s tváří odvrácenou k slunci.
A říkejte si spolu s Čechoaustralankou Miluškou Šimkovou: „Nemám čas na černé myšlenky. Nemám vůbec příležitost k pesimismu. Všude se setkávám s nadšením a se samými srdečnými lidmi. Věřím ve svou práci. V přetrvání našeho jazyka, naší písně a naší kultury.“

Pour Feliciter, Barbara Semenov

Velké poděkování všem autorům/přispěvatelům Čechoaustralana, kteří nezištně a přínosně pracují na přetrvání našeho jazyka, povědomí našeho národa a naší kultury, a na pozitivním vidění, porozumění a líčení světa kolem nás!

12 zlatých pravidel duševního zdraví

1. Pamatuj, že každé utrpení, i to největší, jednou přejde. Veškeré dění v toku času je proměnlivé. Po dešti vychází slunce, i po té nejkrutější zimě přijde zase jaro!

2. Tam, kde nemůžeš pomoci ani změnit chod věcí, nestarej se zbytečně o cizí záležitosti.

3. Nepropadej panice kvůli zodpovědnosti. Tvá schopnost a odolnost poroste tím více, čím méně se poddáváš spěchu, vzrušení a pesimismu.

4. Vyvaruj se boje proti představám. Mnozí se vyčerpávají v boji proti překážkám, které existují jen v jejich fantazii. Nezaplétej se do neplodných zálib, které nevedou k cíli. Pamatuj, že síla je jen v jednoduchosti, proto netříšti své síly!

5. Nežij v minulosti, nepřemýšlej mnoho o budoucnosti. Žij přítomností. Nic důležitého nezměníš! Znáš snad někoho, kdo se nikdy nezmýlil? Chybám se nevyhneš, přijdou-li, naprav je – není většího vítězství.

6. Rázně odlož nenávist, závist a touhu po destruktivní kritice. Kritika, která současně nepřináší pomoc a náznak, jak zlepšit špatné, je někdy horší než původní špatná věc. Tato tři zla výrazně překážejí osobní spokojenosti.

7. Netrpělivost, posměch, fanatismus, fatalismus a pesimismus ničí duševní harmonii.

8. Zažeň myšlenky o důstojném „usazeném“ stáří. Buď stále zvědavý a zvídavý, snaž se uchovat smysl pro romantiku, dobrodružství a recesi. Neboj se v žádném věku nových setkání a nových úkolů.

9. Důvěřuj lidem a měj je rád. Neočekávej od nich dokonalost, ani ty nejsi dokonalý. Snaž se ocenit jejich individualitu. Jen málo lidí je vysloveně špatných. Úsměvem a duševním pohlazením prosadíš víc než přísností a tvrdostí.

10. Pozoruj své okolí a všimni si, že tvé problémy jsou v zásadě stejné jako problémy mnoha jiných. I lékař trpí bolestí, i policistu někdy dusí strach, i král pláče při smrti svého syna. Nekomplikuj si trvale svou životní roli, prostuduj ji dobře, snaž se jí rozumět a využít ji ze všech sil k pomoci těm, kteří jsou na tom ještě hůře. A pak svou roli hraj s důvěrou a odvahou, ale hlavně vždy se smyslem pro fair play.

11. Pokud ti něco vadí a můžeš to změnit, učiň tak, pokud to změnit nemůžeš, netrap se tím dále. Pokud ti něco vadí na druhém člověku, tak se s tím buď smiř anebo se mu vyhni – tak jako řeka, když narazí na horu. Snáze přeneseš vrcholek hory či změníš tok řeky, nežli změníš povahu člověka. Tvoje mysl musí mít vždy jasný cíl a stanovisko, nelze být „trochu těhotný“ či sedět na dvou židlích. Nechť je i tvoje řeč jasná – ano, ano či ne, ne.

12. Poznávej sám sebe, nauč se mít rád sám sebe takový, jaký jsi a uměj sebe přijmout, uč se naslouchat svému tělu a duši a jejich signálům. Ten, kdo pozná druhé, je chytrý, avšak ten, kdo pozná sám sebe, je moudrý. A pamatuj, že bojovat proti celé armádě je daleko snazší než bojovat sám se sebou!

MUDr Petr Hoffmann

Jsme na Facebook, přidejte se k nám - https://www.facebook.com/Cechoaustralan

www.cechoaustralan.com

Klikněte na Like

Redakce ČECHOAUSTRALAN - Barbara Semenov
P.O. Box 1008, Hawksburn, VIC 3142, Australia
email adresa - bsemenov@cechoaustralan.com

ČECHOAUSTRALAN © —NEZÁVISLÝ CELOAUSTRALSKÝ KRAJANSKÝ LIST

If undelivered return to:
P. O. Box 1008
Hawksburn 3142
AUSTRALIA

Print Post Approved
PP 381712/02414

POSTAGE PAID AUSTRALIA